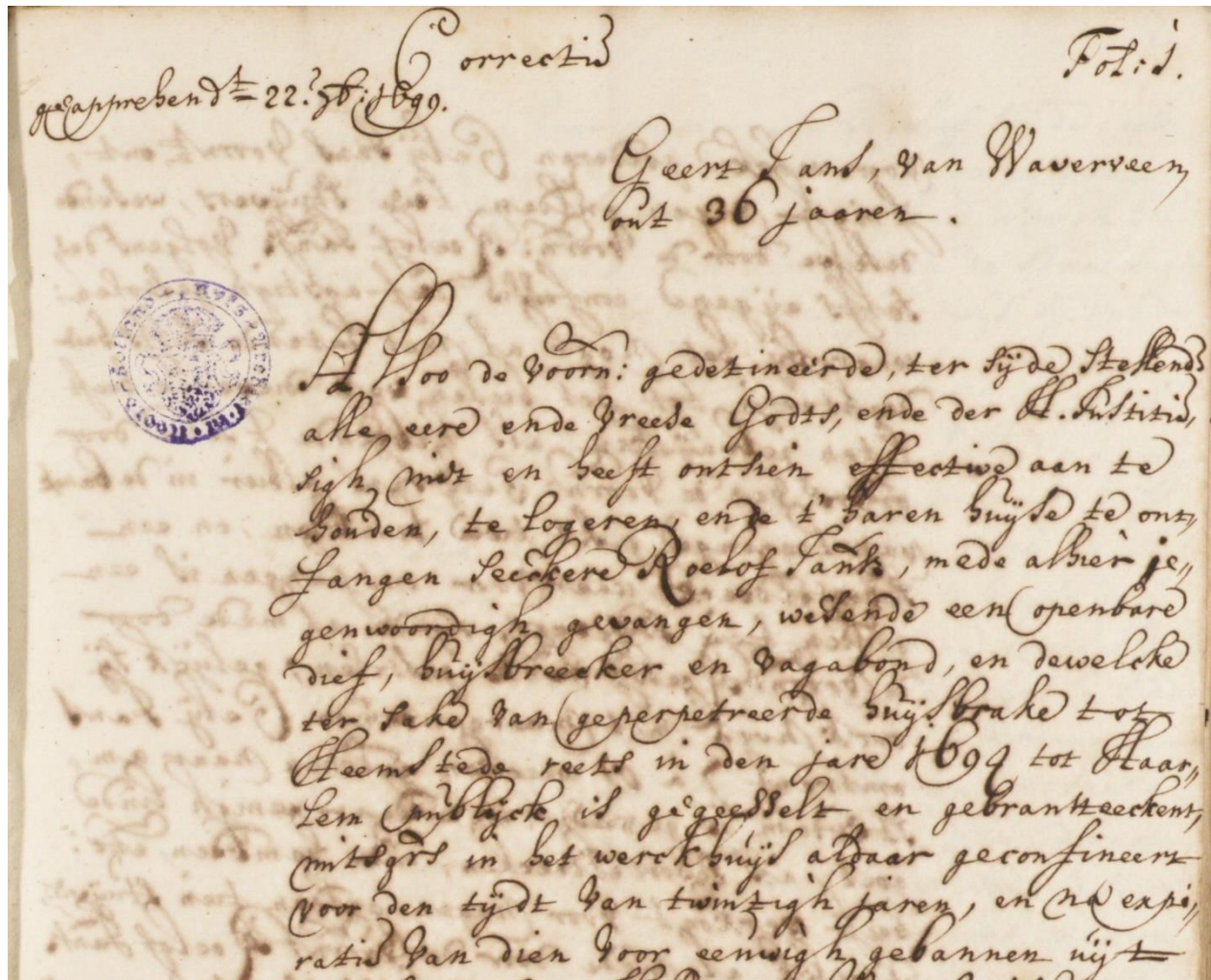

Vonnissen van het Alkmaarse schepengerecht

Oud-rechterlijke archieven Alkmaar, inventarisnummer 46

'Correctie-boeck', Rol van criminele zaken, 3 oktober 1699 – 16 december 1745

Transcriptie

[Index]

A

Arien Jacobsz. van Woggelem	7
Aaltje Jans van Enkhuijsen	20
Anna Jurriaans van Saardam	46
Anthonij de Four	51v
Anthonij Overbeecq van Wassenaar	90

B

Bastiaan de Graaff	81
--------------------	----

C

Cornelis de Groot	29v
Christoffel Strand van Rotterdam	39
Cornelia Spelt	43v
Christiaan Furrigh	52v
Claes Boekenoogen	58v
Cornelia Traag van Emmerik	66v
Cornelis Adriaans schoenmaker	80
Casper Jans Meijer van Temmerlagen in Munsterland	87v

D

Dirck Hendricksz. Fabri	16
Dirk Jansz. van Amsterdam	43v
Dirk Sweest van Voorst, van Wilp buijte Deventer	96v

E

Elsje Lammerts Nieuwenhuijsen van Deventer	46v
Elmert Cornelisz. Storm	61

F

Fytjen Jans van Amsterdam alias Clyn	9v
Frederik van Garren alias Capointje van Brussel	13
Fissone Floris van Sloterdijk	25
Frans Jacobs	94

G

Geert Jans van Waverveen	1
Geertjen Claes van Edam	10v
Grietje Thomas van Daelen	77v
Gerret Jans Kroes uijt de Beverwijk	92v
Gijsbert Riedveld van Overveen	98v
Geertje Mijnders uijt d’Kuijnder	114

H

Hindrick Willemsz. Cas van Saerdam	11
Hendrick Dircksz. Beeck	17
Helena, een heydinne	42
Helena Jans Visser, geboren in Munsterland	64v
Hark Clok	55v
Hendrik Leenderts	57
Helena Jans Visser	64v
Hinderijntje Hendriks	83
Harmanus van Huysen	115v

I, J

Jan Jansz. Wildeman	5v
Jan Jansz. Aphas alia Jan Noij van Amsterdam	12v
Jan Carelsz. alias Jan Doot van Rynberk	14v
Jan Olij	15
Jan van Hoorn	21
Jan Aldertsz. Steenwijck	6v
Jan Pietersz. Santvoort	30v
Johannes Spits van Frankendael	31v
Jacobus Ferdinandus van Antwerpen	33v
Jan Philip Himmel van Heijdelberg	36v
Jan Melchiorz. Overglammer van Weenen	38
Isaak Jansz. van Amsterdam	43
Jacob Claasz. Heijster	47
Jacob van Leijden	64
Jacob Ysals	53v
Jan Maurits	63
Jannetje Tomas van Daelen	79
Johannes Beer, ruijter onder de compagnie van de ritmeester van Kenenburgh onder Drimborn	86v
Johanna Beuningh van Benthem	111v

L

Lambert Myndertsz. Backer van Hoorn	12
Lucretia Matheus uijt den Bosch	28

Laurens Pancras alias de kikker 95v

M

Maartje Willems 6
Marij Maartens Kuijlemans alias Flonk 19v, 21v
Marij Maartens van Marken 22v
Martijn van Oldenburg van Maastricht 34v
Margrietje Jans van 's Hertogenbosch 40
Maria Klinkerd 41
Mathijs Erkenhuijsen uijt den Haag 45
Meijndert Ariens 54v
Maartje Dirks Spek 56
Maarten Jans 85v
Maartje Dirks 92
Maria Jans 108v
Maarten Pietersz. 105

P

Pieter de Meerdes alias Lappertje van
    Brussel 13v
Paulus Corssen Lovesteijn 23
Pieter van Galen 42
Pieter Sijms de Boer alias Blixem 59
Pieter Jans 110

R

Roelof Jansz. van Edam 3
Regina, een heydinne 41v

S

Styntjen Andries van Sweden alias
    Almerts Styn 8v
Sara Jans 28v
Steven Reijers van Oudthuijsen 83v
Sara Boneval 103

T

Trijn Jans 5v
Trijn Jans 6
Tibout Engels van Aarnem 27

folio 1

Correctie

[in marge: Geapprehendeert 22° septembris 1699]

Geert Jans van Waverveen,
out 36 jaaren.

Alsoo de voorn. gedetineerde, ter sijde stellende alle eere en de vreesse Godts ende der heylige justitie, sigh niet en heeft ontsien effective aan te houden, te logeren ende t' haren huijse te ontfangen seeckere Roelof Jansz., mede alhier jegenwoordigh gevangen wesende, een openbare dief, huijsbreecker en vagabond en dewelcke ter sake van geperpetreerde huijsbrake tot Heemstede reets in den jare 1694 tot Haarlem publijck is gegeesselt en gebrantteeckent, mitsgaders in het werckhuijs aldaar geconfineert voor den tijdt van twintigh jaren en na expiratie vandien voor eeuwich gebannen uijt den lande van Hollant en West-Vrieslant en deselve benefens eenen Celij Jans, sijne bij-sit en mede alhier gevangen geweest, ten haren huijse eenige weecken op te houden, verstoutende haar nogh daarenboven hem, Roelof Jansz., met en benefens de voorsz. Celij Jans in sijne dieverijen te heelen, adsisteren ende de behulpzame hant te bieden, als sijnde sij, gedetineerde, omtrent 3 à 4 weecken voor de laatste Bartholomæi-marct met deselve Roelof Jansz. ende Celij Jans te voet na Hoorn gegaan, alwaar sij in de lombard heeft geset 4 bedlakens, een swarte schort en schorteldoek, 3 à 4 kussensloopen en eenige servetten

[folio 1verso]

voor welcke goederen Celij Jans voornoemt ontfingh negen gulden, tien stuijvers, wesende deselve door de voorn. Roelof Jansz., volgens des-selvs eijgene confessie, diefaghtich gestolen, waarbij het nogh al niet latende selfs haer doghertje tot het heelen van dieverije heeft laten gebruijcken, als hebbende 't selve door

ordres van de voorn. Celij Jans alhier in de banck van leeninge geset twee hembden en een schorteldoeck, waarvoor ontfangen is een gulden, tien stuijvers, sijnde al mede door de voorn. Roelof Jansz. gestolen. Gelijck sij oock nogh met meergenoemde Celij Jans omtrent 7 à 8 weecken geleden naar Amsterdam is geweest en aldaar eenigh lindegoet als schorteldoecken, oude hembden, etc. heeft verkogt voor negen gulden, tien stuijvers, 't welck al mede door de voorn. Roelof Jansz. volgens sijn eijgene confessie is gestolen geweest; waarop sij, gedetineerde, nogh al in hare quaad-aardigheijt voortgaande, sijn verder niet en heeft ontsien de goederen, bij gemelte Roelof Jansz. tot Bergen gestolen op hare reijse met Celij Jans naar Amsterdam, om deselve aldaar te verkoopen, onder haar clederen en aan haer lijf verborgen te houden en denselven Roelof Jansz. tot het perpetreren ende voltrecken van sijne dieverijen met haren raad te adsisteren, als hebbende aan hem geseijt, dat er in het huijs tot Oudorp, daar de laatste dieverije bij hem is gepleegt, maar een cleijn meijse in huijs was met de man self, die een metselaar was, en uijt wercken gingh,elijck sij oock praesent is

folio 2

geweest, dat haar man tegen Roelof seijde, ick heb nogh een bijl, als gij na Oudorp gaat kunt gij die mede nemen, die kan u nogh helpen en gij kunt een stuck van de staal sagen om die te verbergen; gelijckerwijs sij mede tegens Roelof voornoemt gesegt heeft, dat den deurwaarder van Houten met sijn huijsgesin naar Amsterdam ter kermis soude gaan en dat alsdan alleen Maarten maar t'huijs soude sijn en dat nogh maar de eene dagh t'huijs en de andere dagh niet t'huijs, ten eijnde omme de dieverije aldaar te gevoeghlijker te kunnen plegen; al het welcke saacken sijnde van notoire dieverije immers ten alderminsten heelinghe, logeringe en aanhoudinge, mitsgaders adsisteringe met raat en daat vandien, direct

strijdende met de placaten en policie deser landen en oversulcks niet tolerabel, maar anderen ten voorbeelde ten hoogsten strafbaer, soo is 't, dat schepenen der stad Alckmaar, gesien de criminelen eijsch en conclusie bij de heer officier Cornelis Schagen amptshalven op en jegens den voorn. gevangen gedaan en genomen, gehoord desselfs vrijwillige confessie en verders gelet op hetgunt in desen te consideren stont en mogte moveren, doende regt uijt den name en van wegen de hooge overigheid en Graaffelijckheit van Hollant en West-Vrieslant, hebben den voorn. gedetineerde gecondemneert, gelijk sij haar condemneren bij desen, gebragt te werden ter plaatse daar men alhier gewoon is publijcke en criminele justitie te doen en aldaar strengelijcke met

[folio 2verso]

roeden gegeesselt te werden, dat er het bloet navolgt, bannen haar voorts voor den tijdt van twintigh eerstcomende en aghtereenvolgende jaren uijt den lande van Hollant en West-Vrieslant, sonder inmiddels daar wederom in te mogen komen, op pøene van swaarder straffe en condemneren haar in de kosten en misen van de justitie, ontseggende den heer officier sijnen verderen eijsch en conclusie op en jegens den gedetineerde gedaan en genomen, denselven daarvan absolverende. Actum den 29 septembris ende geëxecuteert den 3^e octobris 1699.

Wij onderges. schepenen verclaren de bovenstaende gevange niet gegoet te sijn om de costen ende misen van de justitie te kunnen voldoen

C. Sevenhuysen   C. Schaghen

folio 3

[in marge: Geapprehendeert 21^e september 1699]

Roelof Jansz., geboortigh
van Edam, out 37 jaren.

Alsoo de voorn. gedetineerde, tersijde stellende alle eere ende vreesse Godts ende der heylige justitie, sigh van der jeught af aan heeft begeben tot een snood, goddeloos ende ergerlijck leven ende tot dieverijen, waarover hij reets maar twaalf jaren out sijnde alhier ter stede in hegtenisse heeft geseten, en gebannen is uijt de stadt en jurisdictie vandien voor den tijdt van twee jaaren, naderhant oock tot Leijden over gepleeghe moetwil en vegterijen en tot Amsterdam over het steelen van twee tinne kannen is geapprehendeert geweest, insgelijcks oock tot Haarlem, alwaar hij, gevange, in den jare 1694 ter sake van geperpetreerde huijsbrake tot Heemstede publijck is gegeesselt ende gebrantteeckent, mitsgaders in het werckhuijs aldaar geconfineert voor den tijdt van twintigh jaren en na expiratie vandien voor eeuwich gebannen uijt den lande van Hollant en West-Vrieslant. Uijt welck werckhuijs hij, gedetineerde, nadat hij maar de tijdt van anderhalf jaar daarinne had geseten, is uijtgebroocken en of wel hij, gevangen, door de voorsz. castigatien en correctien hadde behoort een afschrick te hebben van het quaadt en vervolgens sijn goddeloose manier van leven te veranderen in een beter en geschickter gedragh, soo is het eghter in te-

[folio 3verso]

gendeel, dat hij daarinne volhardende, en oversulks van quaat tot erger voortgaande, in verwerpinge van alle vreesse Godts en vilipendie van de heylige justitie, sigh wederom heeft begeben tot verscheijde seer enorme en gequalificeerde dieverijen en huijsbraken, als hebbende hij, gedetineerde, nu omtrent 7 à 8 weecken geleden met eenen Jeuriaan ...,*[niet ingevuld]* die sigh anders laat noemen Claas, in de Heer Hugo-waart uijt seecker huijs gestolen een oude roode vrouwe-rock en schort, en 3 à 4 paar witte

hantmouwen, nadat de voorsz. Jeuriaan de onderdeur van 't selve huijs bevorens met sijn voet hadde opengestooten, dat hij, gedetineerde, in sijn quaat doen en lelijke dieverijen al voortgaande sigh andermaal niet heeft ontzien, nu omtrent ses weecken geleden, tot Rustenburgh met seecker instrument, hem vertoont, des nagts de clocke elf uuren op te breken een venster van seecker winckel, en daaruijt dief-aghtigh te stelen verscheidde stuckjes ende lapjes inlantsch catoen, soo geblomt als ongeblomt, mitsgaders diversche andere winckelwaren meer, ende die door Celij Jans, sijn bijsit, met nogh een seecker vroupersoon, tot Amsterdam woonaghtigh, aldaer te doen verkoopen voor een somma van twintigh guldens; dat hij, gedetineerde, het daarbij nogh al niet latende sigh ten derdemalen heeft verstout een week twee à drie voor de laatste Bartholomæi-marct alhier, tot Oudorp van het eerste huijs van dese stadt af, des mid-

folio 4

daghs, tersijde een planck af te breecken en alsoo daar in te gaan, en wederom diefaghtigh uijt een kas aldaer te stelen een swarte schort en schorteldoeck, mitsgaders vier lakens met nogh eenigh linden; hebbende hij, gedetineerde, oock nogh daarenboven op den 13^e september laastleden, sijnde sondagh, tot Bergen op de Geest, bij het huijs van de Vrouwe van Maasdam, van de weegh van seecker huijs aldaer aan de westzijde een planck afgebrooken, waardoor hij in het selve huijs is ingegaan, voorts de wervel van de deur aldaer mede afgebroocken en die alsoo opengemaact, ende alsdoen nogh wederom van een andere deur tusschen de keucken en het voor-end van 't voorsz. huijs afgebroocken een planck te midden door bij de klinck af, en naderhant een slot van een kist en kas, ende alsoo insgelijcks seer diefaghtigh daaruijt gestolen een geel pijlakense rock, een sargie-broeck, en een grauwlakense vrouwe

rock, mitsgaders twee hembden, leggende aldaar op een tafel, ende welcke voorsz. goederen hij, gedetineerde, door de voorsz. Celij Jans ende eenen Geert Jans, mede alhier gevangen, heeft doen verkoopen voor een somma van tien guldens; dat hij, gedetineerde, eijndelijck op den 21^e september laastleden tot Oudorp, des morgens, en als wanneer de luijden naar de Roomsche kerck waren, de bovendeur van de schuur van seecker huijs aldaar van de onderdeur heeft afgedouwt, deselve onderdeur

[folio 4verso]

na sigh getrocken, en die alsoo met force opengewroocken, en door dat middel in het huijs is gekroopen, en aldaar wederom seer diefaghtigh heeft gestolen een root-scharlakense hembt-rock met silvere knopen, een sargie-rock, een stuck wit linden, omtrent 27 ellen langh, een lap ruw linden, twee bedlakens, en een hembd sonder mouwen, al hetwelcke hij, gedetineerde, uijtgesondert het hembd, 'tgene in de lombaart staat verset, mitsgaders het root scharlakense hembdrock, 'tgunt hij bij sigh hadde gehouden, heeft doen verkoopen aan een smausin voor de somma van omtrent tweeëntwintigh guldens; alle welcke voorsz. gepleeghe saken, sijnde notoire, seer enorme en gequalificeerde dieverijen en huijsbraken, strijdigh tegens de goddelijcke en wereltlijcke regten, mitsgaders de placaten deser landen vervolgens in een stadt van goede politie en justitie ten eenemalen intolerabel, en anderen ten voorbeelden ten allerhoogsten strafbaar. Soo is 't, dat schepenen der stadt Alckmaar, gesien de aanclagte, criminelen eijsch en conclusie, bij den heer officier Cornelis Schagen op en jegens den voornoemde gevangen amptshalven gedaan en genomen, mitsgaders gehoort ende gesien de vrijwillige confessie van denselven, buijten pijn en banden van ysere gedaan, ende verder gesien de informatien, ten desen overgeleijt, en op alles, wat ter materie die-

nende was en heeft mogen moveren, rijpelijk

folio 5

hebbende gelet, doende regt uijt den naam en van wegen de hoge overigheijt en Graaffelijckheijt van Hollant en West-Vrieslant, hebben den voornoemde gevangen gecondemneert, gelijk sij hem condemneren bij desen gebragt te werden ter plaatse daar men gewoon is alhier publijcke en criminele justitie te doen, ende aldaar met de koorde gestraft te werden, datter de doot navolgt, met confiscatie van sijne goederen, en alsdan dat sijn doode lichaam sal werden gebragt na het galgevelt en aldaar ten afschrick van anderen gehangen te werden aan de galgh en aldaar te blijven, ter tijdt en wijlen hetselve door de lught, als andersints sal wesen geconsumeert ende verteert, en condemneren hem, gedetineerde, in de kosten en misen van de justitie. Actum bij alle de heeren schepenen op den 29^e september ende geëxecuteert op den 3^e october 1699.

Wij onderges. schepenen verclaeren de bovenstaende gevangen niet gegoet te syn om de costen en misen van de justitie te kunnen voldoen.

C. Sevenhuysen   C. Schaghen

[folio 5verso]

[in marge: Geapprehendeert 3^e septembris 1700]

Jan Jansz. Wildeman ende
Trijn Jans, man ende vrouw
tot Alkmaar.

Alsoo Jan Jansz. Wildeman en Trijn Jans, jegenwoordigh gedetineerdens, haar niet en hebben ontsien soodanigh een slegt ende ergerlijk huijs te houden dat niet alleen daarover verscheijde klagten sijn gedaan, maar dat de heeren burgermeesteren in overweginge van deselven ook dienstigh hebben geoirdeelt haar,

gedetineerdens, van hier te doen verhuysen, gelijk haar edele agtbaren op den 10^e aug. 1700 door een gerechtsboode haar hetselve hebben doen aanseggen dat binnen de tijd van 14 dagen souden hebben te vertrecken buiten dese stad ende desselfs jurisdictie ende daar niet weder binnen te komen sonder voorgaande consent, off dat bij overtredinge vandien den heer officier wiert gelast de gedetineerdens crimineel te apprehenderen. En alhoewel de gevangens de voors. bevelen hadden behooren te obedieren, soo is het egter dat in vilipendie ende veragtinge van deselven haar hebben verstout niet alleen weder binnen dese stad te komen, maar haar selfs in haar huijs weder ter neder te setten als voor desen; alle hetwelke saken sijn van een seer quaad gevolgh, en vervolgens in een stad daar de justitie werd gehandhaaft t' eenemaal onverdragelijk ende anderen ten exempel straffbaar, soo is 't dat schepenen der stad Alcmaar gehoort de aanklagten van de heer officier ampshalven gedaan, ende voorts gesien de hartneckige ongehoorsaamheijt van de gedetineerdens, condemneren haar de stad ende de jurisdictie vandien te ruijmen voor de tijd van een jaar, sonder middelerwijl daar weder binnen te mogen komen op pene van swaarder straffe ende condemneren haar wijders in de kosten en misen van de justitie, verlenende haar egter de tijd van agt dagen om hare saken te redden ende te besorgen. Actum in juditio den 7^e septembris 1700.

Wij onderges. schepenen der stad Alcmaar verklaren de bovenstaande gedetineerde niet goeod te sijn om de kosten en misen van justitie te voldoen. Actum dito.

C. Schaghen W. Bijl

folio 6

[in marge: Geapprehendeert den 3^e septembris 1700]

Trijn Jans, geboortigh van
Alcmaar

Alsoo Trijn Jans, jegenwoordigh gedetineerde, sijn niet en heeft ontsien haar te begeven binnen dese stad, nietjegenstaande haar onlangs deselve door de heren van de geregte, nadat alvorens door

de dienaars van de justitie tot een spectacul de gansche stad was doorgeleijt, regtelijk om haar vuyl en ergelijk leven was ontseyt op pene soo daar weder binnen quam, dat publijk soude werden gegeselt en alhoewel sij, gedetineerde, behoort hadde de bevelen van de justitie te gehoorsamen, soo is het egter ter contrarie dat deselve als met de voet treed en in het alderminst niet heeft gehoorsaamt; alle hetwelke saken sijn te eenemaal onverdragelijk ende vervolgens in een stad, daar men regt oeffent, ook ten hoogsten straffbaar anderen ten exempel, soo is 't dat schepenen der stad Alcmaar, gehoort de aanklagte van den heer officier ende gesien de moetwillige ongehoorsamenheijt van de gedetineerde, doende regt, condemneren haar, gevange, gebragt te werden aan de kaak omme aldaar ten aanschouwe van iedereen te staan van elff uieren aff tot een uieren toe, en bannen haar voorts uijt de stad ende jurisdictie vanden dien voor de tijd van thien eerstkomende ende agtereenvolgende jaren, sonder middelerwijlen daar weder binne te mogen komen op pene van swaarder straffe. Condemnerende haar wijders in de kosten ende misen van justitie. Actum in juditio den 7^e septembris 1700

Wij onderges. schepenen der stad Alcmaar verklaren de bovengenoemde gevange niet te sijn goeod om de kosten en misen van justitie te voldoen. Actum dito.

C. Schaghen W. Bijl

Maartie Willems

In omnibus ut supra uijtgenomen dat noijt de stad is doorgeleijt

Wij onderges. verklaren in omnibus ut supra

C. Schaghen W. Bijl

[folio 6verso]

Jan Aldertsz. Steenwijk

Alsoo Jan Aldertsz. Steenwijk, gewesen boode van Uytwaterende Sluysen alhier, ingedaagd bij edicte, klokgeslagh ende affixtie van biljetten, althans voorvlugtig

en latiterende, terzijde stellende alle vrese Godts ende der heylige justitie, sigh niet heeft ontsien op den 17^e october des voorleden jaers 1699, des avonts in de heerlykhyt Baccum te begaen een manslagh aen een persoon genaemt Gerrit Ariensz., in de wandelingh genaemt Capitijn, 'twelke een zaeke zijnde met de goddelijke ende weereltlyke wetten strijdigh, in een land van justitie niet tolerabel maer andren ten exempel ten hoogsten straffbaer; soo is 't dat schepenen der stadt Alcmaer, gehoort hebbende den criminelen eysch ende conclusie bij den heer Cornelis Schaghen, hooftofficier derselver stadt, ratione officii op ende jegens den voornoemde ingedaagde gedaen ende genomen, ende wijders gelet hebbende op 't gunt ter materie dienende was ende heeft mogen moveren, doende regt uyt de name ende vanwege de hoge overighyt des Graefflijkhys van Holland ende West-Friesland, bannen den ingedaagde sijn leven langh geduerende uyt de landen van Hollant ende West-Friesland, sonder ooyt daer weder inne te mogen koomen, op pene van swaerder straffe, ontseggende den heer officier syn verdre eysch ende conclusie op ende jegens de voornoemde ingedaagde gedaen ende genomen, deselve daarvan absolverende ende condemneren hem ingedaagde wijders in de costen ende misen van de justitie. Actum ende gepronuntieert op de rolle deeser stad den ...[niet ingevuld] decembris 1700.

Wij onderges. schepenen der stad Alkmaar verklaren de bovengenoemde Jan Steenwijk niet gegoed te sijn om de kosten en misen van justitie te voldoen.

Isaac van Veen   C. Schaghen

folio 7

[in marge: Geapprehendeert 6 maart 1701]

Arien Jacobsz. van Woggelem, out 35 jaaren.

Alsoo den voornoemde gedetineerde, tersijde stellende alle eere ende vreesse Godts ende der heylige justitie, sigh niet en heeft ontsien hem te begeven tot veelerhande openbare en gequalificeerde dieverijen, en wel inson-

derseijt tot veltroverijen, hebbende hij, gevangen, nu al omtrent 16 à 17 jaaren geleden bij 't leven van sijn ouders aghter Woggelum uijt het velt een schaap gestolen, 'twelcke in sijne huijshoudinghe wiert geconsumeert, onder een valsch voorgeven van hem, gevangen, dat hetselve schaep sikh hadde verwurgt en verhangen, gelijk hij, gedetineerde, oock nu voor omtrent 13 à 14 jaaren van enen Jan Melisz., diestijts sijn baas, wonende in Oosterblockkert, soo nu en dan eenigh gelt gestolen heeft tot een goede somma toe, sonder die eghter te kunnen begrooten, mitsgaders uijt het huijs van sijn buurman, staande in het westeijnde van Woggelum, een hembdrock, eenige boecken en ses à seven kaasen, alsmede voor omtrent 8 à 9 jaaren tot Amsterdam in een herbergh in de Krom-ellebooghsteegh uijt een banck een sackje met gelt ter somma van hondertaghtentwintigh à hondertnegenentwintigh guldens, waarbij het nogh al niet latende

[folio 7verso]

~~maar~~

en in dese sijne snoode practijcken voortgaende sikh verder heeft verstout nu omtrent tien jaaren geleden tusschen Opmeer en Sijbecarspel aan de Aghterwijsent uijt de weyde te stelen twee schapen, deselve te slaan en het vleesch te verkopen. Daarenboven, hoopende het eene quaat op het ander, heeft hij, gevangen, sikh wijders niet ontsien nu voor ontrent vijf jaaren uit de weijde van eenen Eldert Jansz. tusschen Benningbroeck en Woggelem bij nacht een paart te stelen, waarmede hij is weggereden naar Vlaardingen en 't selve aldaar heeft verruijlt tegens een ander paart, bij welke ruijlinge hij vijftien gulden toekreegh, verkoopende wederom tot Vlaardingen voornoemt hetselve geruijldde paart voor de somma van sesendertigh guldens. Gelijk hij, ge-

vangen, noch al boven dit alles heeft derven bestaan nu omtrent twee jaaren geleden uijt een weijde aghter de Woggelummerbuurt bij de pelmolen tot twee distincte reijzen telkens een schaaap te stelen, deselve te slaghten en in sijne huijshouginge te gebruijcken, alsmede omtrent dese selvige tijt het heck uijt de weijde van seker Hendrick Hoogtwout, houtkooper alhier; alle welcke voors. gepleeghte saken, sijnde notoire dieverijen ende veltroverijen, strijdigh met de goddelijcke en weereltlijcke reghten

folio 8

mitsgaders de placaaaten deser landen, vervolgens in een stadt van goede politie en justitie ten eenemalen intolerabel en anderen ten voorbeelde, ten allerhooghsten strafbaar, soo is 't dat schepenen der stadt Alckmaer, gesien de aanclaghte, criminelen eijsch en conclusie bij den heer officier Cornelis Schagen op en jegens den voornoemde gedetineerde amptshalven gedaan en genomen, mitsgaders gehoort en gesien de vrijwillige confessie van denselven, buijten pijn en banden van ijsere gedaan, en op alles wat ter materie dienende was en heeft mogen moveren rijpelijk hebbende gelet, doende regt uijt den naam en vanwege de hooge Overigheijt en Graaffelijckheijt van Hollant en West-Vrieslant, hebben den voornoemde gevangen gecondemneert, gelijk sij hem condemneren bij desen gebragt te werden ter plaatse daer men alhier gewoon is publijcke en criminele justitie te doen ende aldaar met de koorde gestraft te werden datter de doogt navolgt; en alsdan dat sijn doode lichaam sal werden gebragt na het galgevelt en aldaar ten afschrick van anderen gehangen te werden aan de galgh en aldaar te blijven ter tijt en wijlen hetselve door de lugt en andersints sal wesen geconsumeert ende verteert; verclarende desselfs goederen ten behoeven van

de Graaffelijckheit geconfisqueert ende verbeurt. Actum den 4^e april 1701 ende geexecuteert den 9^e daaraanvolgende.

Wij onderges. schepenen der stad Alkmaar verclaren de vorenstaende gedetineerde niet gegoed te sijn om de kosten en misen van justitie te voldoen.

Isaac van Veen   Willem Bijl

[folio 8verso]

[in marge: Geapprehendeert 12^e julij 1701]

Styntjen Andries van Sweeden,
out 30 jaeren.

Alsoo Syntjen Andries van Sweden, jegenwoordigh gedetineerde, terugge stellende alle eere en vrese Godts ende het ontsagh van de heilige justitie, sigh niet en heeft ontsien 't zedert eenige jaeren herwaerts te Lyden een seer ontugtigh ende overspeligh leven, als hebbende sy, gedetineerde, (getrouwt synde met eenen Almert Pietersz.) de tyt van anderhalff jaer vleselyk geconverseert met eenen Cobus Clapperbeen en by deselve een kint geprocreëert, gelyk sy mede bekent met eenen Moye Kees gelyke tyt in ontugt te hebben geleefft, waerdoor sy by deselve een miscraem heeft gehad, ende dat zy 't zedert nogh met een Claes Jacobsz. gelyke tyt in ontugt vleselyk heeft verkeert ende by deselve nogh tegenwoordigh seght, tegen de waerhyt, swanger te gaen. Dat sy, gedetineerde, van quaet tot erger voortgaende, sigh heeft begeben tot veele dieveryen en huysbraeken, hebbende sy, gedetineerde, voor vier à veyff jaeren tot Saerdam aen de kaeck gestaen over het stelen van een aecker, dat sy, gedetineerde, nogh ontrent deselve tyt met en benefens eenen Anna van Hoorn en Cobus Joosten, backer tot Saerdam, op 't Kleyn Kalff heeft opengebrooken een timmermanshuys, stekende sy Anna met een speyker het slot open en dat sy, gevange, uyt hetselve huys heeft gestoolen een sack met vodden; dat zij, gedetineerde, ontrent dieselven tijt met de voornoemde Anna en Cobus tot Crommenie aen de Overhael heeft opengedaen een schuertjen, waarvan de deur met een toutjen was vastgemaekt ende daeruyt hebben gestolen drie vrouweschorten, een linne kiel en een mans hembtrock ende die tot Amsterdam verkoght op 't Franse Pad voor ses à seven schellingen; dat sy, gedetineerde, voor de twee laeste feyten in de Weyde-Wormer uyt een schuer gestolen heeft een vrouwerock met groene voeringh waerby mede waeren de voornoemde Anna en Cobus; dat sy, gedetineerde, in 't geselschap van geseyde personen een stuck geroockt vlees heeft

gestoolen uyt een huys, daer sy geslapen hadden ende 't selve met den andren hebben opgegeten; dat sy, gedetineerde, ontrent seven jaeren geleden met Neel Springh in 't Velt, alias Klyne Neel, tot Assendelfft in de morgenstont hebben heeft bestolen een bleeck ende daervan genomen drie hembden, twee laekens ende enigh kleyn goet ende 't selve verkoght tot Saerdam voor vier guldens; dat sy, gedetineerde, voor ontrent seven jaeren met Cobus Clapperbeentjens aen de West-Saendyck van een bleeckvelt heeft gestolen twee paer kousen, drie hembden ende een slaepmuts; dat zy, gedetineerde, met Cobus Clap, Jan Dick ende Hendrick Pyper voor 4 à 5 jaeren op West-Zaenen hebben opgebrocken een stoffe- ende kruydenierswinckel ende daeruyt gestoolen eenige chitsen ende stoffen, deselve in een sack gestoken ende tot Amsterdam verkoght; dat sy, gevange, en de voornoemde drie personen op de Boterdyck hebben opengebroken een huys, daeruyt gestoolen twee webben linden ende een silver hegtmes ende de webben tot Haerlem verkoght; dat Cobus Clapperbeen en Jan Dick, staende sy, gevange, op de schiltwaght, op het Kalff hebben gestoolen

folio 9

een groote bleecklinden ende 't selve tot Purnereynde verkocht, en dat de voornoemde twee personen meenden in 't huys te breken, maer door 't schreuwen van haer, gedetineerde, omdat sy sulks niet wilde hebben, daerin wierden belet, en dat sy een schuytjen, dat geslooten aen de wal lagh, met een byl hebben losgebroken ende daermede voortgevaeren tot by de booter-cooper op 't Calff, dat Hendrick Jacobsz., alias Schurfde Hyn met Cobus Clap en haer, gedetineerde, op den Hoorn tot Saerdam over een heck syn geclommen ende een groote bleecklinden hebben gestoolen ende dat zy, gedetineerde, de bleecklinden heeft verkoght tot Amsterdam aen de broeder van Cobus, genaemt Cornelis; dat sy, gedetineerde, voor ontrent anderhalff jaer op de West-Saendyck van een bleeck heeft gestolen eenigh nat lywaet, dogh dat hetselve haer door de knecht van de moolen was ontset. Alle hetwelke saeken synde van notoire, enorme en gequalificeerde dieveryen, menighvuldighmael gepleght, vermengt met huysbraeck van den quade consequentie, [in] een land van goede politie en daer de justitie geadministreert werd, niet tolerabel maer tot afschrick ende exempel van anderen ten hoogsten straffbaer, en alsoo al hetselve de heeren van den geregte ten vollen en den regten genoegh synde, uyt de confessie, vrywilligh en buyten eyseren banden en pynen by den gedetineerde gedaen, is gebleken en verder gehoort den criminelen eysch en conclusie by den heer Cornelis Schaghen, hooft officier deser stadt, amptshalve op en jegens de gedetineerde gedaen en genomen, mitsgaders gelet op al 'tgunt in desen verder te considereren stont en moghte moveren, doende regt uyt den naem ende vanwegen de hooge overighijt des

Graefflykhijts van Holland ende West-Frieslandt, condemneren de gevange gebraght te werden ter plaetse daer men gewoon is alhier publicque criminele justitie te doen ende aldaer onder de galgh met een strop om de hals ende aen de galgh vastgemaect staende, de te doene justitie aen te sien, daerna met den strop om de hals door den scherprechter wel strengelyk met roeden gegeselt te werden datter het bloet navolght en met het waepen deeser stadt gebrandtteykent, voorts geconfineert ~~gelyk~~ te syn, gelyk sy, gevange, geconfineert wert by deesen in den tughthuyse deeser stadt voor de tijt van veyffthien eerstcomende en aghtereenvolgende jaeren, om aldaer te arbyden ter discretie van de regenten ende haer voorts te reguleren na de ordre en ordonnantie van denselven huuse, na expiratie van welke teydt sy verders wert gebannen uyt den lande van Holland ende West-Friesland voor den tijt van geleyke veyffthien eerstkomende en aghtereenvolgende jaeren, sonder inmiddels daer wederom inne te mogen koomen op pœne van swaerder straffe, ontseggende den heer officier syn verdre eysch en conclusie op en jegens haer, gedetineerde, gedaen en genomen, deselve daarvan absolverende en condemneren haer wyders in de kosten en misen van de justitie. Actum en gepronuncieert in openbare vierschaere op den 13 augustij 1701.

Wij onderges. schepenen der stad Alkmaar verklaren de bovengenoemde gevangen niet gegoed te sijn omme de kosten en misen van justitie te voldoen. Actum den ... [*niet ingevuld*].

Isaac van Veen   Willem Bijl

[in marge op fo. 8verso: Schepenen der stad Alckmaar hebben uijt sonderlinge consideratie van de goede diensten bij de nevensgemelte gevangen aan de justitie gedaan desselfs confinement in 't tughthuijs met vier jaeren vermindert. Actum in judicio den 4^e decembris 1702 in kennisse van mij, secretaris, Abraham van der Does.]

[in marge op blz. 8verso: Dit confinement is in tegendeel verhoogd met drie jaren, vide folio 21 verso]

[folio 9verso]

[in marge: Geapprehendeert 12 julij 1701]

Fytje Jans van Amsterdam,
alias Clyn, out 28 jaeren

Alsoo Fytje Jans, alias Clyn, jegenwoordigh gedetineerde,
terzyde stellende alle vrese Godts en het ontsagh der

heylige justitie, sigh niet en heeft ontsien 't zedert verscheyde jaeren herwaerts haer te begeven tot menighvuldige, enorme en gequalificeerde dieveryen, vermengt met huysbraek, als hebbende sy, gedetineerde, met en benefens eenen Daniel Abrahamsz. van Croatien voor ontrent ses jaeren geleden tot Amsterdam op 't waeter uyt een kelder, nadat die door denselve Daniel Abrahamsz. in præsentie van haer, gedetineerde, was opengebroken, dieffagtigh gestoolen een jack ~~met~~ met een schort, dewelke sy, gedetineerde, aldaer op de Noordermarckt heeft verkoght voor een somma van twaelf guldens à thien stuivers meer; dat sy, gedetineerde, het daerbij niet laetende, maer in haar quaet doen voortgaende, sigh verder niet heeft ontsien ontrent deselve tyt en jaeren benefens de voors. Daeniel Abrahamsz. des avonts tot Amsterdam op de Uytregtsestraet uyt een huys mede dieffaghtigh te stelen een groote parthy lindegoet, 't geen eenen Clyn Caet, die haer, gedetineerde, diestyts tegenquam, heeft verkoght voor een somma van veerthien guldens en waervan sy, gedetineerde, heeft geproffiteert de helffte ter somma van seven guldens, gelyk mede sy, gedetineerde, met de voors. Daniel Abrahamsz., alias Clyn Daentje, ontrent dienselven jaer op de schans by de Stinckmoolen tot Amsterdam heeft gestolen een stuck catoen, 't gene deselven Daentje heeft verkoght aen een smous genaemt De Boer voor een somma van vier guldens, thien stuivers en waervan sy, gedetineerde, de helffte heeft geproffiteert; dat sy, gevange, mede met de voors. Daentje, benefens nogh een vrouwspersoon, genaemt Lys Doekjes tot Amsterdam van een venster heeft gestolen een stuck laeken, 'tgeene denselven Daentje heeft verkoght aen een smous genaemt Mooij Abraham voor een somma van twee ende twintigh guldens, waervan sy, gevange, geproffiteert heeft 8 guldens; dat sy, gedetineerde, in haer dieveryen voortgaende nu ontrent veyff jaeren geleden met en benefens eenen Mary Willems tot Amsterdam op de Nieuwemarckt uyt een kraem heeft gestoolen twee stucken kant en die aen Anna de Wit verkoght voor een somma van vier guldens, waervan sy, gedetineerde, heeft genoten twee guldens. Gelyk sy, gedetineerde, voor ontrent ruym drie jaeren geleden met en benefens eenen Ariaentjen Jans tot Lyden uyt een winckeltjen heeft

[in marge: Schepenen hebben uijt consideratie van de goede diensten bij de nevensgemelte gevangen aan de justitie gedaan desselvs confinement in 't tughthuijs met vier jaeren vermindert. Actum in judicio den 4^e decemb. 1702 in kennisse van mij, secretaris, Abraham van der Does.]

[in marge: Schepenen hebben uijt consideratie als boven 't confinement in het tughthuijs met twee jaeren vermindert. Actum in judicio den 31^e mey 1704 in kennisse van mij, secretaris, Abraham van der Does.]

[in marge: Dit confinement is in tegendeel verhoogt met drie jaren, vide folio 21 v.]

[in marge: Schepenen hebben dit confinement in 't tughthuijs uijt consideratie van goede diensten als boven vermindert met drie jaren. Actum den 24^e decemb. 1706 in kennisse van mij, secretaris, Abraham van der Does.]

folio 10

gestoolen eenige stuckjens langetten en die voor een croon off vier en veertigh stuivers verkoght. Dat wyders sy, gedetineerde, nu ontrent drie jaeren geleden met en benefens eenen Mary Doedes tot Amsterdam uyt een winckel heeft gestolen een stuck groff-linden, 't selve aldaer by een inbrenghster an de Lombaert gebraght en daervoor gekregen één gulden; dat mede sy, gedetineerde, over ruym derdalf jaer geleden met ende benefens eenen Sara Abrahams tot Amsterdam by de Amstelkerck een bleeck heeft bestoolen ende daarvan dieff-aghtigh genomen een paer halffslete hembden, twee oude laekens en eenigh lindengoet, en 't selve tot Lyden verkoght voor een somma van vier guldens. Dat ook sy, gedetineerde, ontrent de voors. tijt geleden met eenen Jan Barentsz. tot Amsterdam op de Nieuwendyck van een venster heeft gestoolen een stuck zeyde, doch dat hetselve door de knecht van de winckel aldaer haer, gedetineerde, is ontjaeght en weder affgenomen, dat sy, gevange, ontrent deselve tyt een jaer geleden met eenen Joost Claesz. Backer, Clyn Ael ende Clyne Saer tot Amsterdam op de Princegracht uyt een verwerij mede dieffaghtigh heeft gestoolen een stuck trypt ende 'tselve verkoght aen de jode voor een somma van veyff ende twintigh guldens; dat sy, gedetineerde, ontrent denselven tijt met de voornoemde Joost Claesz., benefens eenen Marij Claes, tot Amsterdam uyt een kraem (nadat die door denselven Joost was opgebrooken) eensgelyks dieffaghtigh heeft gestolen een stuck caleminck, 't geene by de voors. Mary Claes is verkoght aen een Jode voor een somma van dertigh guldens; dat mede sy, gedetineerde, benefens eenen Arnoldus Vreem voor ontrent agthien maenden geleden tot Uytreght uyt een huys heeft gestolen een stuck sargie, 't gene sy heeft verkoght voor een somma van thien gulden; eyndelyk dat sy, gevange, daarna met en benefens Marij Doedes tot Amsterdam op de Burghwal, aghter de Haerlemmerdyck uyt een huys heeft gestoolen een stuck machaij, 't geen denselven Marij heeft verkoght aen de smous De Boer voor een somma van seshien à twintigh guldens; alle 't welke saeken synde van enorme, notoire en gequalificeerde dieveryen, menighvuldighmael gepleeght, vermenght met huysbraeck niet tolerabel maer anderen ter exempelen ten hoogsten straffbaer, en alsoo al 't selve de heeren van den gerechte ten vollen en den regten genoegh

synde uyt de confessie, vrywilligh en buyten eyseren banden en peynen by de gedetineerde gedaen, is gebleken en verder gehoort de criminelen eysch en conclusie by den heer Cornelis Schaghen, hoofftofficier deser stadt ratione officii op en jegens haer, gedetineerde, gedaen en genomen, mitsgaders gelet op al 't gunt in deesen verder te considereren stont en moveren moghte, doende recht uyt de naem en vanwege de hooge overighyt en graefflykhijt van Hollandt en West-Friesland, condemneren de gedetineerde gebraght

[in marge: Schepenen hebben om singuliere redenen het confinement van Sijtje Jans. verminderd den tyd van dertien maanden, sulx deselve op 1 julij 1709 uijt het tugthujs sal werden uytgelaten. Actum den 15^e julij 1708.]

[in marge: Schepenen hebben de gevangen ontslagen op den 25^e may 1709.]

[folio 10verso]

te werden ter plaetse daer men gewoon is alhier publicque criminele justitie te doen en aldaer strengelyk met roeden geseselt te werden datter het bloet navolght, voorts geconfineeert in den tugthuys deser stadt voor den tijt van veyffthien eerstcomende en aghtereenvolgende jaeren om aldaer te arbyden ter discretie van de regenten en haer voorts te reguleren na de ordre en ordonnantie van denselven huys, na expiratie van welke tijt sy weder wert gebannen uyt de landen van Holland en West-Friesland voor gelyke veyffthien eerstcomende en aghtereenvolgende jaeren, sonder inmiddels daer wederom in te mogen coomen op pøene van swaerder straffe, ontseggende den heer officier syn verdre eysch en conclusie op en jegens haer, gedetineerde, gedaen en genomen en condemneren haer wyders in de kosten en misen van de justitie. Actum en gepronuntieert in de openbaere vierschaere deser stadt op den 13^e augustij 1701.

[in marge: Wij onderges. schepenen der stadt Alkmaar verclaren de bovengenoemde gevange niet te sijn gegoed om de kosten en misen van justitie te voldoen. Actum den...*niet ingevuld.*]

Isaac van Veen   Willem Bijl

[in marge: Geapprehendeert 12^e julij 1701]

Geertjen Claes van Edam,
out 28 jaeren.

Alsoo Geertjen Claes van Edam, jegenwoordigh gedetineerde, sijn
tersyde stellende alle eere ende vrese Godts mitsgaders der heylige
justitie, sijn niet en heeft ontsien 't zedert eenige jaeren
herwaerts haer te begeven in het geselschap van menschen,
die een seer quaet en ergerlyk leven quamen te lyden, jaa dat
sy, gedetineerde, tot die godloosht is coomen te vervallen, dat sy,
gedetineerde, met haer man Jan de Zeeuw, die sijn quam uyttegeven
voor een diacon van Godts kerke de tyt van een vierendeel
jaers met een boek ende brieff ten plattenlande rontsomme
heeft gelooopen ende wel voornaementlyk ontrent Saerdam, Hoorn, Enck-
huysen, Medenblick etc. en aldaer van de op- en ingesetenen aff te
bidden en versoeken een giffte en eenigh geldt tot
opbouwinge van een affgebrande kerck in't Mofsenland,
dat sy, gedetineerde, alvorens te coomen tot de confessie van't-
gene voors. is, de waerhyt vandien genoegsaem haer voorgehouden
synde, 'tselve seer hertneckigh, jaa godlooslyk heeft ontken-
t, met aenroeping van Godts heylige naem, vervloeking van
haer gedetineerdes eygen ziel en lighaem, tot den schrick van de
presente heeren, die hetselven hebben gehoort.

Alle 'twelke zaeken synde van de grootste godloosht ter werelt,
veragtinge en bespottinge van Godts heylige naem en syne kerke
en sulks mede in een land van goede politie en justitie niet

[in marge: Schepenen der stadt Alckmaar hebben uijt consideratie van de goede diensten bij de
nevengemelte gevangen aan de justitie gedaan desselfs confinement in't tugthuys alhier met drie
jaeren vermindert. Actum injudicio den 4^e decemb. 1702 in kennis van mij secretaris Abraham
van der Does.]

folio 11

tolerabel maer andren ten exempel ten hoogsten straffbaer
en alsoo al hetselve schepenen ten vollen ende den regten genoegh synde,
uyt de confessie, vrywilligh buyten banden van eyser en pynen
by de gedetineerde gedaen, is gebleken, ende verder gehoort de criminelen
eysch ende conclusie by de heer Cornelis Schaghen, hooftofficier deeser
stadt ratione officii op ende jegens haer gedetineerde gedaen en genomen, mitsgaders
gelet op al 't gunt in deesen te considereren stont en moghte
moveren, doende recht uyt de naem en vanwege de hoge overighyt
ende graefflykhyts van Holland ende West-Friesland, condemnieren de
gedetineerde gebraght te werden ter plaetse daer men gewoon is alhier
publicque criminele justitie te doen en aldaer strengelyk met roeden
gegeselt te werden datter het bloed navolght, voorts geconfi-
neert in den tugthuyse deser stad voor den tyt van ses jaeren, omme aldaer
te arbeyden tot discretie van de regenten ende haer voorts te reguleren

na de ordre en ordonnantie van denselven huyse, na expiratie van welke tyt sy verder wert gebannen uyt de landen van Holland en West-Friesland voor de tyt van thien eerstkoomende en agtereenvolgende jaeren, sonder inmiddels daer wederom binne te mogen komen op pæne van swaerder straffe, ende condemneren haer wyders in de costen en misen van de justitie. Actum en gepronuntieert in de openbaere vierschaere den 13^e augusty 1701.

[in marge: Wij schepenen der stad Alkmaar verclaeren de bovengemelte gedetineerde niet gegoed te sijn om de kosten en misen van justitie te voldoen, Actum den ...*[niet ingevuld.]*

Isaac van Veen   Willem Bijl

[in marge: Geapprehendeert 9^e septembris 1701]

Hendrick Willemsz. Cas van
Saerdam, out 24 jaeren.

Alsoo de voorn. Gedetineerde, terzyde stellende alle eere en vrese Godts en der heylige justitie, sigh niet en heeft ontsien (nadat hy nu ontrent aght weken geleden ter saeke van seer enorme en gequalificeerde dievereyen by hem benefens eenen Lambert Myndertsz. Backer van Hoorn, tot Vlissingen in Zeeland geperpetreert, tot Middelburgh was geapprehendeert ende aldaer gegeselt ende gebrandtmerckt met de coorde om de hals, mitsgaders gecondemneert in het werckhuys aldaer geconfineert te werden voor de tyt van ses jaeren, edogh inmiddels daeruyt was gebroken, alsmede nogh vier weken voordat hy, gedetineerde, na Zeeland gingh, tot Broeck in Waterland door een venster dat boven open was in seker huys is geklommen ende aldaer met een sevenduyms spyker heeft opgebroken een kas en uyt deselve dieffaghtigh gestolen een silver kroesjen, waerin voor het grootste gedeelte was potgelt, ontrent na syn gedetineerdens gissinge waerdigh met wel veyfftygh guldens, item drie silvere lepels met een silver tonnitjen) in syn

[folio 11verso]

quaed doen ja van quaet tot erger voort te gaen als synde hy, gedetindneerde, met en benefens de voorn. Lambert Myndertsz. Backer, op den 25^e september laestleden tusschen sondagh ende maendagh des middernaghts van buyten ingebroken in de consistorie- offte kerkenraedcaemer van de Sint Laurens offte Groote Kerk binnen deesen stadt, hebbende aldaer, omme hunne voorgenomen dievereyen te volvoeren, verscheyde kassen mede

opengebrouken gelyk hy, gedetineerde, ten dien eynde alvorens van ~~Amsterdam~~ Haerlem mede hadde gebraght een straethaemer met een nyptangh, mitsgaders, alhier van eenen Jacob Symonsz. dieffaghtigh gestolen, een touw met een haecken, dogh dat hy, gedetineerde, benefens de gemelte Lambert Myndertsz. Backer aldaer in flagranti delicto syn geapprehendeert geworden ende sulks hunne voorgenomen dieveryen niet hebben cunnen uytvoeren, alle 't welke zaken synde van notoire huysbraeck ende kerckroverye, strydigh tegens de goddelyke ende wereltlyke reghten, mitsgaders de placaten deser landen, vervolgens mede in een land van goede politie ende justitie niet tolerabel maer andren tot een exempel ten hoogsten straffbaer, ende alsoo al hetselven de heren van den gerechte ten vollen ende den reghten genoegh synde uyt de confessie, vrywilligh buyten d'yseren banden en pynen by den gedetineerde gedaen, is gebleken ende verder gehoort den criminelen eysch ende conclusie by den heer Cornelis Schaghen hoofftofficier deser stadt ratione officii op ende jegens hem, gedetineerde, gedaen en genomen, mitsgaders gelet op't gunt in deesen verder te considereren stont ende moghte moveren, doende reght uyt de naem ende vanwege de hoge overighyt ende Graefflykhijt van Holland ende West-Frieslandt hebben de voorn. gevange gecondemneert gelyk sy hem condemneren by deesen gebraght te werden ter plaetse daer men gewoon is alhier publicque criminele justitie te doen ende aldaer door den scherpreghter met de coorde gestrafft datter de doot navolght, verclaerende syne goederen geconfisqueert ende verbeurt ten behoeven van de Graefflykhyt ende condemneren hem verders in de costen ende misen van de justitie, vergunnende uyt singuliere consideratie voor desselffs eerlyke vrunden ende nabestaende, dat syn doode lichaem ter aerde sal werden bestelt, ontseggende den heer officier syn verdere eysch ende conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaen ende genomen, deselve daervan absolverende. Actum ende gepronuntieert in de openbare vierschaere der stadt Alcmaer op den 15^e octobris 1701.

Wij onderges. schepenen der stad Alkmaar verklaren de gevange bovengenoemd niet gegoed te sijn om de kosten en misen van justitie te voldoen. Actum den ...*niet ingevuld*

Isaac van Veen   Willem Bijl

folio 12

[in marge: Geapprehendeert 9^e septembris 1701]

Lambert Myndertsz. Backer
van Hooren, out ontrent 30 jaeren.

Alsoo de gedetineerde, terzyde stellende alle eere en vrese Godts ende het ontsagh van de heylige justitie sigh niet ende heeft ontsien 't zedert eenige jaeren herwaerts sigh te begeven tot menighvuldige huysbraeken als hebbende hy, gedetineerde, drie jaeren geleden met eenen Jan de Boer tot Enckhuysen op den Burghwal offte haeven van aghteren over een schuttingh door een venster in een huys geklommen ende aldaer eenige kasjens opengebroken ende daer eenige 28 stucken uytgenomen. Even kort na die tyt tot Medenblick onder de avontpredicatie des sondaegs op een grafft ontrent over het stadthuys op de hoeck van een straetjen in een huys gebroken, de kas van aghteren opengebroken ende daeruijt gestolen een silvere beker, eenige silvere lepels ende so hy vertrouwt eenigh gelt. Gelyk mede op de eerste Karsdagh daeraen volgende tot Delfft, mede onder de avontpredicatie by de Oude Kerck op een luyfen gecloppen ende eenige glaesen uytgebroken ende alsoo in een huys gecloppen, de kas opengebroken ende daeruyt gestolen een silver hegt mes en eenigh ander silverwerk, dat daerna in de courant heeft gestaen, staende ondertussen Jan Gerritsen met een bloote degen op 't schiltwaght en in syn boosheyt voortgaende (nadat hy nu ontrent acht weken geleden ter zake van seer enorme en gequalificeerde dieveryen by hem nevens eenen Hendrick Willemsz. Cas van Saerдам, tot Vlissingen in Zeeland geperpetreert, tot Middelburgh was geapprehendeert en aldaer geselselt en gebrandmerckt met de coorde om de hals, mitsgaders gecondemneert in het werkhuis aldaer geconfineert te werden voor den tyt van seven jaeren, edogh inmiddels daer weder uyt was gebroken) in syn quaet doen ja van quaet tot erger voort te gaen als synde hy, gedetineerde, met ende benefens de voors. Hendrick Willemsz. Cas op den 25 september laestleden tusschen sondagh en maendagh des middernaghts van buyten ingebroken in de consisterie- offte kerkenraedcaemer van de Sint Laurens offte Grootte Kerk binnen deesen stadt, hebbende aldaer omme hunne voorgenomen dieverijen te volvoeren verscheide kassen mede opengebroken gelyk hy, gedetineerde, ten dien eynde alvorens van Amsterdam mede hadde gebraght een straethaemer met een nijptangh, mitsgaders alhier van eenen Jacob Symons dieffaghtigh gestolen een touw met haeck, dogh dat hy, gedetineerde, benefens de gemelte Hendrick Willemsz. aldaer in flagranti delicto syn geapprehendeert geworden en sulks hunne voorgenomen dieveryen niet hebben kunnen uytvoeren; alle 't welke zaken synde van notoire huysbraek ende kerckroverije, strydigh tegens de goddelycke en wereltlyke reghten mitsgaders de placaten deser landen vervolgens mede in een land van goede politie en justitie niet tolerabel maer andren ten exempel ten hoogsten straffbaer etc. Voorts in omnibus ut supra. Actum en gepronuntieert in de openbare vierschare deser stadt op den 15^e octobris 1701.

[in marge: onderges. schepenen der stad Alkmaar verclaren de bovengenoemde gevangen niet gegoet te sijn om de costen en misen van justitie te voldoen. Actum den...*niet ingevuld*]

Isaac van Veen   Willem Bijl

[folio 12verso]

[in marge: Geapprehendeert 12^e septembris 1701]

Jan Jansz. Aphier alias
Jan Noij, out 19 jaeren,
geboortigh van Amsterdam.

Alsoo de gedetineerde, terzyde stellende alle eere en vrese
Godts en het ontsagh der heylige justitie, sigh niet heeft
ontsien hem te begeven tot notoire en verscheyde dieveryen,
als hebbende hy, gedetineerde, eerstelyk tot Amsterdam op de beurs
uyt een boer syn sack gestolen een silver hefftmes, gelyck
mede hy, gedetineerde, benefens eenen Jan Dans in de laeste
Schaghermarckt dieffaghtigh heeft gestolen een beurs
met ontrent twintgh gulden aen geldt en yder van hun de
helfft daarvan genoten; dat hy, gedetineerde, in syn dieveryen
voortgaende in de laetste Uytregtse kermis aen los gelt
heeft gestolen ontrent thien gulden, alsmede op de Beemstermarckt
laestleden een beurs met ontrent dertigh gulden aen gelt,
gelyk ook van deese somer tot Amsterdam by de Munt een
beurs mede met ontrent dertigh gulden aen geldt en waervan hy,
gedetineerde, de helffte heeft gegeven aen Pietjen de Lappertje;
dat hy, gedetineerde, het daerby niet laetende, maer in syn quaet doen
voortgaende nu ontrent drie maenden geleden door een
Schele tot Amsterdam synde een beurs gestolen, daarvan heeft
geproffiteert en genoten negenthien schellingen, gelyk mede
op de laetste paerdemarckt alhier door eenen Fredrick synde
gestolen een beurs, hy, gedetineerde, daarvan heeft genoten twaelff
schellingen, ende laestelyk dat hy, gedetineerde, met en
benefens eenen Jan de Dansser op de voorlede paerdemarckt alhier
yder heeft gestolen een beurs, tesamen bedraegende een somma van
dertigh gulden, alle 't welke zaeken synde van notoire dieverye,
strydigh tegens de placaten deser landen op de dieveryen geëmaneert
en sulks mede in een land van goede politie en justitie niet
tolerabel maer andren ten exempelen ten hoogsten straffbaer, en
alsoo al 't selve de heren van den geregte ten vollen en den regten
genoeg synde uyt de confessie, vrywilligh buyten eyseren banden
en peynen by de gedetineerde gedaen, is gebleken en verder behoort
de criminelen eysch en conclusie by de heer Cornelis Schaghen,

hoofftfficier deser stadt ratione officii op ende jegens hem gedetineerde gedaen ende genomen, mitsgaders gelet op al 't gunt in dezen te considereren stont en moghte moveren, doende recht uyt de naem en vanwege de hoge overighyt en graefflykhyt van Holland ende West-Friesland condemneren den gevange gebraght te werden ter plaetse

[in marge: Dese gevangen is des naghts, tusschen de 2^e en 3^e april 1702 uytgebrooken uyt den tughthuyse en vervolgens geaufugeert.]

folio 13

daer men gewoon is alhier publicque criminele justitie te doen ende aldaer strengelyk met roede gegeselt te werden, voorts geconfineert in den tughthuyse deser stadt voor de tyt van twaelfff eerstcomende en aghtereenvolgende jaeren om aldaer te arbeyden ter discretie van de regenten en haer voorts te reguleren na de ordonnantie ende ordre van denselven huysen, na expiratie van welke tyt hy verder wert gebannen uyt de landen van Holland en West-Friesland voor gelyke twaelfff jaeren, sonder inmiddels daer wederom binnen te mogen koomen op pøene van swaerder straffe en condemneren hem wyders in de costen en misen van de justitie. Actum en gepronuntieert in de openbaere vierschaere deser stadt op den 15^e octobris 1701.

[in marge: Wij onderges. schepenen der stad Alkmaar verclaeren de bovengemelde gevangen niet te syn gegoed om de costen en misen van justitie te voldoen.]

Isaac van Veen   Willem Bijl

[in marge: Geapprehendeert als voren]

Fredrick van Garre, alias Capoentje,
geboortigh van Brussel, out 14 jaeren.

Alsoo de gedetineerde, terzyde stellende alle eere en vrese Godts en der heylige justitie, sigh niet en heeft ontsien 't zedert de tyt van veyff jaeren herwaerts hem te begeven in't geselschap van seer quaetaerdige menschen, jaa van soodaenige waervan reets vier personen met dewelke hy, gedetineerde, tegelyk in hegtenis was geraeckt door den wereltlyken reghter ter doot syn gebraght en alhoewel hy, gedetineerde, daerdoor van syn quaed doen een afschrick behoorde gekregen te hebben, soo is het eghter dat hy, gedetineerde, daerinne ja tot erger voortgaende sigh niet heeft ontsien hem te begeven tot notoire dieveryen, als hebbende hy, gedetineerde, in de voorleden winter met en

benefpens eenen Pietje Rie tot Amsterdam in de Westerkerck van de zyde van seker juffrouw dieffaghtigh gestolen een goud horologie, 't welk door denselven Pietje Rie als syn gedetineerdens meester, aen een smous is verkoght, dat hy, gedetineerde, het daerby niet laetende maer in syn dieveryen voortgaende, sigh heeft verstout omme benefpens eenen Lieven, van deesen somer in Den Hage te stelen verscheyde beursen, bedraegende tesamen den somma van hondert guldens, mitsgaders twee horologien van silver, die hy tot Amsterdam heeft vercofft, gelyk hy, gedetineerde, op de laetste Uytregtsche marckt mede heeft gestolen een silver horologie uyt een mans sack; dat hy, gedetineerde, op de laetste paerdemarckt binnen desen stadt

[in marge: Dese gevangen is uijtgebroocken en geaufugeert als vooren]

[folio 13verso]

van een boer heeft gestolen een beurs, en het gelt daarvan onder haer ses personen verdeelt, en yder daarvan genoten twaelf schellingen; dat eyndelyk hy, gedetineerde, soo nu als dan tot Amsterdam heeft gestolen nogh vyff à ses beursen; alle 'twelke zaeken synde van notoire dieveryen etc. Voorts in omnibus als in de voorgaende correctie. Actum ende gepronuntieert in de openbare vierschaere deser stadt op den 15e october 1701.

[in marge: Wij schepenen in Alkmaar verclaren de bovenstaande gevangen niet te sijn gegoed om de kosten en misen van justitie te voldoen. Actum den ...*niet ingevuld*]

Isaac van Veen   Willem Bijl

[in marge: Geapprehendeert als voren]

Pieter de Maris, alias het Lappertje, geboortigh van Brussel out 28 jaeren.

Alsoo de gedetineerde, terzyde stellende alle eere en vrese Godts en het ontsagh der heylige justitie, sigh niet heeft ontsien hem niet alleen te begeven in het geselschap van openbare dieven, maer selffs verscheyde dieveryen te plegen en by te wonen, gelyk nu in de laeste Beemstermarckt een jaer geleden, door een Jan Noij en Jan Dans is gestolen ontrent taghtigh gulden aen geldt, met een riemtjen om 't

lyff daer aght gulden in was, 't welke aen hem, gedetineerde, wierde overhandicht en ook effective gehouden; dat oock door gemelte personen tot Loenen is gestolen een beurs van sesendetwintigh gulden en één van twaelff gulden, de eerste verdeelt onder haer veyven en de laetste onder haer vieren, en waervan hy, gedetineerde, syn portie heeft genoten; dat nu ontrent een jaer geleden door de voors. Jan Noij tot Amsterdam by de Munt synde gestolen een beurs, waerin ontrent vierendertigh gulden aen gelt was, hy, gedetineerde, daarvan de helffte heeft genoten; dat mede in de Schaghermarckt laestleden door denselven Jan Noij een beurs synde gestolen met ontrent ses gulden, hy, gedetineerde, daarvan insgelyks de helffte heeft geproffiteert; dat hy, gedetineerde, met de voors. Jan Noij in de laetste Uytreghtse kermis synde by hem gedetineerde aldaer is gestolen ontrent een gulden en by denselven Jan Noij ontrent twintigh gulden en al hetselven onder hun byden verdeelt; dat op de laeste Beemstermarckt door een Jan de Doot synde gestolen drie beursen, waerinne tesamen was ontrent vyfftygh gulden, hy, gedetineerde, daarvan heeft gehad ontrent vyffendetwintigh gulden; dat hy, gedetineerde, in syne dieveryen

[in marge: Uijtgebroocken ende geaufugeert als vooren]

folio 14

voortgaende op de laeste kermis tot Haerlem heeft gestolen ses gulden; dat op de laetste paerdermarckt alhier door een Fredrick van Garre is gestolen een beurs en dat die onder haer ses personen is verdeelt en by yder daarvan genoten twaelff schellingen en laetstelyk dat hy, gedetineerde, nogh verscheyde beursen tot Amsterdam heeft gestolen, waervan de meergemelte Jan Noy de helffte heeft genoten, alle 't welke zaeken synde van notoire dieveryen, strydende tegens de placcaten deser landen op de dieveryen geëmaneert en sulks mede in een land van goede politie en justitie niet tolerabel, maer anderen tot een exempel ten hoogsten straffbaer, en alsoo al 't selven de heeren van den geregte ten vollen en den reghten genoegh synde uyt de confessie, vrywilligh buyten eyseren banden ende peynen by de gedetineerde gedaen, is gebleken, en verder gehoort hebbende den criminelen eysch en conclusie by de heer Cornelis Schaghen, hooftofficier deser stadt ratione officii op en jegens hem, gedetineerde, gedaen en genomen, mitsgaders gelet op al 't gunt in desen te considereren stont en moghte moveren, doende reght uyt den naem en van wegen de hoge overighyt en graefflykhyt van Holland ende West-Friesland condemneren den gevangen

gebraght te werden ter plaetse, daer men gewoon is alhier publicque crimenele justitie te doen en aldaer door den scherpreger strenglyk met roeden gegeselt te werden, voorts geconfineert in den tughthuyse deeser stadt voor de tyt van aght eerstcomende ende aghtereenvolgende jaeren om aldaer te arbyden ter discretie van de regenten en haer voorts te reguleren na de ordre en ordonnantie van den selven huyse, na expiratie van welke tyt hy verder wert gebannen uyt de landen van Holland en West-Friesland voor de tyt van gelyke eerst comende ende aghtereenvolgende aght jaeren, sonder inmiddels daer wederom binnen te mogen komen op pœne van swaerder straffe en condemneren hem wyders in de costen en misen van de justitie. Actum en gepronuntieert in de openbaere vierschaere deser stadt op den 15de octobris 1701.

Wij schepenen der stad Alkmaar verclaren de gedetineerde bovengenoemd niet gegoed te sijn omme de kosten en misen van justitie te voldoen. Actum den [*niet ingevuld*]

Isaac van Veen   Willem Bijl

[folio14verso]

[in marge: Geapprehendeert als voren]

Jan Caereltsen, alias
Jan Dood, geboren tot Rynberck,
out 14 jaeren.

Alsoo de gedetineerde, terzyde stellende alle eere en vrese Godts en der heylige justitie, sigh niet heeft ontsien hem te begeven tot notoire dieveryen, als hebbende hy, gedetineerde, tot Uytreght van de syde van sekere vrouwe gestolen een beugeltas, die hy, gedetineerde, heeft verkoght voor thien à elff gulden, dat sy, gedetineerde, het daerby niet laetende, maer in syn dieverijen voortgaende tot Loenen heeft gestolen een beurs met seshien gulden quade schellingen, item daer tot Abkouw met seventhien à agthien gulden aen dubbeltjens, mitsgaders nogh een met sesende'tsestigh gulden, gelyk hij, gedetineerde, in de voorleden Beemstermarckt uyt een boer syn tas mede heeft gestolen een beurs met veyffthien à seshien schellingen en die gedeelt met Pietjen de Brabander; en laestelyk dat Jan Noij op de paerdemarckt alhier een boer syn beurs hebbende gestolen, synde alle sest, halve hy, gedetineerde, deselve met de voors. Jan Noij heeft gedeelt; dat ook ten-selven tyde hy, gedetineerde, heeft gesien dat Fredrick van

Garre van een andre boer een beurs heeft gestolen,
en dat sylieden deselve onder haer vyven hebben verdeelt,
alle 't welke saeken synde etc. voorts in omnibus als in de
correctien van Jan Noij ende Capoentjen. Actum ende gepronun-
tieert in de openbare vierschaere deser stadt op den 15de octobris 1701.

Wij schepenen der stad Alkmaar verclaren de bovengemelte gevange niet te sijn gegoed omme de
kosten en misen van justitie te voldoen. Actum den ..[niet ingevuld]

Isaac van Veen   Willem Bijl

[in marge: uijtgebroocken ende geaufugeert als vooren]

folio 15

Jan Olij, eerst gedetineerde
alhier en nu geaufugeerde.

Alsoo de voornoemde Jan Olij, sigh niet en heeft
ontsien 't sedert een geruijmen tijdt her-
waarts seer dissolut en ongebonden te le-
ven, ja sigh oock niet geschaamt sijne
kinderen tot bedelarije op te voeden ende
haar tot het plegen van deselve aan de
huijsen van de goede ingesetenen uijt te
senden, ende daarenboven uijt de infor-
matien, ten desen bij den heer officier
overgeleijt, is gebleecken, dat deselve sijne
overleden huijsvrouw op verscheijde tijden
en manieren seer impertinent en schan-
delijck heeft mishandelt, als hebbende
hij, gedetineerde, deselve sijne huijsvrouwe
onder anderen omtrent drie dagen te
vooren sij van een doot kint was ver-
lost, bij het hair van het bedde geruct
ende op de vloer leggende met sijn voet
verscheijde trappen op haar lighaam ge-
geven; dat hij, gedetineerde, oock cort na
het overlijden van sijn huijsvrouw onder
seer diere vervloeking van sighselfs te-
gens verscheijde menschen heeft betuijgt
dat hij niet boven twee à drie stuijvers
in de weerelt was hebbende, en sulks in
geen staat omme sijne kinderen te
kunnen onderhouden, om welcke oorsake

sijne gebuuren hem eenigh gelt hebben

[folio15verso]

bijgeset omme sijne huijsvrouwe ter aarde te doen bestellen, daar naderhant ter contrarie gebleecken is, dat hij boven en behalven eenigh silvergoet nogh onder hem was hebbende een somma van hondert en veertigh guldens aan gelt, mitsgaders een schultbrief van tweehondert guldens capitaal, gevestigd op seecker huijsje binnen dese stadt; en dat hij al desniettenstaande sijne kinderen continueel heeft uijtgesonden om te bedelen, daar hij nogh daarenboven een publicque bedieninge van de stadt, als sijnde vast bierdrager, was exercerende, en met in de baan te spinnen, arbeidsloon verdienende, oversulks wel in staat omme sijne huijshouinge behoorlijck te kunnen maintneren, al hetwelcke saken sijnde, in een lant van justitie en policie niet tolerabel, maer anderen ten voorbeeld strafbaar, soo is 't dat schepenen der stadt Alckmaar, gesien de aanclaghte, criminelen eysch ende conclusie, bij den heer officier Cornelis Schagen, amptshalven op en jegens den voornoemde Jan Olij gedaan en genomen, mitsgaders gesien de informatien, bij gemelte heer officier ten desen genomen en overgelegd, en gelet op het gunt ter materie dienende was, en mogte moveren, doende regt uijt den naam en van wegen de hooge

folio 16

Overigheijt en Graaffelijckheijt van Hollant, Zeelant en West-Vrieslant, den voornoemde, gevangen[m]aer nu geaufugeerde, gecondemneert hebben, gelijk sij hem condemneren bij desen, gebannen te sijn uijt den lande van Hollant, Zeelant

en West-Vrieslant voor den tijdt van dertigh eerstcomende en aghtereenvolgende jaaren, sonder inmiddels daar wederom inne te mogen komen op pøene van swaarder straffe, en condemneren hem in de kosten en misen van de justitie, ontseggende den heer officier sijnen verderen eijsch en conclusie op en jegens hem gedaan en genomen. Actum den april 1702

~~[in marge: Wij onderges. schepenen in Alkmaar verklaren de bovenstaande gevange niet gegoed te sijn om de kosten en misen van justitie te voldoen. Actum den ...[niet ingevuld].~~
[NB. de kosten etc. voldaan]

Dirck Hendricksz. Fabri,
out 34 jaren, van 's Hertogenbosch, eerst gedetineerde en nu mede geaufugeerde.

Alsoo de voorn. Dirck Hendricksz. Fabri, sigh 't sedert eenige tijdt herwaarts tot een ongebonden en seer ergerlijck leven heeft begeben en sigh niet ontsien met de huijsvrouwe van eenen Jan Jansz. Blomsaat, wever alhier, omtrent 3½ maant vleeschelijck te converseren, niet jegenstaande hij selfs een geëghte vrouwe hadde; daarenboven sigh oock heeft misgrepen in mestrecken en veghterijn, als

[folio 16verso]

hebbende hij in de voorleden soomer seecker persoon, genaamt Pieter van Oudorp een snede in de lip gegeven, 't welck hij heeft afgemaact voor ses schellingen; dat hij oock nogh seecker stuck linden, dat door hem voor iemant was geweven, in plaetse van hetselve volgens sijn pligt naar en op de bleeck te brengen, in de banck van leningh heeft gebragt en daar veel gelt op getrocken; al het welcke saken sijnde in een lant van justitie en goede policie niet tolerabel, maar anderen ten voorbeelt

strafbaar, soo is 't, dat schepenen der stad Alckmaar, gesien ut supra, mitsgaders de vrijwillige confessie, bij hem, geaufugeerde, buijten pijn en banden van ijsere gedaan en verders gelet, voorts in omnibus als de voorgaande. Actum den april 1702.

Wij, onderges. schepenen der stad Alkmaar, verklaren de bovenstaande gevangen niet gegoed te sijn omme de kosten en misen van justitie te kunnen voldoen. Actum den [niet ingevuld]

J.L. van Kinschot, J. Schaghen.

folio 17

Hendrick Dircksz. Beeck
van Alckmaar, out 15 jaaren,
eerst gedetineerde en nu geaufugeerde.

Alsoo de voornoemde Hendrick Dircksz. Beeck sijn niet en heeft ontsien omtrent vier weecken geleden benefens eenen Gerret Kockedoes, Andries en Jan Crates te stelen een testamentboeckje met silvere slotjes, deselve slotjes daar af te breken en bij een silversmit te brengen om te verkoopen, als oock nogh in de voorleden soomer in de Booterstraat uijt de schoenen van seecker kint te stelen de silvere gespen en bij de Geesterpoort onder een boom te begraven, 't welcke saken sijnde niet tolerabel in een lant van justitie en goede policie, maar anderen ten voorbeeld strafbaar, soo is 't, dat schepenen der stad Alckmaar, gesien ut supra de voornoemde Hendrick Dircksz. Beeck gecondemneert hebben, gelijk sij hem condemneren bij desen gebannen te sijn voor den tijt van ses eerstcomende en achter-eenvolgende jaaren uijt den lande etc. in omnibus als vooren.
Actum den april 1702

Wij, schepenen in Alkmaar verklaren de gedetineerde bovengenoemd niet gegoed te sijn om de kosten en misen van justitie te voldoen.
Actum den [niet ingevuld]

J. Schaghen, J.L. van Kinschot

[folio 17verso]

[in marge: Geapprehendeert den 16^e octob. 1702]

Jan Pietersz. van Woerden,
out 22 jaaren, gedetineerde
alhier.

Alsoo den voornoemde gedetineerde, tersijde stellende de vreesse Godts en der heijlige justitie, sigh niet en heeft ontsien, nadat hij alvorens ter sake van voorgaande gepleeghde dieverijen reets tweemaal binnen dese stadt mitsgaders eenmaal binnen Rotterdam was in 't heijmelijck gegeesselt, met bannissement uijt dese landen, van quaat tot erger voort te gaan ende hemselven wederom te begeven tot dieverije, als hebbende op vrijdags de 14^e october deses jaars tot Haarlem in de Groote Houtstraat van een venster diefagtigh gestoolen eenige stoffen ofte lapjes, mitsgaders daarna binnen dese stadt op het Droncken-Oort een paar kousen, 't welcke sijnde van openbare dieverijen, strijdigh tegens de placaten deser landen deswegen geëmaneert en ingevolgen vandien anderen tot een exempel strafbaar, soo is 't, dat schepenen der stadt Alckmaar, gesien de aanclagte, criminelen eijsch en conclusie bij den heer officier Cornelis Schagen, amptshalven op en jegens den voornoemde gedetineerde gedaan en genomen, mitsgaders gehoort en gesien de vrijwillige confessie van denselven gedetineerde, buijten pijn en banden van ijsere gedaan en op alles, wat ter materie dienende was en mogte moveren rijpelijk hebbende gelet, doende regt uijt den naam en vanwege de hooge overigheijt en Graaffelijckheijt van Hollant, Zeelant en West-Vrieslant, hebben den voornoemde gevangen gecondemneert, gelijk sij hem condemneren bij desen

folio 18

gebragt te werden op de plaatse van het tugthuijs alhier en aldaar aan de paal gebonden en strengelijck met roeden gegeesselt te werden, confineren hem verders voor den tijt van drie jaren in hetselve tugthuijs, omme aldaar te arbeijden ter discretie van de regenten van hetselve huijs en na expiratie vandien bannen hem voor den tijt van agt jaaren uijt den lande van Hollant, Zeelant en West-Vrieslant, sonder inmiddels daar wederom in te mogen komen op pøene van swaarder straffe en condemneren hem in de kosten en misen van de justitie, ontseggende den heer officier sijnen verderen eijsch en conclusie op en jegens hem, gedetineerde, gedaan en genomen, denselven daarvan absolvende. Actum en geëxecuteert den november 1702.

Wij, onderges. schepenen in Alkmaar, verklaren de bovengenoemde gevange niet gegoed te sijn om de kosten en misen van justitie te voldoen. Actum den [*niet ingevuld*]

J.L. van Kinschot   J. Schaghen

[folio18verso]

Marij Maartens Kuijlemans, alias Flonck, van Haarlem, out 49 jaren.

Alsoo de voornoemde gedetineerde, tersijde stellende alle eere en vreese Godts en der heijlige justitie, haar niet en heeft ontzien sijn te begeven benefens andere dieven, tot openbare dieverijen, waaromme sij, gedetineerde, in den jare 1670 tot Amsterdam publicquelijck is gegeesselt en gebrantteekent, nogh in den jare 1677 aldaar binnens kamers gegeesselt ende laatstelijck op den 4^e october 1678 mede aldaar over gepleeghde dieverijen wederom openbaarlijck gegeesselt; dat sij, gedeti-

neerde, het daarbij niet latende, maar in haar quaat doen voortgaande, sigh mede niet heeft ontsien 't sedert den tijt van 19 jaren herwaarts binnen dese stadt als doctoresse verscheijde jonge swangere vrous-persoonen drancken in te geven, dienende tot afdrijvinge van derselver vrugt, waarmede sijlieden waren beswangert, gelijk sij, gedetineerde, nu onlanghs geleden onder anderen seeckeren dienstmaagt, gewoont hebbende aan de Wognummer-Buurt in de jurisdictie deser stadt, die haar, gedetineerde, alvorens gesegt hadde, dat sij omtrent ses maanden swanger was geweest, verscheijde drancken heeft geordonneert omme in te nemen tot vercrijginge van derselver maandstonden

folio 19

en over sulks tot afdrijvinge van haar vrught, ende waarvoor sij, gedetineerde, van deselve dienstmaegt tot een pand hadde aangenomen een silvere tuijgh, een testamentje met silver beslagh, een bloetcoraalde kettingh en een schort van sarge du bois, bestaande het eene van de voorsz. drancken uijt een half pint brandewijn, daarin drie Spaansche vlieden den tijt van een half uur waren uijtgetrocken en daarbij vier stuijvers aan saffraan en het ander der voorsz. drancken uijt eenigh water, waarinne gekooct was vennekool, annijs-saat en heijligh bitter, ordonnerende sij, gedetineerde, aan deselve dienstmaagt, dat sij van de eerste dranck dagelijcks een vingerhoet vol ende van de tweede een lepel vol moeste innemen; alle het welcke saken sijnde strijdigh met de dispositien van reghten, in een lant van justitie geensints tolerabel, maar anderen tot een exempel ten hoogsten strafbaar, soo is 't, dat schepenen der stadt Alckmaar, gesien de criminelen eijsch en conclusie bij den heer officier Corlis Schagen amptshalven op en jegens den

voornoemde gedetineerde gedaan en genomen, mitsgaders gehoort ende gesien de confessie van deselven gedetineerde, buijten pijn en banden van ijsere gedaan en op alles wat ter materie dienende was en moghte moveren rijpelijk hebbende gelet, doende regt, uijt den name en vanwege de hooge Overigheijt, de Graaffelijckheijt van Hollant en West-Vrieslant, hebben den voornoemde gevangen gecon-

[folio 19verso]

demneert, gelijk sij haar condemneren bij desen, gebracht te werden op de plaatse van het tughthuijs alhier en aldaar aan de paal gebonden en met roeden gegeeselt te werden, confineren haar verders voor den tijt van twaalff jaren in het selve tughthuijs, omme aldaar geduurende dien tijt te arbeijden ter discretie van de regenten van 't selve huijs en, na expiratie van dien, bannen haar voor den tijt van vijftien jaren uijt den lande van Hollant en West-Vrieslant sonder inmiddels daar wederom in te mogen komen op pœne van swaarder straffe en condemneren haar in de kosten en misen van de justitie, ontseggende den heer officier sijnen verderen eijsch en conclusie op en jegens haar, gedetineerde, gedaan en genomen, deselven daarvan absolverende. Actum den 6^e en geëxecuteert den 9^e septembris 1704.

N.B. Marij Maertens Kuijleman heeft de kosten en misen van justitie betaelt.

[in marge: Dit confinement is verhoogd met nog drie jaren.
Vide folio 21verso.

[in marge: Scepenen vermits de judispositie van de geconfineerde, hebben deselven op 't versoek van haar broeder van haar confinement gerelaxeert en heeft gemelte broeder in judicio aangenomen ende belooft de voors. sijne suster onder sijne protexie ende bescherminge te sullen houden ende nemen. Voorts besorgen dat deselve sijne suster haar eerlijk sal komen te gedragen en noyt weder binnen dese stad te komen.
Actum in judicio den 1^e may 1708.]

folio 20

[in marge: Geapprehendeert 26^e januarii 1705]

Aaltje Jans van
Enkhuijsen, out 39 jaren.

Alsoo de voornoemde gedetineerde, tersijde stellende alle vrese Gods ende der heijliger justitie, haar niet heeft ontsien sig te begeven tot notoire dieverijen als hebbende sij, gedetineerde, bij het leven van haar man saliger op sekeren tijd van haar buurvrouw in haar eijgen huijs genomen en weggestoocken een buultje met enige seste-halve stuijvers aan geld, 't gene deselve hare buurvrouw was ontvallen ende, daarna gevraagd sijnde, hartneckig ontkend 't selve buultje te hebben, dog naderhand op het sterk aanstaan van de voorsz. buurvrouw 't selve bekend en sulx moeten restitueren; dat sij, gedetineerde, het daarbij niet latende, maar van quaat tot erger voortgaande, sig mede niet heeft ontsien met en benefens enen Cornelis Hendrix, wonende tot Enkhuijsen, op voorleden St. Nicolaas-nagt te gaan op de plaatse van haar, gedetineerdens huijsvrouwe Marijtje Ing, wonende alhier, ende aldaar dies tijde te nemen een glas uijt een venster van de agterkeuken van deselve hare buurvrouw, nadat de voornoemde Cornelis Hendrix het ijsere pennetje uijt het venster met haar, gedetineerdens, schartje bevorens hadde gewrongen en vervolgens door het voorsz. venster was geklommen ende de agterdeur van de keuken aldaar hadde geopend ende haar, gedetineerde, alsoo ingelaten als wanneer sij, gedetineerde, benefens de gemelte Cornelis Hendrix ten huijse van de voorsz. hare buurvrouw sekere koffer heeft geopend ende daaruijt diefagtig gestolen twee doosjens, waarinne sij daarna bevonden hebben te wesen een goude ketting drie dik, twee goude bellen en enige stuckjens geld

[folio 20verso]

met een bloedcorale ketting, dat de voorsz. Cornelis Hendrix (na sijn seggen aan haar, gedetineerde,) de gemelte goederen tot Enkhuijsen heeft verkogt voor een somme van tweeën'tnegentig guldens waarvan sij, gedetineerde, soude hebben genoten een somme van twee en twintig guldens, alle hetwelke saken sijnde strijdig met de placaten deser landen daartegens geëmaneerd, in een land van justitie geensins tolerabel, maar andere tot een exempel ten hoogsten strafbaar, soo is 't dat schepenen der stad Alkmaar, gesien den criminelen eijsch en conclusie bij den heer officier Cornelis Schaghen amptshalven op ende jegens de voornoemde gedetineerde gedaan en genomen, mitsgaders gehoord ende gesien hebbende de confessie van denselve gedetineerde, buiten pijn en banden van ijsere gedaan, ende op alles wat ter materie dienende was ende mogte moveren rijpelijk hebbende gelet, doende regt uijt den name ende vanwege de hooge Overigheid en Graaflijkheid van Holland en West-Vriesland den voornoemde gevangene gecondemneerd hebben, gelijk sij deselve condemneren bij desen geconfineerd te werden den tijd van dertig eerstkomende en agtereenvolgende jaren in den tugthuijse alhier, omme gedurende dien tijd aldaar te arbeijden ter discretie van de regenten van 't selve huijs en condemneren wijders de gedetineerde selve in de kosten en misen van justitie, ontseggende den heer officier sijnen verderen eijsch en conclusie op ende jegens haar, gedetineerde, gedaan en genomen, deselve daarvan absolverende. Actum den 23^e februarii 1705.

De kosten en misen van justitie sijn voldaan.

folio 21

Jan van Hoorn.

Alsoo Jan van Hoorn, jegenwoordigh gedetineer-

de in den tughthuijse alhier, sigh niet en heeft ontsien 't sedert Pinxteren laastleden middelen te gebruijcken en in 't werck te stellen omme uijt den voorsz. tughthuijse uijt te breecken en ten dien eijnde in de dagelijcksche verblijfplaats van hem, gedetineerde, en de verdere tugh-telingen, de solder te forceren ende een planck daar af te breecken, door welck voor-nemen, indien geluckt was, niet alleen hij, ge-detineerde, maar oock de verdere tughtelingen bij hem sittende, gelegentheijt souden hebben gehadt om te kunnen aufugeren, 'twelck een saacke sijnde die gantsch soo niet ende behoort en andere tughtelingen ten exempel en afschrick ten hooghsten strafbaar is, soo is 't dat schepenen der stadt Alckmaar, behoort den eijsch en aanclaghte bij den hr. officier Cornelis Schaghen amptshalven op en jegens hem, gedetineerde, gedaan en genoomen, mitsgaders de vrijwillige confessie van denselven, en verder gelet heb-bende op hetgunt in desen te considereren stont en moghte moveren, doende reght uijt den naam ende vanwege de hooge Overigheijt en Graaffelick-heijt van Hollant ende West-Vrieslant, condemneren hem, gedetineerde, gebonden te werden aan de paal in de voorsz. tughthuijse en aldaar met roeden te werden gegeesselt, bannen hem voorts den tijdt van 25 jaaren uijt Hollant en West-Vrieslant, sonder inmiddels daar weder in te komen op pœne van swaarder straffe ende condemneren hem in de kosten en misen van de justitie. Actum en geëxecuteert den 16^e junij 1705.

[in marge: Wij onderges. schepenen verclaaren de bovenstaande niet gegoet te sijn.

J.L. van Kinschot   J. Bosch

[folio 21verso]

Marij Maartens
Kuijlemans, cum suis

Alsoo Marij Maartens Kuijlemans, mitsgaders Stijntje Andries van Sweden, Sijtje Jans alias Kleijn, Barentje Geerlofs alias Swarte

Barent, Grietje Maas ende Jannetje Jans van Hoorn, alle jegenwoordig gedetineerde in den tugthuijse alhier, door het aanraden en beloven van deselve Marij Kuijlemans aan den eenen dit en den anderen dat, soo wanneer haar oogmerk quamen te bereiken, sig niet hebben ontsien met den anderen t'samen te spannen ende te comploteren omme uijt den voorsz. tugthuijse uijt te breken; dat ten dien eijnde Marij Maartens Kuijlemans heijmelijk heeft weten aan haar te doen brengen ende alsoo magtig te werden een stratemakershamer ende een groote beijtel, sijnde beijde nieuw; dat sij daarenboven heeft een somme van drie guldens uijtgeschoten tot het doen kopen en magtig werden van nog meer gereetschap, omme met hetselve te samen te breken ende uijt den tugthuijse te ontkomen; dat niet alleen alle de andere gedetineerde bovengenoemd dit alles geweten en gelaudeerd, maar ook daarenboven aan haar, Marij Maartens, beloofd hebben voor het uijtschieten van de voornoemde drie guldens ieder een schelling te sullen restitueren; het welke sijnde saken die gantsch soo niet en behoren ende andere tugtelingen ten exempel

folio 22

en afschrik ten hoogsten strafbaar, soo is 't dat schepenen der stad Alkmaar, gehoord den eijsch en aanklagte bij den heer officier Cornelis Schaghen amptshalven op ende jegens de gedetineerdens vorengenoemd gedaan en genomen, mitsgaders de vrijwillige confessie van deselve ende verder rijpelijk hebbende gelet op het gund in desen te considereren stond ende moveren mogte, doende regt uijt den naam ende vanwege de hoge Overigheid en Graaflijkheid van Holland, Zeeland en West-Vriesland, condemneren Marij Maartens Kuijlemans

gebonden te werden aan de paal in den
voorsz. tugthuijse ende aldaar met roeden
te werden gegeesseld; condemneren voorts
deselve Marij Kuijlemans, Stijntje
Andries van Sweden, Sijtje Jans, alias
Kleijn, Barentje Geerlofs alias Swarte
Barent, Grietje Maas en Jannetje Jans
van Hoorn, nadat de jaren van haar confi-
nement sullen sijn vervuld, ieder nog drie
jaren te blijven geconfineerd als voren,
mitsgaders in de kosten en misen van justitie,
ontseggende den heer officier sijnen verderen
eijsch op ende jegens deselve gedetineer-
dens gedaan en genomen, deselve daar-
van absolverende. Actum den 28^e julij 1705
ende geëxecuteerd den 30^e dito daaraan-
volgende.

Wy onderges. schepenen verclaaren de bovenstaande gevangen niet te syn
gegoet.

J.L. van Kinschot   J. Bosch

[folio 22verso]

[in marge: Geapprehendeert 25^e july 1705.]

Marij Maartens van
Marken.

Alsoo Marrij Maartens van Marken,
jegenwoordig gedetineerde alhier, nadat de-
selve in het begin van desen jare over vele
moedwillige straatschenderijen ook sijnde
geapprehendeerd, is aangesegt dat sig niet
soude hebben te verstouten van oit weder-
om in dese stad te komen op pøene van
gegeesseld en uijtgebannen te werden,
nogtans sig niet heeft ontsien van
wederom publikelijk alhier te komen
ende langs de straten om te lopen,
maar ook daarenboven de menschen aan te
randen ende alsoo het vrije gebruik
der straten te turberen, hetwelke
sijnde een sake die alsoo niet behoord,
tot groote vilipendie van de overigheijt

ende in een land van justitie geensins tolerabel, maar andere ten exempel ten hoogsten strafbaar, soo is 't dat schepenen der stad Alkmaar, gehoord den eijsch en aanklagte bij den heer officier Cornelis Schaghen amptshalven op ende jegens de voorsz. gedetineerde gedaan en genomen en verder gelet hebbende op 't gund in desen te consideren stond ende mogte moveren, doende regt uijt den naam en vanwege de hooge Overigheid en Graaflijkheid van Holland, Zeeland en West-Vriesland,

folio 23

condemneren den gedetineerde in den tugthuijse alhier aan de paal gebonden ende met roeden te werden gegeesseld, bannen denselve den tijd van tien jaren uijt Holland en West-Vriesland, sonder inmiddels daar weder in te mogen komen op pøene van swaarder straffe en condemneren wijders denselve in de kosten en misen van justitie. Actum den 28^e julij 1705 en geëxecuteerd den 30^e dito daaraanvolgende.

Wij onderges. schepenen der stad Alkmaar, verklaren de bovengenoemde gedetineerde niet gegoed te sijn om de kosten en misen van justitie te voldoen. Actum den ..[niet ingevuld]

J.L. van Kinschot   J. Bosch

Paulus Corssen Lovesteijn.

Alsoo Paulus Corssen Lovesteijn, gewoont hebbende onder den gereghte van Amsterveen, tersijde stellende alle vreesse Godts en ontsagh voor de heijlige justitie, sigh niet en heeft ontsien op den 13^e april 1707 des naghts te komen op Ropjeskuijl, aan Den Houten buijten dese stadt, voor en aan het huijs van Pieter Jacobsz. Vet en nadat hij, Paulus Corssen, aan de deur had geklopt ende van binnen tot antwoord bekomen

dat sij al te bed lagen en niet konden open-
doen, de stoutigheijt heeft gehad om over de
heijningh te klimmen en alsoo van aghteren

[folio 23verso]

in 't selve huijs met geweld in te dringen, set-
tende eerst sijn bloote mes op het aangesicht
van Dieuwer Aariens, huijsvrouw van de
voorsz. Pieter Jacobsz., die ondertusschen met
haar man van 't bed waren gekomen en
eenige korte tijdt daarnaar mede met
sijn voorsz. mes aan deselve Pieter Jacobsz.
heeft toegebracht een groote steeck in sijn
buijck tot door de milt toe, waarop gemel-
te Pieter Jacobsz. Veth den 21^e der voorsz.
maand april is overleden.

'tWelck een sake
sijnde met alle goddelijcke en weereltlijcke
wetten strijdigh ende in een lant van
justitie geensints tolerabel, maar anderen
ten exempel ten uijttersten strafbaar.
Soo is 't dat schepenen der stadt Alckmaer,
gesien hebbende den criminelen eijsch en con-
clusie, bij den heer officier Cornelis Schaghen,
ratione officii op en jegens de voornoemde gedaagde
gedaan en genomen, mitsgaders gesien en
geëxamineert hebbende de informatien
bij deselven heer hooftofficier ten desen
genomen en overgeleijt en verders, hebben-
de gelet op hetgunt ter materie dienen-
de was en heeft mogen moveren, doende regt
uijt den name en vanwege de hooge Ove-
righeijt en Graaffelijckheijt van Hollant
en West-Vrieslant, bannen den gedaagde sijn
leven langh geduurende uijt den lande van
Hollant en West-Vrieslant voornoemt sonder
oijt wederom daar inne te mogen komen op
pøene van swaarder straffe, confisqueren
sijne goederen ten behoeven van de Graaffe-
lijckheijt en condemneren hem in de kos-
ten en misen van de justitie, ontseggende
den heer officier sijnen verderen eijsch en
conclusie. Actum en gepronuntieert den

23° junij 1707.

~~Actum den~~

Wij onderges. schepenen der stad Alkmaar verclaren de bovengenoemde gedetineerde niet gegoet te sijn om de kosten en misen van justitie te voldoen.

folio 24

[in marge: Geapprehendeert 22° octobris 1707.]

Willem Pietersz. van Alckmaar,
out omtrent 33 jaaren, alias de
Nieuwe Willem.

Alsoo de voornoemde gedetineerde, tersijde stellende alle vreesse en ontsagh voor de heijlige justitie, gewoon is en sigh heeft verstout te leijden een seer dissoloot en ongebonden leven en in alle bijwooninge van menschen te betoonen sijnen querelleusen aart, selfs veelmalen tot pericul van 't leven van anderen, gelijk hij, gedetineerde, heeft bekent voor eenige jaaren voor 't huijs daar de Graaff uijthanght op de Heul alhier eenen Lange Martijn en Simon Stijfbeen, bij den anderen staande te drincken met hem, gedetineerde, tegen malkanderen te hebben aangedruct en gelijkelijck onder de voet gesmeten en Martijn een slagh tegen de wangh gegeven; nogh omtrent twee jaar geleden Willem de Geus in desselfs eijgen huijs geslagen te hebben, oock in de voorleden maand april, wanneer quaestie hadde met eenen Jan Mette met deselve na de Nieulanderpoort te sijn gegaan om tesamen te veghten ende doormaals uijt het huijs van Boer de Metselaar gehaalt te hebben een steeckbijtel om af te weren; daarenboven in de herbergh genaamt Jerusalem bujten deses stadts Geesterpoort voor ruijm ses weecken eenen Gerrit Mienth soodanigh geslagen te hebben dat hij tegen de grond aan viel en, deselve voor de tweede maal opgenomen hebbende, wederom tegen de muur te hebben aangeworpen, alsmede op voorleden donderdaghavond

in Popmanslaan in de herbergh De Vergulde
Leeuw eenen Johannes Teerse een quetsuur

[folio 24verso]

in desselfs aangesicht met een mes te hebben
toegebragt; al het welcke saken sijnde van
seer quade en gevaarlijcke gevolgen en der-
halven tot afschrick van anderen ten hoogh-
sten strafbaar, soo is 't dat schepenen
der stadt Alckmaar, gesien hebbende den
criminelen eijsch en aanclaghte, mitsgaders
conclusie bij den heer officier Cornelis
Schagen amptshalven op en jegens den
voornoemde gedetineerde gedaan en genomen,
mitsgaders gesien en gehoort de confessie
van denselve, buijten pijn en banden
van ijsere gedaan, en verders gelet op
hetgene ter materie dienende was en
moghte moveren, doende recht uijt den
naam en vanwege de hooge Overigheijt
en Graaffelijckheijt van Hollant en
West-Vrieslant, condemneren hem, gede-
tineerde, geconfineert te sijn in den tucht-
huijse alhier den tijdt van vijftien jaa-
ren, om aldaar met sijn handenarbeijt
sijn kost te winnen en na expiratie van
dien, bannen hem gelijcke vijftien jaaren
uijt Hollant en West-Vrieslant sonder
middelerwijlen daar weder in te mogen ko-
men op pøene van swaarder straffe en
condemneren hem wijders in de kosten
en misen van de justitie, ontseggende
den heer officier sijnen verderen eijsch en con-
clusie op en jegens den gedetineerde gedaan
en genomen, denselven daarvan absolverende.
Actum en gepronuntieert den 17^e novembris
1707, ter rolle.

Wij ondergesc. schepenen der stadt Alckmaar, verclaren de bovengenoemde gedetineerde niet
gegoet te sijn om de kosten en misen van de justitie te kunnen voldoen.

J. Bosch   H. Daeij

folio 25

[in marge: Den 8° octobris 1708 van Purmerend herwaarts gebragt.]

Fissone Floris van Sloterdijk, out 24 jaren.

Alsoo Fissone Floris, jegenwoordig gedetineerde, teruggestellende alle eere en vrese Gods en het ontsag van de justitie, haar niet alleen niet heeft ontsien omme in 't geselschap van andere mans- en vrouwspersonen te vagabonderen, maar ook wel specialijk op den 3° october deses jaars 1708 binnen dese stad ten huijsen van enen Annetje Cornelis, wonende alhier, deselve wijs te maken dat in desselfs huijs een schat verborgen lag ende een geest in 'tselve geduriglijk sweefde ende, om gemelte vrouwspersoon sulx te doen geloven, daarbij te seggen dat sij, gedetineerde, meer konde sien dan een ander, omdat sij met drie helmen geboren was en door den geest gedwongen sulx te openbaren ende dat de gemelte schat in 't voorsz. huijs verborgen was, monterende de somme van drieduijsend guldens; dat wijders sij, gedetineerde, aangenomen heeft om den geest te vermanen ende daartoe geëijst heeft sout, brood en een hembd, mitsgaders enige stucken geld, gelijk ook alle 't selve haar is overhandigd met twee sestehalven en een goede schelling. Dat sij, gedetineerde, het geld in een mouw van 't voorsz. hembd gestoken en het sout en brood op 't selve gelegd heeft, gravende daarop een petje ofte kuijl

[folio 25verso]

om 't geld, onder de aarde verborgen, te vinden, doende daarin wat water en latende behendiglijk een koper stuk, (sijnde in sijn omtrek grooter dan een goude ducaton) op de grond in het petje vallen; dat sij daarop deselve in 't petje leggende aan deselve Annetje ~~Teunis~~ Cornelis heeft getoond, seggende

dat dat een van de penningen der verborgen
schat was, dog uijt het petje niet mogte
genomen werden, omdat het nog niet
rijp was; dat sij, gedetineerde, met haar vals-
heijd en schelmstukken al voortgaande van
gemelte vrouwspersoon heeft geëijst al
haar gemunt en ongemunt goud en silver,
in een sak of doek gebonden, om te leggen op
de vloer nevens 't voorsz. petje, haar
aanradende nog daarenboven de somme
van eenhonderd guldens te gaan lenen,
dog dat sij daarvoor moeste beloven een
halve stuijver van de gulden voor renten
te sullen geven gelijk ook hetselve
geld met het gemunte en ongemunte
goud en silver 't geen in huijs was, in een
neusdoek geknoopt en bij het petje is
neergeset; dat sij, gedetineerde, middelerwijl
verscheijde bewegingen en buijgingen van
haar lichaam over de voorsz. gemaakte
pet en neusdoek met geld gedaan heeft,
totdat sij de voorsz. neusdoek met het
geld en goud heijmelijk van de aarde
opgenomen en diefagtig in een tas of
sak, welke sij tussen haar twee rocken
heeft, bedektelijk heeft weggestoken;
dat sij, gedetineerde, het daarbij nog niet gelaten

folio 26

heeft, maar van 't ene quaat tot het ander
voortgaande, sig niet heeft ontsien om in 't ge-
bruijken van het water en sout, alsmede in de
voorsz. bewegingen en buijgingen van haar
lichaam godslasterlijke woorden en eeden te
gebruijken, seggende sulx te doen in den name
Gods, in den name van Jesus, ook misbruijkende
in 't opnemen van de neusdoek de woorden van
Vader, Soon en Heijligen Geest; dat sij eijn-
delijk met een rok en regenkleed van meer ge-
melte vrouwspersoon om de geest welke sij
voorgaf dat buijten de poort haar, gedetineerde, vree-
selijk soude ontmoeten te vermanen, weg-
gegaan is, hebbende den gestolen buijt bij sig
ende met een koetswagen vertroocken na

Purmerende; alle hetwelke saken sijnde van vuijle, valse en gequalificeerde dieverij, gemengd met een grouwelijk misbruik van Gods heijligen name, tot stoornisse van de gemene en particuliere rust en veijligheijd ende van een seer quade consequentie, ook direct strijdende tegen de placaten van den lande en vervolgens in een land van goede politie en daar de justitie gadministreerd werd niet tolerabel, maar tot afschrik en een exempel voor anderen ten hoogsten strafbaar, soo is 't dat schepenen der stad Alkmaar, gesien den criminelen eijsch en conclusie bij den heer dr. Sijbrand Hand, præident schepenen, als repræsenterende den heer hooft-officier van de gemelte stad, amptshalven op ende jegens de voornoemde gedetineerde gedaan

[folio 26verso]

en genomen mitsgaders gehoord en gesien hebbende de vrijwillige confessie van denselven gedetineerde, buijten pijn en banden van ijser gedaan, ende op alles wat ter materie dienende was ende mogte moveren rijpelijk hebbende gelet, doende regt uijt den naam en vanwege de hooge overigheijd en Graaflijkheijd van Holland en West-Vriesland, condemneren den gevangene gebragt te werden ter plaatse, daar men gewoon is alhier publicque criminele justitie te doen, ende aldaar strengelijk met roeden gegeesseld te werden, dat er het bloed navolgd, ende met het wapen deser stad gebrandtekend, bannen wijders denselven uijt den lande van Holland en West-Vriesland voor den tijd van twintig eerstkomende en agtereenvolgende jaren, sonder inmiddels daar weder in te mogen komen op pøene van swaarder straffe. Condemmerende voorts deselve in de kosten en missen van justitie. Actum den 20^e octobris 1708 en gepronuncieerd den [*niet ingevuld*]

Wij onderges. schepenen verclaren bovenstaand gevange niet gegoet te sijn de kosten en misen van justitie te voldoen.

Johan Kien   J. Bosch

Folio 27

Tiboud Engels van Aarnem,
out 74 jaren.

Alsoo Tiboud Engels, jegenwoordig gedetineerde, sig niet heeft ontsien op den 3^{en} octobris jongstleden, te samen met Lucretia Matheus, nu medegedetineerde, op het verzoek van Fissone Floris, mede alhier gevangene, een wagen af te huuren, waarmede hij Tibout met de voorsz. Lucretia en Fissone met enig gestolen geld en goederen sijn doorgestaan na Purmerende, waarvoor hem, gedetineerde, door de gemelte Fissone beloofd was een goede vereringe te sullen erlangen, hetwelke saken sijnde van quaden gevolge ende die in een land van justitie niet konnen geleden werden, maar andere ten exempel strafbaar sijn, soo is 't dat schepenen der stad Alkmaar, gesien den criminelen eijsch en conclusie bij den heer dr. Sijbrand Hand, præresident schepen, als repræsenterende den heer hooftofficier van de gemelte stad, op ende jegens de voornoemde gedetineerde gedaan en genomen, mitsgaders gehoord en gesien hebbende de vrijwillige confessie van denselven gedetineerde, ende op alles wat ter materie diendende was ende mogte moveren rijpelijk hebbende gelet, doende regt, uijt den name en vanwege
[folio 27verso]

de hooge Overigheijd en Graaflijkheijd van Holland en West-Vriesland, condemneren den gevangene gebragt te werden ter plaatse daar men gewoon is alhier pu-

blicque criminele justitie te doen,
ende aldaar door den scherpregter met
roeden om den hals ten toon gesteld te
werden, ende alsoo de justitie van
Fissone Floris, sijn medegevangene,
aan te sien, bannen denselven
uijt den lande van Holland en West-Vries-
land voor den tijd van vijftien eerst-
komende en agtereenvolgende jaren,
sonder inmiddels daar weder in te
mogen komen op pøene van swaarder
straffe, condemnerende wijders den-
selven in de kosten en misen van
justitie. Actum den 20^e october
1708 en gepronuncieerd in den openbare
vierschare op den [*niet ingevuld*]

Wij onderges. schepenen verclaren de bovenstaande gevange niet
gegoet te sijn de kosten en misen van justitie te voldoen.

Johan Kien   J. Bosch

folio 28

Lucretia Matheus van
Litoijen in de Meijerije van
's Hertogenbosch, out 28 jaren.

Alsoo Lucretia Matheus, jegenwoordig
gedetineerde, sig niet heeft ontsien alomme
te vagabonderen ende ook gezond lijfs
te gaan bedelen, en dat schepenen
gebleken is dat op den 3^{en} octob. deses
jaare behulpsaam is geweest in het
aufugeren van Fissone Floris, medegedetineerde,
met enig gestolen geld en goederen mette
het afhuuren van een koetswagen van dese
stad na Purmerende, waar voor haar,
gedetineerde, was beloofd door gemelte Fissone
Floris een goede vereringe, omdat sijn
een goede winste gedaan hadde, hoewel
sulx diefagtig was gestolen; hetwelke saken sijnde van quaden ge-
volge en etc. Voorts in omnibus als in de correctie
van Tiboud Engels

Wij onderges. schepenen verclaren de bovenstaande gevange niet gegoet te sijn de kosten en misen van justitie te voldoen.

Johan Kien J. Bosch

[folio 28verso]

Sara Jans, out
75 jaren

Alsoo Sara Jans, jegenwoordig gedetineerde, terugge stellende alle vrese en ontsag voor de heijlige justitie, sig niet heeft ontsien op een ongeoorlofde en bij de keuren deser stad verboden wijze een geruijmen tijd sig te generen met het belenen van panden ende sulx somwijlen tot hoger prijs intrest, dan selfs de bank van leninge daarvoor komt te genieten, dat sij ook in het verkopen van goederen voor andere sig heeft te buijten gegaan met een gedeelte van de prijs derselver agter te houden ende dat daarenboven ten haren huijse goederen gevonden sijn, die na alle apparentie ende de swaarste præsumtien bij haar als gestolen goederen sijn gekogt, alle 't selve saken sijnde van verboden handel, bedriegerije ende dieverije ende dat sij daarenboven enigen tijd gedurende een ergerlijk leven heeft geleijd met enen Jan Distelberg, soo is 't dat schepenen der stad Alkmaar, sijnde alle het vorenstaande haar edelagtbaren genoegsaam gebleken, hebbende gehoord de aanklagte en criminelen eijsch en conclusie van den heer officier mr. Nicolaas Vrijburg amptshalven op en jegens haar gedetineerde gedaan

folio 29

en genomen ende gelet op 't gund in desen

te considereren stond ende mogte moveren, doende regt uijt de naam en vanwege de hooge overigheid en Graaflijkheid van Holland en West-Vriesland, condemneren den gedetineerde geconfineerd te sijn in den tugthuijse deser stad om aldaar den tijd van tien jaren te arbeijden ter discretie van de regenten en na expiratie vandien bannen de selve haar leven lang gedurende uijt den lande van Holland, Zeeland en West-Vriesland, sonder oijt daar weder in te mogen komen op pøene van swaarder straffe en condemneren wijders den gedetineerde in de kosten en misen van justitie, houdende de verderen eijsch en conclusie bij den heer officier op en jegens denselven gedaan en genomen in advis. Actum in judicio den 28^{en} februarij 1709 en gepronuncieerd den [niet ingevuld] daar aan volgende

[folio 29verso]

Cornelis de Groot van
Alkmaar, out 21 jaren.

Alsoo Cornelis de Groot, gedetineerde, niet alleen tot sodanigen ongebonden leven sigselfs begeven heeft en in sulke insolentien feijtelijke en strafbare misdrijven is uijtgespat, dat meermalen bij de heren officiers in deser stad indertijd is gecalanceerd, ja selfs in arrest genomen, maar dat ook, in plaats van daardoor afgeschrikt te werden ende tot een beter leven te komen, in deselve heeft gecontinueerd, tot soo verre, dat hij, boven hetgeen aan sijn grootmoeder Aagje Cornelis, nu tegen het jaar geleden, godlooslijk hadde geperpetreerd, met deselve in haar eijgen huijs onder de voet te werpen ende geweld aan te doen, gelijk mede aan Hendrik Ysaax, wien hij met het bloote mes op 's Heeren straten, in præsentie van vele getuijgen, in het laaste van de maand maart jongstleden heeft aangevallen en getracht te grieven, gedurig in het quaad voorgaande, sig niet heeft ontsien, op sondag den 19^e van de voorleden maand

augustus onder de namiddags predicatie met een dronken hoofd de glazen aan het agterhuijs van sijn grootmoeder, in het Fnidsen uijtkomende, aan stucken en uijt te slaan, ende alsoo met geweld in het huijs te breken, slaande daar alles in stucken, goijende porcelijn en schotels van de wand, ende dat hij verders uijt het venster in het Fnidsen sijnde gaan leggen, met de scherven van het gebroken aardwerk alomme over de straat geworpen heeft, ende met deselve het kind van Pieter Knijn, sittende op sijn moeders schoot voor de deur gequetst heeft, toebren- gende hetselve een groot gat in het hoofd,

folio 30

alle welke saken sijnde van quaden gevolge, onlijdelijk voor de gemene ruste, en waar aan de justitie gelegen is dat ten exempel van andere moedwillige werden gestraft, soo is 't, dat schepenen der stad Alkmaar, sijnde alle hetselve haar edele agtbaren ten vollen gebleken, hebbende gehoord de criminelen eijsch en conclusie van den heer officier mr. Nicolaas Vrijburg amptshalven op ende jegens den gedetineerde gedaan en genomen, ende gelet op 't gund in desen te considereren stond ende mogte moveren, doende regt uijt den naam en vanwege de hooge overigheid en Graaflijkheid van Holland en West-Vriesland, condemneren den gedetineerde geconfineerd te werden voor den tijd van ses eerstkomende en agtereenvolgende jaren in den tugthuijse deser stad, omme aldaar met sijner handenarbeid de kost te winnen, ofte bij gebreke vandien, deselve uijt sijne eijgen beurse te betalen, mitsgaders in de costen en misen van justitie, ontseg- gende den heer eijser sijnen verderen eijsch en conclusie op en jegens den gedetineerde gedaan en genomen. Actum en gepronuncieerd den 3^e octobris 1709 in judicio.

[in marge: Is om redenen en op het ernstig verzoek van syn vrinden ontslagen uijt sijn confinement, mits sig aanstonds sal begeven op de vaart buijten 's lands. Actum in judicio den 8^e majj 1710.]

[folio 30verso]

Jan Pietersz. Santvoort

Alsoo Jan Pietersz. Santvoort, ingedaagde bij edicte, clock geslagh ende affixie van biljetten, terzijde stellende alle vreesse Gods, ontsagh voor de justitie en lieffde tot sijn egtgenoot, sigh sedert een geruijme tijd seer heeft verlopen in den drank, als wanneer hij veeltijds questie maakte tegens sijn vrouw, ja ook wel sijn mes trok, haar de dood swerende, eijndelijk soo verre is uijtgespat en tot een bijna nooit gehoorde en tegen de natuier strijdende verwoetheijd vervoert geworden, dat op den 20^e feb. 1709 op den helderen dagh, des middags de klok ontrent halff twaalff op s' Heeren strate en alsoo voor het oogh van al de werelt sijn egte huijsvrouw Aagie Cornelis (voor sijn toorn ten huijse uijtvlugtende) heeft vervolgt, agterhaalt en met sijn getrocke mes toegebracht een moordadige steek onder den oxel, door-dringende tot diep in de borst, waaraan sij eenige huijsen voortgaande in de stoepen van hare geburen Johannes Storm en Martijntie Reuvers onder een groote bloetstorting is besweken en in huijs gehaalt met dese woorden in de mond: "Daar heeft mijn die schelm soo een steek gegeven" aanstonts is overleden. En alsoo het een misdaat is ten uijtersten bij het algemeen te vervoeijen, roepende om wrake bij God ende justitie,

folio 31

onlijdelijk voor de publicque en particulire securiteijt, en vervolgens ten hooghsten niet alleen doemwaardigh, maar anderen ten voorbeeld en affschrik ten uijtersten straffbaar, soo is 't dat schepenen der stad Alkmaar, gehoort hebbende den criminelen eijsch en conclusie bij den heer mr. Nicolaas Vrijburgh,

hoftofficier derselver stad ratione officii op ende jegens den voorn. ingedaagde gedaan en genomen en wijders geleth hebbende op 't gunt ter materie dienende was en heeft mogen moveren, doende regt uijt den name en vanwegen de hoge Overigheijt en Graaffelijkheijt van Holland en West-Vriesland, condemneren den ingedaagde defaillant en gecontumaceerde ter welker tijd hij in handen van de justitie sal komen te geraken gebragt te werden ter plaatse daar men alhier gewoon is criminele justitie te doen en aldaar op een kruijs te werden gebonden ter halver dood geworpt, daarna alle de leden sijns lighaams gerabraakt datter de dood na volge en sijn lighaam op het galgevelt op een rad ten thoon-gesteld om door de lugt en het gevogelte des hemels te werden verteert, verclarende zijne goederen ten behoeve van de hoge overigheijt verbeurt en vervallen en condemneren hem wijders in de kosten en misen van justitie. Actum en gepronuntieert op de rolle den 21^e novembris 1709 en ten selven dage ook publijcq van de puijs des raathuijs.

[folio 31verso]

[in marge: Geapprehendeert den 20^{en} februarii 1710]

Johannis Spits uijt Frankendael,
oud 28 jaren

Alsoo Johannes Spits van Franckendaal, alias Platneus, jegenwoordig gedetineerde, leijdende een los, godloos en ongebonden leven, buijten agting en vrees voor de heijlige justitie, sig soo verre heeft vergrepen, dat niet alleen over openbare en strafbare misbedrijven binnen Amsterdam is geapprehendeerd en binnenskamers gegeesseld, maar op deselve manier voortgaande in den jare 1704 wederom tot Amsterdam in hegtenis is geraakt en den 1^e november desselven jaars gecondemneert op het schavot met een brief op sijn borst ten toon te staan, daarna gegeesseld, twee

jaar in 't tugthuijs gebannen en vier jaar uijt den lande van Hollant en West-Vrieslant, en wijders tot geen verbeteringe van sijn godloos leven nog inkeer sijnde gekomen, maar sijn oude dievepad opslaande met hoeren, dieven en vagabonden lopende, in den voorleden jare op vehemente suspitien in 's Gravenhage in hegtenisse is genomen en alle beschuldiginghe hardneckig blijvende loochenen, na een sware

folio 32

gevanckenis van dertien weken den 27^e maij 1709 is gecondemneert geworden, gebannen te sijn voor den tijd van twaalf jaren uijt den lande van Hollant en West-Vrieslant; en ofwel de gedetineerde daarop hadde behoord sig uijt denselven lande te retireren en 't bannissement te obedieren, en vervolgens sijn vorige levensloop te veranderen, is hij, gevange, daar ontrend tot veragtinge van de hooge overigheijd niet alleen in gebreke gebleven, maar heeft ter contrarie in sijn slegt en godloos leven gecontinueert hebbende tot Amsterdam kennisse gemaakt met Jacobus Ferdinandus, sijn medegevangen, met welke hij in 't laast van februarij jongstleden is gereijst van Amsterdam na Hoorn, en van daar gegaan tot en op dese stad, alwaar den 19^e derselver in de namiddag ook is aangekomen, soekende alhier de goede burgeren en wel voornamentlijk die opene winkels hielden te bestelen, gebruikende daartoe een balijntje, besmeerd met vogellijm, hetselve heijmelijk brengende door het geldgat van de laden, waaraan het geld klevende, hij sonder gerugt sig meester konde maken van soo veel als de tijd en plaatse hem toeliet, en heeft wijders hij, gevange, om ver-

sekerd te sijn dat in de laden niet mis

[folio 32verso]

soude tasten, eerst en duijt daarin
laten vallen, om te horen of deselve op
geld nederviel en geluijt gaf, en
alsoo op die wijze met sijn medegevange
alhier in verscheijde wijnkopers-, kruijde-
niers- en backershuijsen de laden
ondertast en bestolen, sijnde bij hem
't gestolen geld overgenomen en
schoongemaakt van de lijm, die daar
aan was, gevende aan sijn macker
het groote geld en houdende hij
't cleijnste soort van munt omme
in de winkels de gepretendeerde inkoop
te doen, en alsoo alle 'tselve
saken sijn daar de iustitie is aan
gelegen, en in een land van ordre
en goede politie niet lijdelijk, maar
andere tot voorbeeld en afschrik
ten uijterste strafbaar, soo is't
dat schepenen der stad Alkmaar,
nadat het voorenstaande haar
edele achtbaren was gebleken, gesien
hebbende den crimminelen eijsch
en conclusie van den heer mr. Nicolaas
Vrijburg hooftofficier, amptshalven
op en jegens den gedetineerde gedaan en
genomen, ende gelet op 'tgunt
te considereren stond ende mogte
moveren, doende regt uijt den naam
van de hooge Overheijd ende

folio 33

Graafelijkheijd van Holland en West-Vrieslant,
condemneren den gedetineerde gebragt te
werden ter plaatse daar men alhier
gewoon is openbare crimminele justie
te doen omme aldaar scherpelijk
door den scherpregter gegeesseld en
daarna met het wapen deser stad

gebrandtekend te werden, bannen
voorts hem, gevangen, uijt de landen
van Hollant en West-Vrieslant voor den
tijd van dertig eerstkomende en agter-
eenvolgende jaren, sonder midler-
wijle daar weder binnen te mogen
komen op pøene van swaarder straffe
en condemneren denselven wijders in
de kosten en misen van justitie, sed
non habet. Actum gepronunti-
eerd de 29^e maart 1710.

[folio 33verso]

[In marge: Geapprehendeert den 20st feb. 1710.

Jacobus Ferdinandus, alias Manke
Kobis van Antwerpen oud 29 jaren.

Alsoo Jacob Ferdinandus alias
Manke Kobus van Antwerpen, jegen-
woordig gedetineert, tersijde stellende alle
eere en vrese Gods en wegwerpende
alle ontsag voor de heijlige justitie,
sederd vele jaren voorwaarts sig
heeft begeven tot een los en ongebonden
leven, toeleggende eniglijk omme
op alle manieren sijne evennaasten
te beledigen, en 't hare te ont-
vremden, alwaaromme hij op den
22^e novembris 1701 door den geregte
der stad Amsterdam voor drie
jaren is gebannen, welk bannisse-
ment den 4de maj 1702 door den-
selve geregte voor tien den
6^e aug. 1704 wederom daarenboven
voor vier jaren is verlengd, tel-
kens over infractie van sijn
bannissement en gepleegde die-
verijen, en door dese wegen van
justitie niet is teregt gebragt,
maar in de voors. dieverij heeft
volhard, soodat in den jare 1708
in 's Gravenhage gevangen genomen,
sijnde op den 30^e aug. desselfs
jaars over gepleegde diefstallen,

folio 34

openbaar op het schavot met roeden strengelijk is gegeesseld en daarenboven gebannen voor vijftwintig jaren uijt den lande van Hollant ende West-Vrieslant, welke straffe hem hadde behoren af te schricken en sijn gedrag te doen veranderen, soo is het ter contrarie dat in sijn godloos leven voortrennende tot Amsterdam kennis heeft gemaakt met Johannes Spits, sijn medegevangen en sijn alsoo tesamen van Amsterdam over Hoorn herwaarts aangekomen den 19^e der voorleden maand februarij met een voornemen om door middel van balijntjes met vogellijm bestreken de goede burgers en winkeliers deser stad haar geldlades te bestelen, gelijk sij ook seer veel wijnkopers-kruideniers- en backershuysen binnen dese stad hebben aangedaan en uijt enige laden penningen op de vorige wijze geligt en gestolen, gevende hij, gevangen, het gekrabde gelt over aan sijn medegevangen om hetselve schoon te maken en van de vogellijm te ontdoen, waarna sij hetselve deelden, houdende hij, gedetineerde, het grootste gelt bij hem.

[folio 34verso]

en nemende sijn confrater de dubbeltjens, stuijvers en duijten, soo om de winkels, als de kans niet schoon was, het geëijste en gekofte te betalen, als om met de duiten een proef te nemen of in de lade ook geld was, en alsoo etc. ut supra

[in marge: Geapprehendeert. den 5de decembris 1711.]

Martijn van Oldenburgh
van Maastricht gebooren in't
leger, oud in de 40 jaaren.

Alsoo Martijn van Oldenburgh, jegenwoordigh
gedetineerde, tersijde stellende alle eer en
vreese Godts en wegwerpende alle ontsagh
van de heijlige justitie, zedert eenigen jaaren
sigh sodanigh heeft gedragen, dat binnen
dese stadt en alomme buijten deselve veel
agterdoght ten quade heeft verwekt als off
onder scheijn van te lande coopmanschap
te doen, sigh geneerde met een andermans
goedt naa hem te nemen en dat het
vermoeden vermeerderde, was dat veel tijts
bij nacht in quam. Hierbij quam dat over
drie jaaren is beschuldigt van de Rooms-
Catholijke kerk tot Heemskerk bestoolen
te hebben, waar overmits hij, gevangen, heeft
bekent des daags voor dese dieverijen daar
ontrent en bij de kerk geweest te hebben
als bij den officier deser stadt met consent
van de regeringe ten sijne huijse huijssoeking
was gedaan en niet gevonden, hij, gevange,
wel de stouthijdt heeft gehadt den officier
te dreijgen aan den fiscaal te beklagen,

folio 35.

ja, in grammen gemoeden op de kamer
van de heeren schepenen gekomen is
over de gedaane visitatie sijn beklagen
doen, dat sijn gevangens vrouw Trijntje
Hendriks voor de heeren schepenen onder-
vraagt sijnde naar eenige luijermans
goederen, over eenige jaren tot Bergen
gestoolen, wel heeft bekend diergelijken
goederen te hebben gehadt en ook verkoft,
maar dat die haar door den gevangen
waaren thuis gebraght, dewelken
seijde die goederen te hebben gekogt ende
dat op dese verhoringe en confessi des
gevangens vrouw daarop dien eijgen

naght haar goederen heeft gepakt en in stilte is doorgegaan. En alhoewel alle deses saken het vermoeden van des gevangens quaat gedragh seer vermeerderden en alle wegen sijn inslagen geweest om den gevangen te brengen tot bekentenis van de vorige misdaden en delicten, heeft egter den gevangen de alderswaarste gevangenis kunnen uijtstaan en bij de ontkenenis geopiniatreert. Alleenlijk heeft hij, gevangen, buijten banden bekent en beleeden, dat hij op donderdagh de 3^e decemb. 1711 des jaars als hij om coopmanschaph te lande waart, wilde gaan buijten de Kennemerpoort deser stadt in de Houten heeft vinden sitten op een banckje een jongh vrouwmensch van 18 jaaren, soo sij, in judicio gehoort sijnde, heeft verklaart en genaamt Clara Pieters, met welke hij, gevangen, heeft bekendt dat gegaan is off sij met hem door Heijloo na Egmond Binnen, dat sij onderwegen sigh

[folio 35verso]

aan haar heeft uijtgegeven voor vrij en ongehuuwt manspersoon en onder belofte dat sij altijd bij hem soude blijven haar tot sijn wil heeft gekregen en in dijn tusschen Egmont Binnen en het strandt vleeselijk heeft gebruikt. En dat hij onder die belofte van altijd bij hem te zullen blijven en præsentatie van haare goederen en kleederen te dragen en haar te ontlasten, deselve is magtigh geworden en in sijn sak heeft gestookten. Dat hij met haar strandt langs tot Wijk op See gekomen sijnde, sij met malkanderen haar ingank hebben genoomen ten huijse van eenen Trijntje Pieters, daar sij haar voor egtelieden hebben uijtgegeven en ook des avonts bij den anderen te bedde sijn gaan leggen, bekendende hij, gevangen, oock dat hij haar die nagt als man en vleeselijk heeft bekendt. Eijndelijk dat hij, nadat des avonts tevooren sijn gelagh hadde betaalt, des vrijdaagsmergens den 4^e december deses jaars

van de zijde van Claartje Pieters is opgestaan
en sonder haar te spreken, sturende de
waardinne om een soopje te haalen, stil
en in aller spoet ten huijse uijt en wegh
is gegaan, mede nemende de sak waarinne
de kleederen van Claartje Pieters
waren, deselve haar alsoo ontvreemdende
en ontstelende, verkopende eenigen vandien
aan het Heemskerker duijn aan eenen
Aegje Cornelis, aldaar wonende.

folio 36

Alle hetwelke saaken sijn strijdende
tegen goddelijke en menschelijke wetten,
dewelke sijn notoire diverije en overspel,
waaraan de justitie ten hoogste is aange-
legen en in een landt van ordre en
goede politie niet lijdelijk maar andere
ten voorbeeldt ten uijtterste straffbaar,
soo is 't dat schepenen der stadt Alkmaar,
gehoort de confessie van de gevangene ende
gesien den criminele eijsch en conclusie
van de heer mr. Nicolaas Vrijburgh, hooft-
officier, amptshalven op en jegens den
gedetineerde gedaan en genoomen ende
gelet op 't gunt te considereren stondt en
mogte moveren, doende regt uijt den naam
van de hooge overigheijdt van Hollandt
ende West-Vrieslandt, condemneren den
gedetineerde gebannen te sijn uijt den lande
van Hollandt en West-Vrieslandt,
gelijk deselve gebannen werdt bij desen
voor den tijt van thien eerstkomende
en agtereenvolgende jaaren sonder
inmidlerwijle daar weder binnen te mogen
koomen op pøene van swaarder straffe
en condemneren denselven wijders in de
costen en mijsen van de justitie, sed
non habet. Actum en gepronuntieert
den 24^e decembris 1711.

[folio 36verso]

Jan Philip van Hijdelbergh

Alsoo Jan Philip Himmel, geboortigh van Heijdelbergh, jegenwoordigh gedetineerde, tersijde stellende alle eere en vreesse Godts en wegwerpene alle ontsagh voor de heijlige justitie, 't zedert eenige tijt herwaarts sigh niet en heeft ontsien omme onder sekere valschen prætexten en voorwenselen de goede ingesetenen, niet alleen van dese stadt maar ook van andere plaatsen, tot een christelijke liefdegaven tot opbouw van een afgebrande kerk tot Nieuwenhimbagh te versoeken, gelijk hij, gedetineerde, buijten pijnen en banden van ijseren heeft beleden. Dat hij, gedetineerde, ontrent 8 weken geleden ende dienvolgens ontrent het midden van de maandt october deses jaars met ende benefens Jan Melchior Overglammer, medegedetineerde, is vertrokken van Amsterdam na Saardam. Dat hij geadsisteert met de voornoemde Jan Melchior soo tot Saardam als in de omleggenden dorpen eenigen dagen penningen heeft gecollecteert ende een liberale liefdegifte versogt tot het opbouwen van een gereformeerde kerke tot Nieuwenhimbagh, sigh uijtgevende voor een ouderlingh, ende de voornoemde Jan Melchior voor een diakon, zijnde gemunieert met een valsch credential staande op den naam van Andries Leben, mitsgaders met een boekje tot het gemelte credential relatiff, het-

folio 37

welke den gedetineerde segt van den voornoemde Andries Lebe, sigh uijtgevende voor een student en gequalificeert tot het collecteren in de Servetsteegh tot Amsterdam, ontfangen te hebben, zijnde in het-selve diversen valschen handttekeningen wegens gifte tot den opbouw van de gemelte kerke gedaan en in het bijzonder van de prædikant en twee diakonen

der gereformeerde kerke tot Amsterdam.
Dat hij, gedetineerde, nevens den voornoemde Jan
Melchiors op dingsdagh den 28 novembris
deses jaars wederom van Amsterdam
naar Saardam is vertrokken, dat aldaar
bij haar gekomen sijn Catharina Grave,
huijsvrouw van den gedetineerde en Catharina
Mellers, huijsvrouw van Jan Melchiors,
nevens twee jongens, seggende een van
deselve sijn soon te sijn. Dat sijn aldaar
eenigen dagen haar verblijff houdende
den gedetineerde nevens sijn voornoemde makker
sigh niet en heeft ontsien soo tot Saardam
als in de omleggende dorpen, soo langs
de Nauwernaase Vaart als de Saan,
mitsgaders in Waterlandt en tot Wormer,
Jijsp, Rijp, Graft, Schermerhorn en meer
anderen dorpen en plaatsen, in voegen
als boven op een bedriegelijke manier
penningen te collecteren, totdat hij, gedetineerde,
nevens de voornoemde persooone in dese
stad gekomen is, alwaar op gelijke
bedriegelijke wijze sijn uijtgevende voor
een ouderlingh ende de meergenoemde Jan Melchior
voor een diaken, penningen heeft gecollecteert

[folio 37verso]

dat hij nevens de voornoemde medegedetineerde
de gecollecteerden penningen heeft verdeelt
ende die tot haar eijgen gebruik
geemployeert: alle hetwelken
saken zijnde van het uijtterste bedrogh,
waardoor veele godtvrugtigen ende
medelijdende menschen sijn misleijt
ende niet anders als een gequalificeerde
diefstal kan werden aangemerkt,
welke misdaat van tijt tot tijt
meerder inkruijpt, ende door vagabonden
wert ondernomen, waaromme andere
ten exempel als in een goede
welgestelde republicq niet konnende
worden getolereert, strengelijk behoort
gestraft te werden. Soo is 't dat
schepenen der stadt Alkmaar,

gesien hebbende den crimineele eijch
en conclusie van de heer mr. Nicolaas
Kien, præsiðent schepen als repræ-
senterende den hooftofficier deser stadt
amptshalven op ende jegens den
gedetineerde gedaan ende genoomen.
Ende gelet op 't gunt te considereren
stond ende mogte moveren, doende
regt uijt den naam van de hooge
overigheijdt en Graeffelijkheijt van
Hollandt en West-Vrieslandt, condemneren
den gedetineerde gebragt te werden ter
plaatse daar men alhier gewoon is
openbaaren en crimineele justitie
te doen, omme aldaar met het gemelte

folio 38

valsche credential en boekje
boven sijn hoofd aan de paal hangende
't welk daarna door beulshanden sal
worden verbrandt, strengelijk door den
scherpreger gegeesselt en daarna met
het wapen deser stad gebrantekent te
worden, bannen voorts hem, gedetineerde,
uijt de landen van Hollandt en West-Vries-
landt voor den tijdt van 30 eerstko-
mende en agtereenvolgende jaaren
sonder midlerwijl daar weder binnen
te mogen komen op pøene van
swaarder straffe, en condemneren
deselve wijders in de kosten en misen
van de justitie (sed non habit). Actum
en gepronuntieert den 23 decembris 1713.

Alsoo Jan Melchior Overglammer, geboor-
tigh van Weenen, jegenwoordigh gedetineerde,
tersijde stellende alle eere en vreesse Godts
en wegwerpde alle ontsagh voor de heijlige
justitie 't zedert eenige tijt herwaarts
sigh niet en heeft ontsien omme onder sekere
valschen prætexten en voorwenselen
de goeden ingesetenen, niet allen van dese
stadt maar ook van andere plaatsen,
tot een christelijke liefdegaven tot

opbouw van een afgebrande kerk tot
Nieuwenhimbach te versoeken, gelijk hij,
gedetineerde, buijten pijnen en banden
van ijsere heeft beleden, dat hij ontrent
8 weken geleden ende dienvolgende mede
ontrent het midden van de maandt october

[folio 38verso]

deses jaars met en benefens Jan
Philip Himmel, medegedetineerde, is
vertrokken van Amsterdam naar
Saardam, dat hij geadsisteert met de voornoemde
Jan Philip soo tot Saandam als in de
omleggende dorpen eenigen dagen
penningen heeft gecollecteert ende een liberale
liefdegifte versogt tot het opbouwen
van een gereformeerde kerk tot
Nieuwenhimbach, sigh uijtgevende voor
een diaken ende de voornoemde Jan Philip
voor ouderlingh, sijnde gemunieert
met een valsch credential, staande
op de naam van Andries Lebe, mist-
gaders met een boekje tot het gemelte
credential relatiff, zijnde in hetselve
diversen valschen handtekeningen
wegens gifte tot den opbouw van
gemelte kerk gedaan, en in 't bijzonder
van den predikant en twee diakonen
der gereformeerde kerke tot Amsterdam.
Dat hij, gedetineerde, nevens Jan Philip
op dingsdagh den 28 novembris deses jaars
wederom van Amsterdam na Saardam
is vertrokken, dat aldaar bij haar gekomen
sijn Catharina Mellers, huijsvrouw
van de gedetineerde en Catharina Grave,
huijsvrouw van de voornoemde Jan Philip,
nevens twee jongens, seggende een
van deselve sijn soon te zijn. Dat
sij aldaar eenigen dagen haar verblijff

folio 39

houdende, den gedetineerde nevens sijn voornoemde

makkers sigh niet en heeft ontsien soo tot Saardam als in de omleggende dorpen, soo langs de Nauwernaarse Vaart als de Saan, mitsgaders in Waterlandt en tot Wormer, Jijsp, Rijp, Graft, Schermerhorn en meer anderen dorpen en plaatsen in voegen als boven op een bedriegelijke manier penningen te collecteren, totdat hij, gedetineerde, nevens de voornoemde persoonen in dese stadt gekomen is, alwaar op gelijke bedriegelijke wijze sigh uijtgevende voor een diaken ende de voornoemde Jan Philip voor ouderlingh, penningen heeft gecollecteert. Dat hij, gedetineerde, nevens de voornoemde medegedetineerden de gecollecteerden penningen heeft verdeelt, en die tot haar eijgen gebruik geëmployeert.

Alle hetwelke etc.

Voorts in omnibus, als ten respecte van Jan Philip Himmel. Actum en gepronuntieert den 23 decembris 1713.

Christoffel Strant, oudt
26 jaar, geboortigh van Rotterdam.

Alsoo Christoffel Strant, jegenwoordigh gedetineerde, tersijde stellende alle eere en vreesse Godts ende der heijlige justitie, sigh niet en heeft ontsien te begeven tot notoire diverijen gelijk hij, gedetineerde, buijten pijn en banden van ijsere heeft bekent dat hij op den 13 april 1714 des namiddaghs, geassisteert met Laurens Jacobs, medegedetineerde, is gegaan na de Nieuwpoort omme gesonts lijffs te bedelen

[folio 39verso]

dat den gedetineerde, na verscheijden menschen om een aelmoes versogt te hebben, is gekomen aen huijs, bewoont werdende bij Arie Oom, de deur van hetselve open vindende en op een tafel siende leggen eenige klederen, binnen getreden is ende gestolen heeft een borstrok met silvere

knoopen, nogh een borstrok met een broek
met twee silvere knopen, zijnde in een
sak van deselve vijftigh stuijvers in diversen
spetien, dat hij het gemelte goet in een
sak gedaan hebbende na dese stad wederom
is gegaan, gevolgt werdende van de voors.
mede-gedetineerde ende aldaar gekomen
zijnde tesamen sijn gegaan na een
uitdraagster genaamt [*niet ingevuld*] weduwe
van Jan de Snijder, woonende in 't Paijgelop
ende aldaer tesaamen de gemelte klederen
hebben verkogt voor de somme van ses guldens,
alle hetwelke saken zijnde strijdende
tegens de placcaten deser landen ende
dienvolgens andere ten exempel ten hoogste
straffbaar, soo is 't dat schepenen, behoort
de confessie van de gedetineerde ende gesien
den criminele eijsch en conclusie van d' heer
mr. Nicolaas Kien als representerende den
hoofftofficier aldaar, amptshalven op ende
jegens den gedetineerde gedaan en genoomen
ende voorts gelet op 't gunt te considereren
stondt en mogte moveren, doende regt
uijt den naam van de hooge Overhijdt en
Graaffelijkhijdt van Hollandt ende West-Vries-
landt, condemneren den gedetineerde gebragt
te werden op de plaats van het tugthuijs
alhier, en aldaar aan de paal gebonden
en strengelijk met roeden gegeeselt

folio 40

te werden, verbannen deselve voorts
uyt den lande van Hollandt en West-Frieslant
voor de tijt van 15 eerstkomende en agtereen-
volgende jaaren, sonder inmiddels in de
gemelte landen te mogen komen op pøene
van swaarder straffe en condemneren de-
selve in de kosten en misen van de justitie
(sed non habet) ontseggende de heer officier
sijne verdere eijsch en conclusie op ende
jegens den gedetineerde gedaan en genoomen, den-
selve daarvan absolverende. Actum
en geexecuteert den 19e majj 1714.

[in marge: Wij, onderges. Schepenen der stad Alcmaer, verclaeren dat de bovenstaande gevangen niet eerder heeft cunnen werden geëxpédieert. Actum ut supra]

Jan van Egmont van der Nijenburgh, Rijswijk

[in marge: Geapprehendeert den 4e januarii 1715.

Margrietje Jans, geboortigh
tot 's-Hertogenbosch.

Alsoo Margrietje Jans, geboortigh tot
's-Hertogenbosch, jegenwoordigh gedetineerde,
tersijde stellende alle vreesse Godts
en der heijlige justitie, sigh niet ende
heeft ontsien haar te begeven tot
openbare dieverije, gelijk sij, gedetineerde,
buijten pijnende ende bande van ijsere heeft
geconfesseert ende beleden. Dat sij op den
4^e deser maandt jann. 1715 ten huijse
van Jannetje Vegters, woonende binnen
dese stadt, heeft gestoolen drie silvere
eijerlepeltjes, een groote en een kleijne
silvere kleebrorstel, al 't welk een sake
sijnde van notoire dieverije, strijdende
tegens de dispositien van regten ende
placcaten deser landen, vervolgens in

[folio 40verso]

een landt van goede justitie niet
tolerabel, maar anderen ten exempel
strafbaar, soo is 't dat schepenen
der stad Alkmaar, gesien ende
geëxamineert hebbende den crimineele
eijsch en conclusie van de heer mr. Willem
Bijl, hooftofficier der voors. stadt
ratione officii op ende jegens den gedetineerde gedaan
en genoomen ende wijders op 'tgunt
in desen te considereren stond en mogte
moveren rijpelijk hebbende gelet, doende
regt uijt den naam van de hooge overig-
hijdt en Graaffelijkheijdt van Hollandt
ende West-Vrieslandt, condemneren
den gedetineerde gebragt te werden ter
plaats daar men alhier gewoon is

openbaare en criminele justitie te doen, omme aldaar door den scherpregter met roeden gegeesselt te werden datter het bloedt navolgt, bannen voorts haar, gedetineerde, uijt den landen van Hollandt en West-Vrieslandt voor den tijdt van vijff-entwintigh eerstkomende en agtereenvolgende jaaren, sonder middelerwijl daar weder binnen te mogen komen op pøene van swaarder straffe, ontseggende wijder d' heer officier sijn verdere eijsch en conclusie op ende jegens de gedetineerde gedaan en genoomen, denselve daarvan absolverende, en condemneren voorts de gemelte gedetineerde in de kosten en misen van de justitie (sed non habet). Actum en gepronuntieert den 19 januarii 1715.

folio 41

[in marge: Geapprehendeert den 8^e maert 1715]

Sententie van Maria Klinkert, alias Verbeek.

Alsoo Maria Verbeek, niet tegenstaende op den 29 januari jongstleden bij vonnisse van dese edel-achtbare gereghete is gebannen uijt den lande van Hollandt en West-Vrieslandt den tijdt van vijffentwintigh jaaren, sonder middelerwijl daar weder binnen te mogen komen op pøene van swaarder straffe, sij, gedetineerde, sijn egter niet en heeft ontsien omme wederom binnen dese stad metter woon ter neder te setten, strekkende tot groote vilipendie van de justitie, soo is 't dat schepenen der stad Alkmaar, gesien en geëxamineert hebbende den criminele eijsch en conclusie van de heer mr. Willem Bijl, hooftofficier der voors. stadt en gelet op 't gunt wijders te considereren stontd en moveren mogte, doende regt uijt de naam en vanwege de hoge overigheijdt en Graaffelijkhijdt van Holland ende West-Vrieslandt, condemneren de gedetineerde gebraght te werden ter plaats daar men alhier gewoon is openbaare en criminele justitie te doen omme aldaar door den scherpregter met roeden te werden

gegeesselt datter het bloedt navolgt,
en bannen deselve voorts uijt de gemelde landen
van Hollandt en West-Vrieslandt den tijdt
van vijffentwintigh jaaren, sonder daar weder
inmiddels binnen te mogen komen
op pœne van swaarder straffe en
condemneren deselve in de kosten en
misen van de justitie (sed non habet). Actum
en gepronuntieert den 30^e maart 1715.

[folio 41verso]

[in marge: Geapprehendeert den 16^e maert 1715.]

Sententie van Regina, een heijdinne.

Alsoo Regina, oudt ontrent 50 jaar, jegen-
woordigh gedetineerde, sigh niet en heeft ontsien
omme sigh uijt te geven voor een heijdinne
en in die qualijtje ten plattenlande te hebben
gelopen (naar dat sij, gedetineerde, om haar quaat
gedragh tot Cleeff was gebrantekent),
welk een sake sijnde strijdende tegens
de respective placcaten en ordonnantie binnen
dese lande, van tijd tot tijd tegens de soo
genaamde heijdens, heijdinne en lantlopers
geëmaneert, soo is 't dat schepenen der
stad Alkmaar, gesien ende geëxamineert
hebbende den criminelen eijsch en con-
clusie van de heer mr. Willem Bijl, hooftofficier
der voors. stadt amptshalven op ende jegens
de gedetineerde gedaan en genoomen en wijders
gelet op 't gunt te considereren stond en moveren
mogte, doende regt uijt den naam en van-
wegen de hoge overighijdt en Graafelijkhijdt.
van Hollandt en West-Frieslandt, condemneren
de gedetineerde gebragt te werden ter plaatse
daar men alhier gewoon is openbare en
criminele justitie te doen omme aldaar
door den scherpreger met roeden te werden
gegeesselt datter het bloet navolgt, bannen
deselve voorts uijt de landen van Hollandt
en West-Frieslandt haar leven langh geduurende,
sonder ooijt daar weder in te mogen koomen
op pœne van swaarder straffe en condem-
neren deselve in de kosten en misen van de

justitie ~~hebbe~~ (sed non habet), ontseggende de heer officier sijn verdere eijsch en conclusie op ende jegens de gedetineerde gedaan en genoomen, deselve daarvan absolverende. Actum en gepronuntieert den 30e maart 1715.

folio 42

[in marge: Geapprehendeert als vooren.]

Sententie van Helena, een heijdinne.

Alsoo Helena, oudt ontrent 11 à 12 jaar, jegenwoordigh gedetineerde, sijn niet en heeft ontsien omme sijn uijt te geven voor een heijdinne en in de qualijt ten plattelanden te hebben gelopen, welk een sake zijnde etc. etc. als vooren. Condemneren de gedetineerde gebraght te werden ter plaatse daar men alhier gewoon is openbaare en criminele justitie te doen omme aldaar met roeden om den hals gedurende de executie van de medegedetineerdens ten toon te staan. Bannen deselve voorts ut supra in omnibus. Actum en gepronuntieert ut supra.

[in marge: Geapprehendeert den 26^e maert 1715.]

Sententie van Pieter van Galen.

Alsoo Pieter van Galen, jegenwoordigh gedetineerde, tersijde stellende alle vreesse Godts ende der heijlige justitie, sijn niet en heeft ontsien te leijden een seer slegt en scandeleus leven, gelijk hij, gedetineerde, buijten pijn en banden van ijseren heeft geconfesseert, dat hij, gedetineerde, ontrent vijff jaren verleden tot Oudorp getrouwt sijnde met eene Trijntje Pieters, naar verloop van seven à agt weken daarna sijn niet en heeft ontsien omme deselve sijne huijsvrouw te verlaten en ontrent anderhalf jaar na die tijdt, als wanneer sijn gevangens voors. getrouwde vrouwe nogh leefde, (soo als die ook alsnogh in levende lijve is) hem

mede te begeven in den huwelijke staat en
doen trouwen met eene Jannetje Hendriks
binnen de stad Edam; dat hij, gedetineerde, het
daar niet bij latende, maar van quaat tot erger
voortgaande, sigh wijders niet heeft ontsien
omme van een persoon, woonende tot Limmen,
te huuren een paart, met hetselve te
rijden naar de Beemster, aldaar 't selve te
verruilen aan Dirk Paulus, woonende op de Matten,

[folio 42verso]

toe te bedingen ses à 7 guldens in gelde,
die te verteeren en het geruijldde paardt
te verkopen en diverteren, alle hetwelke
saken sijn strijdende tegens de placcaten
deser landen tegens het tweemaal trouwen
en leven met een tweede vrouw vervolgens
in overspel, mitsgaders tegens dieven en ont-
vreemders van eens anders goederen geëmaneert,
soo is 't dat schepenen der stad Alkmaar,
gehoort ende geëxamineert hebbende den criminele
eijsch en conclusie van de heer mr. Willem Bijl,
hooffofficier der voors. stad ratione officii op ende jegens
de gedetineerde gedaan en genoomen, en wijders
gelet op 't gunt te considerenen stond en
moveren mogte, doende regt uijt den naam
en van wegens de hoge Overrighijdt en Graaffe-
lijkhijdt van Hollandt en West-Frieslandt,
condemneren de gedetineerde gebragt te werden
ter plaatse daar men alhier gewoon is open-
bare en criminele justitie te doen omme
aldaar met twee vrouwenmutsen boven sijn
hoofd hangende door den scherpregter met
roeden strengelijck te worden gegeesselt
datter het bloedt navolgt, bannen de-
selve voorts uijt den voors. lande van
Hollandt en West-Vrieslandt den tijd van
vijff en twintigh eerstkomende en agtereen-
volgende jaaren, sonder inmmiddels daar
weder binnen te mogen koomen op
pøene van swaarder straffe en condemneren
deselve in de kosten en misen van de justitie
(sed non habet) ontseggende deselven officier
sijne verdere eijsch en conclusie op ende

jegens de gedetineerde gedaan en genoomen,
deselve daarvan absolverende. Actum
en gepronuntieert den 4 meij 1715

[in marge: N.B. dese executie heeft om de kermis moeten werden gesurcheert.]

folio 43

[in marge: Geapprehendeert den 27^e maj 1715.]

Sententie van IJsaack Jans.

Alsoo IJsaack Jans, geboortigh van Amsterdam,
oudt 18 jaar, jegenwoordigh gedetineerde, tersijde
stellende alle vreesse Godts ende die der heijlige
justitie, sigh niet en heeft ontsien met verscheijden
personen ten plattenlande te gaan steelen
en vagabonderen, gelijk hij, gedetineerde, buiten
pijne en banden van ijsere heeft geconfesseert ende
beleden, dat hij, gedetineerde, op den 27^e maj 1715 met
en benefens Dirk Jans, sijn medegedetineerde,
en Jan Bolbuijs van het Velt, Jan Sijmon
....[niet ingevuld] woonende in de jurisdictie der heerlijkheid
Heijloo, diefagtelijk te steelen verscheijden
stukken linnen goederen, die aldaar ter goeder
trouwe te bleeck waren gelegd, direct strijdende
tegens de placcaten deser landen en wel
speciaal dat van haar edele grootmoghende den
heeren Staten van Hollandt en West-Vrieslandt
van dato den 19^e martij 1714 tegens dieven,
dieverijen en aanhouders van dien geëmaneert,
soo is 't dat schepenen der stad Alkmaar,
gehoordt ende geëxamineert hebbende de vooren-
staande confessie van de gedetineerde, mitsgaders
gesien den crimineele eijsch en conclusie
van de heer mr. Willem Bijl, hooftofficier der voors.
stad amptshalven op ende jegens de gedetineerde
gedaan ende genoomen, en weijders gelet
op 't gunt te considereren stontd ende moveren
mogte, doende regt uijt den naam en van-
wegens de hoge Overighijdt en Graaffelijk-
heijdt van Hollant en West-Vrieslandt, condem-
neren de gedetineerde gebragt te werden ter
plaats daar men alhier gewoon is openbaare
en criminele justitie te doen, omme aldaar

door den scherpregter met roeden strengelijk
gegeesselt en met het wapen deser stad gebrant-

[folio 43verso]

kent te werden, bannen denselven voorts
uijt den lande van Hollandt en West-Vrieslant
den tijd van vijffentwintigh eerstkomende
en agtereenvolgende jaaren sonder middeler-
wijle daar weder binnen te mogen komen
op pœne van swaarder straffe, en condem-
neren wijder deselve in de kosten en misen
van de justitie (sed non habet). Actum
en gepronuntieert den 6 julij 1715.

[in marge: Geapprehendeert als voren.]

Sententie van Dirk Jans

Alsoo Dirk Jans, geboortigh van
Amsterdam, oudt 21^e jaar, jegenwoordigh
gedetineerde, terzijde stellende alle vreese
Godts en die der heijlige justitie etc.
Voorts in omnibus ut supra. Actum ut supra.

[in marge: Geapprehendeert den 2^e junij 1715.]

Sententie van Cornelia Spelt.

Alsoo Cornelia Spelt, jegenwoordigh gedetineerde,
tersijde stellende alle vreese Godts ende
die der heijlige justitie, sigh niet en heeft
ontsien gelijk sij, gedetineerde, buijten pijn en
banden van ijsere heeft geconfesseert en
beleden, dat sij, gedetineerde, niet alleen haare
moeder Cornelia Spelt dickwils heeft
geknepen in haare armen ende qualijk
gehandelt, maar in sonderhijdt dat sij, gedetineerde,
sigh wijders niet en heeft ontsien omme
op sondaghmorgen den tweede junij deses
jaars (wanneer sij, gedetineerde, thuijs gekomen
zijnde en hare moeder in 't voorhuijs vindende
leggen besoetelt door den dranck) den-

folio 44

selven haare moeder niet alleenlijk te vervloekken
en te versweeren, maar van quaat tot erger
voortgaande de handen aan haare moeder te
slaan, ende deselve sodanige slagen en stooten
toe te brengen dat met het hoofd tegens
een stoel en voorts ter aarde is gevallen [on-
leesbaar doorgestreept], alle het
welke sake sijn niet alleen strijdende
tegens allen reden en regten, maar selfs
tegens de menschelikhijdt, vervolgens in
een landt van justitie niet tolerabel maar
anderen ten exempelp op het hooste straff-
baar, soo is 't dat schepenen der
stad Alkmaar, gesien de voorenstaande
confessie ende wel rijpelijk hebbende gelet soo
op al 't gunt bij de heeren advocaten tot
patrocinie, voorspraak en defensie
van de gedetineerde in 't wijde en breede is
geavanceert, als op 't gunt door de heeren
advocaten vanwegens de heer ~~hooft~~ mr. Willem
Bijl, hooftofficier der voors. stadt, tot adstrux-
tie van sijn criminele eijsch en conclusie
(die hij amptshalven op ende jegens de gedetineerde
heeft gedaan en genoomen) is geallegeert
ende voorts alles overwogen hebbende 't gunt
in desen te considereren stondt en moveren
mogte, doende regt uijt den naam en
vanwegens de hoge overighijdt ende
de Graaffelijkhijdt van Hollandt ende West-Vries-
landt, condemneren de gedetineerde gebragt
te werden ter plaats daar men alhier
gewoon is openbare en criminele justitie
te doen, omme aldaar door den scherpregher
strengelijk met roeden gegeesselt ende
met het wapen deser stadt gebrantekent
te werden, bannen deselve voorts uijt
de lande van Hollandt ende West-Vrieslandt
den tijt van twintigh eerstkomende

[folio 44verso]

en agtereenvolgenden jaaren, sonder
inmiddels daar weder in te mogen komen
op pœne van swaarder straffe, ende
condemneren deselve in de kosten en
misen van de justitie (sed non habet),
ontseggende de heer officier sijn verdere
eysch en genomen conclusie op ende
jegens de gedetineerde gedaan ende genomen,
denselve gedetineerde daarvan absolverende.
Actum en gepronuntieert den 6 julij 1715.

Compareerde ter vierschare
der stad Alkmaar de heer mr. Willem
Bijl, hooftofficier der voors. stad,
dewelke verklaarde sijn te stellen
appellant offte reformant van de
bovenstaande sententie aan d' edele Hove
van Hollandt in 's Chravenhage. Actum
den 6 julij 1715.

Op den 15^e julij 1715 compareerde ter secretarije deser
stadt den heer mr. Johan Tileman als
advocaat van de heer en mr. Willem Bijl,
hooftofficier deser stad, dewelke uijt de
naem van wel gemelte heer hooftofficier
appellerende mit desen verclaerde sig te
stellen appellant off reformand aen den
edele Hove van Hollandt van de voorenstaande
sententie ten regaurde van Corneliæ Spelt
op den 6^e deser gepronuntieert.

Compareerde in judicio de heer mr. Willem Bijl,
hooftofficier der stad Alkmaar, dewelke verklaarde
om redenen hem daartoe moverende van het
bovenstaande appel te renuntieren. Actum
den 29 julij 1715.

Folio 45

Compareerde in judicio de heer mr. Willem
Bijl, hooftofficier der stad Alkmaar, dewelke
versogt heeft dat de sententie ten lasten van
Cornelia Spelt op den 6 julij verleden

gepronuntieert, magh werden ter executie gestelt. Actum den 10^e aug. 1715.

Dese bovenstaande sententie is geëxecuteert presentes omnes præter d'officier Bijl, mr. Daeij en Clok op den 17 aug. 1715.

[in marge: Geapprehendeert den 14^e septemb. 1716.]

Sententie van Mathijs Erkenhuijsen

Alsoo Mathijs Erkenhuijsen, geboortigh in 's Chravenhage, oudt ontrent 19 jaar, jegenwoordigh gedetineerde, tersijde stellende alle vreesse Godts en ontsagh voor de heijlige justitie, sigh niet en heeft ontsien gelijk hij, gedetineerde, buijten pijn en banden van ijsere, heeft geconfesseert en beleden, dat hij op maandagh den 14 septemb. deses jaars 1716 's morgens ontrent ten twee uren in het Nieuwelandt alhier, eene Piet Oostindien (nadat sij lieden in quastie geraackt waaren en daarop verscheijden reijsen na den anderen gestoken en gesneden hadden) in het omkeeren, van agteren met een mes in sijn rugh te grieven, 't geen bevonden is geweest te zijn tusschen de tweede en derde ribbe, van onderen na boven tellende, penetrerende tot in de holligheijdt van de borst met quetsinge van de longe, welke wonde

[folio 45verso]

veroorsaackt hebbende dat de voornoemde Piet Oostindien daags daaraanvolgende ontrent de middagh is coomen te overlijden, en dat vervolgens daardoor bij de gedetineerde een notoire manslagh is begaan, 't geen direct strijt tegens de Goddelijke wetten, mitsgaders placcaten en costumen deser landen en dienvolgende

anderen ten exempel straffbaar,
soo is 't dat schepenen der stadt
Alkmaar, gesien ende geëxamineert
hebbende den crimineele eijsch
en conclusie door den heer mr. Willem
Bijl, hooftofficier der voors. stadt,
op ende jegens die voornoemde gedetineerde
amptshalven gedaan en genoomen,
mitsgaders gelet op 't gunt in desen
verder te considereren stondt en
moveren mogte, doende regt
uijt den naam en vanwegens de
hoge Overighijdt en Graaffelijkhijdt
van Hollandt en West-Vrieslandt,
condemneren de gedetineerde gebragt
te werden ter plaatse, daar men
alhier gewoon is openbare en criminele
justitie te doen, omme aldaar door
de scherpreger met de sweerde
gestraft te werden datter de doot
navolgt. Condemneren deselve
wijders in de kosten ende misen van
de justitie en ontseggen de heer eijsscher
sijne verdere eijsch ende conclusie op en
jegens de gedetineerde gedaan en genoomen,
deselve daarvan absolverende. Actum
en gepronuntieert den 17e octobris 1716.

[In marge: N.B. De verderen eijsch van de officier die hem ontsijt wert bestongh in de confiscatie van der gedetineerdens goederen.]

Folio 46

[in marge: Geapprehendeert den 29^e jann. 1717.]

Sententie van Anna Juriaens

Alsoo Anna Juriaens, geboortigh van
Saendam, oudt 18 jaren, jegenwoordig gedetineerde,
volgens haer eijgene confessie van kints
gebeente aff ten plattenlande heeft lopen
bedelen en vagebondere en onder quaet
geselschap sigh ook vervoegt heeft bij eene
Gerrit de Koe, in sooverre dat sij bij de genoemde
Gerrit de Koe bezwangert geraect zijnde

een miskraam gehad heeft, niettegenstaende
haer bekend was, dat hij een getrouwt man
en een Godt vergetende schelm was,
(Soo is 't) dat schepenen der stad Alkmaer, gesien
ende geëxaminteert hebbende den kriminele eijsch
en conclusie van de heer mr. Willem Bijl,
hooffofficier der voors. stad, amptshalve
op ende jegens de gemelte gedetineerde gedaen
en genomen en wijders gelet op 't gunt in
dese te considereren stond en moveren mogte,
doende regt uijt de naem en vanwegens
de hoge Overigheijt en Graeffelijckheijt van Hollant
en West-Vrieslant, condemneren de gemelte Anna
Juriaens gebragt te werden ter plaatse daer
men alhier gewoon is openbaere en crimineele
justitie te administreren, omme aldaer geduurende
de verdre executie die gedaen sal werden
met roeden om den hals ten toon te staen,
bannen deselve voorts uijt de gemelte lande
van Hollant ende West-Vrieslant den tijt van 10 jaren,
sonder inmiddels daer weder in te mogen
komen op pene van zwaerder straffe en
condemneren deselve in de koste en mise
van de justitie (sed non habet), ontseggende de
heer officier sijne verdre eijsch en conclusie op
ende jegens de voornoemde Anna Juriaens gedaen
en genomen, denselve daarvan absolverende bij
dese. Actum en gepronuntieert den 20e februarii
1717.

[folio 46verso]

[in marge: Geapprehendeert als vooren.]

Sententie van Elsje Lammers Nieuwenhuijsen

Alsoo Elsje Lammers Nieuwenhuijse, geboortig
van Deventer, oudt ontrent 18 jaer, volgens
haer eijgen confessie t' zedert den tijt van
ontrent anderhalff jaer ten plattelanden hare
subsistentie met bedelingen gesogt en onder quat
geselschap sikh ook vervoegt heeft bij eene Lange
Heijn schoon genomen sij wel wist dat
deselve alhier gegeesselt en gebrantekent was,
alsmede dat zij sikh met eene Dirk de

Lasarus, 'twelk een getrouwt was, in sooverre heeft vermengt dat sij bij deselve een miskraem heeft gehad (So is 't), dat schepenen der stad Alkmaer, gesien ende geëxamineert hebbende den krimineele eijsch en conclusie van de heer mr. Willem Bijl, hooftofficier der voors. stad, amptshalve op ende jegens de gemelte gedetineerde gedaen en genoomen en wijders gelet op 'tgunt in dese te considereren stond en movere mogte, doende regt uijt de naem en vanwege de hoge overigheid en Graeffelijkheid van Hollant en West-Vrieslant, condemneren de gemelte Elsje Lammerts Nieuwenhuijsen gebracht te werden ter plaetse daer men alhier gewoon is openbaere en krimineele justitie te administreren omme aldaer geduurende de verdre executie die gedaen sal werden met roede om de hals ten toon te staen, bannen deselve voorts uijt de gemelte lande van Hollant ende West-Vrieslant den tijd van 10 jaren, sonder inmiddels daer weder in te mogen komen op pene van swaerder straffe, en condemneren deselve in de koste en mise van de justitie (sed non habet). Ontseggende de heer officier sijne verdere eijsch en conclusie op ende jegens de voornoemde Elsje Lammerts Nieuwenhuijsen gedaen en genomen, deselve daervan absolveerde bij dese. Actum en gepronuntieert den 20e februarii 1717

Folio 47

Sententie van Jacob Claas Heijster,
alias Swarte Jaab.

Alsoo Jacob Claas Heijster, alias Swarte Jaap, oudt ontrent 30 jaar, geboortigh binnen dese stad, jegenwoordigh gedetineerde, tersijde stellende alle vreesse Godts en ontsagh der heijlige justitie, sigh niet en heeft ontsien gelijk hij, gedetineerde, buijten pijn en banden van ijsere, heeft geconfesseert en beleden, 'tgunt

aen dese edele achtbare gerechte genoegsaam is
gebleken, eenige jaaren herrewaarts een
luij, ongebonden, ergelijk, ja Godloos leven
te leijden, soekende niet alleen met een
gesondt en ongebrekkelijk lighaam sijn
subsistentie door aelmoessen ten platten-
landen te vorderen en vervolgens den regten
armen het haaren te ontstelen, maar ook
de goeden lieden, dewelke uijt consideratie
van sijn gemelte dispositie oordeelden haare
liefdegaven met meerder nut aan anderen
te connen emploijeren en vervolgens
deselve aan hem quamen te weijgeren
met schelden en vloekken te keer te gaan,
ja voor den duijvel te wenschen, dat hij,
gedetineerde, met gemelte bedelbrokken niet te-
vreden sijnde, en van quaat tot erger gaande,
nogh daarenboven verfoejelijker middelen
geëxcogiteert en in 't werk gestelt heeft
om sonder handen sijn luije buijck te
konne voeden en sustenteren, addresserende
sigh ten dien eijnde aan de capitijns ter
zee, in allen schijn off hij genegen was
onse lieve vaderlandt ten tijde wanneer
hetselve in een droevigen en langduurende
oorlogh was ingewikkelt te water te
willen helpen defenderen, dogh dat hij

[folio 47verso]

geënrolleert sijnde ende de aenritspenningen getrokken
hebbende, deselve schepen door een malitieuze
desertie gequiteert heeft, sonder eenige dienst
aan de voors. lande te præsteren, gelijk hij,
gedetineerde, door voorgenoemde sinistre streken en
practijken van de capiteijn Roos twaalf
guldens ~~veertien~~ stuivers en van den capiteijn
de Groot agt guldens veertien stuivers heeft
weten te bekomen en magtigh te werden,
dat hij, gedetineerde, als tragtende in allerhande
soort van Godtlooshijdt te extravageren
daarenboven aan sijn vuijle lusten ten
eenemaal den vrijen toom heeft gegeven,
sigh vermengende geduurende de tijd dat hij
als boven ten plattenlanden liep vage-
bonderen (niet tegenstaande dat hij met

eene Annetje Claas, jegenwoordigh nogh
in levende lijve en alhier woonachtigh
sijnde, door den egtenbandt des huwelijxs
in facie ecclesiae binnen dese stadt
verbonden was) met diverse ligtveerdige
vrouwlieden en snoode hoeren, gevende alsoo
geen geringe preuven en blijken van sijn
beestagtigh humeur, 't geen sijn daarna als
op den helderen middagh vertoont heeft; dat
hij, gedetineerde, sijn verder ontdoende van alle
menschelijkhjdt en liefde tot sijne evennaesten
hem vervordert heeft om op den 22^e decemb.
1716 tot Crabbedam eene Hendrik ...[niet ingevuld]
op een violente en moorddadige wijze met
een mes in sijn linkerborst sodanigh te grieven,
dat de wonde daardoor veroorzaakt selfs
door de ribben tot in de hollighjdt van het
hart geopenetreert is, en dienvolgens door
twee ervaren chirurgijns, woonachtigh
tot Warmenhuijsen, dewelke het lijk van
de verslagene daags daaraan gevisiteert ende
geopent hebben, ten eenemaal incurabel
en dodelijk geastimeert is, sonder dat hij, gedetineerde

folio 48

gesien heeft dat gemelde Hendrik een mes of ander
geweer tegens hem getrokken heeft, dat
hij, gedetineerde, door het plegen van het voors.
excrabel faict sijn bloetdorst nogh niet
hebben connen versadigen, daarop getragt
heeft de bijsit van den vermoorden Hendrik
genaamt Dirkje ...[niet ingevuld] ter voors. plaats
doenmaels mede present sijnde, te dwingen
om met hem te gaan; dat hij ten dien eijnde
sijn mes, naar allen schijn nogh rookende
van het versch vergotene bloet, gebruikt
heeft, houdende hetselve voor gemelde vrouws-
persoon bloot in sijn hand, met bedreijginge
in cas van weijgeringe van sijn geseijde
voorstel, hetselve in haar buijk te
sullen steeken, welk gruuwsaam voornemen
ook naar allen apparentie sijn effect
soude gesorteert hebbben, ingevalle de voornoemde
Dirkje ...[niet ingevuld] volgens hare confessie voor

dese edele aghtbare geregte gedaan, sulx met
bidden en smeken niet hadde voorgekomen
en wel speciaal met te veijnsen dat
sij beswangert was, seggende: "Is het
niet genoeg dat gij een ziel vermoort
hebt, moet je mij, nevens nogh een schepsel,
't geen het ligt nogh niet aanschouwt
heeft, daarenboven het leven benemen?"
off diergelijke woorden in substantie;
al het welke saken sijn ten uijtterste
bij het algemeen te verfoejen, roepende om
wraake bij Godt ende de justitie,
onlijdelijk voor de publique en particuliere
securitijt en vervolgens ten hoogste niet
alleen doemwaardigh maar anderen
ten voorbeelde en afschrik op het
hoogste straffbaar, soo is 't dat

[folio 48verso

schepenen der stad Alkmaar, gehoort
ende geëxamineert hebbende den crimineele
eijsch en conclusie van de heer mr. Willem Bijl,
hooftofficier der voors. stad ratione officii op
ende jegens de gedetineerde gedaan en genomen
en wijders gelet op de confessie bij de-
selve gedetineerde gedaan en op hetgunt
in desen verders te considereren stont
en moveren mogte, doende regt uijt den
naam en vanwegens de hoge Overighijdt
ende Graafflijkhijdt van Hollandt ende
West-Vrieslant, condemneren de gedetineerde
gebragt te werden ter plaats daar men
alhier gewoon is openbaare en crimineele
justitie te administreren omme aldaar met
den koorde gestraft te werden datter de
doodt navolgt en dat het geëxecuteerde
lighaam daarna sal gebragt werden buijten
op het ordinaris galgevelt van dese stadt omme
aldaar ter afschrik van de passanten
aan een galge gehehangen te werden omme
alsoo ten proije voor de vogelen des hemels
en door de injurien van lugt ten eenemaal
verteert en geconsumeert te werden, verklarende
alle sijne goederen na aftrek van de costen
en misen van de justitie, waarin hij gecon-

demneert werdt bij desen ten behoeven van de hoge overighijdt verbeurt en vervallen; ontseggende de gemelte heer officier sijne verdere eijsch en conclusie op ende jegens de voornoemde gedetineerde gedaan en genoomen, deselve daarvan absolverende bij desen. Actum en ter vierschare der voors. stadt gepronuntieert den 20^e februarii 1717.

folio 49

Wel edele agtbaare gestrengen heeren

Mijn heeren

De professoren, constituerende de facultijt der medecine in de universitijt tot Leijden, verstaende dat den 20^e deses maands sekere misdadige bij sententie van uwe edele agtbaare Staat ter dood gebragt te werden, versoeken deselve gansch gedienselijk, dat het lijk van deselve, volgens inhoud van de resolutie van haar edele grootmoghende bij den brenger deses berustende, haar moge werden toegestaen ter publike dienste van d' anatomie alhier, in welke verwagtinge de gemelte professoren uwe edele agtbaaren in Godes beschermingh beveelen.

Op ordre der facultijt der medecinen in d'universitijt binnen Leiden
Bernhard Albin
P. Decanus

Leiden de 17^e februarii 1717

Extract uijt de resolutien van de edele grootmogende heeren Staten van Hollandt ende West-Vrieslant, genoomen op vrijdagh den 12^e decembris 1681

Bij resumptie gedelibereert sijnde op 'tgunt uijt den naam en vanwege de heren curateuren van haar edele grootmogende universitijt tot Leijden voorgedragen was, rakende het octrooij, verleent

in den jaere vijftienhondert drieëntnegentigh
aan deselve universijt ende specialijk

[folio 49verso]

ten behoeve van de facultijt in de medecijnen
aldaar om te mogen bekomen de lighamen
van vilen ende infamen personen, die om
enige delicten binnen dese provincie
des winters met de dood werden gestraft,
hebben haar edele grootmoghende het voors.
octroij wederom geconfirmeert ende van
nieuws bekrachtigt, gelijk deselve het voors.
octroij wederom confirmeren ende van nieuws
bekrachten mits desen ende vervolgens
geordonneert ende ordonneren bij desen dat
de voors. lighamen van de voors. vile en infame
personen, die binnen den lande van Hollant
ende West-Vrieslant in de winter met de dood
gestraft werden op 't versoek van de voors.
professoren in de voors. facultijt van de
medecijnen aan deselve offte haar gecom-
mitteerde gelaten ende naar Leijden getrans-
porteert sullen moeten werden, omme aldaer
tot de anatomie gebruijkt te werden, lasten
ende beveelen over sulxs alle magistraten,
officieren ende justicieren in de steden
en ten plattenlanden van Hollandt ende
West-Vrieslant voornoemt, hun hierna te re-
guleren ende die van de voors. universijt
het effect van desen te laten genieten,
sonder eenige verhinderinge daartegens
te doen offte laten geschieden, maar veel-
eer deselve alle gunste ende hulpe bewij-
sen, ten eijnde haar edele grootmoghende
goede meijninge ende intentie in desen
magh opgevolgt ende naargekomen worden.
Accordeert met de voors. resolutie.
Was getekent

Symon van Beaumont.

folio 50

Doch dewijl de heeren professoren constiturende de facultijt der medecine in de universitijdt tot Leijden bij speciale resolutie van haar edele grootmoghende in dato den 12e decemb. 1681 geauthoriseert en gequalificeert sijnde, omme de lighaamen van vilen ende infamen persoonen, die om eenige delicten binnen dese provintie des winters met de dood werden gestraft, op te eijsschen, ten eijnde dat deselve lighamen geëmploijeert werden ter publique dienste van de anatomie aldaar, hebben deselve bij missive aan de heeren schout en schepenen deser stad te kennen gegeven, dat sij (geïnformeert sijnde dat op den 20^e deser alhier sodanigh een persoon stond geëxecuteert te werden) gaarn soude sien, dat het lijk van dese geëxcuteerde haar wierde toegestaen, ingevolge van de gemelte resolutie van haar edele grootmoghende. En offschoon wij gaarn hadde gesien, dat onse geslagene sententie in allen deelen en leeden wierde geëxecuteert en opgevolgt, soo is 't nochtans dat wij schuldig sijnde de beveelens en ordres van den souverijn te gehoorsamen niet hebben konnen af sijn omme het voors. versoek van de heeren professoren te accorderen, gelijk wij doen mits desen, permitterende ende qualificerende dienvolgende de gecommiteerde van de heeren professoren omme het voors. lijk na Leijden te transporteren ten fine als boven. Actum en ter vierschaare immediaat agter de sententie gepronuntieert den 20e februarii 1717

[folio 50verso]

Hooghgeleerde seer wijsen en ervarenen heeren

Mijn heeren

Op het versoek bij de heeren professoren constituerende de facultijt der medecine in de universitijdt tot Leijden,

gefondeert op de resolutie van haar edele grootmoghende in dato den 12^e decemb. 1681 hebben wij, schout en schepenen der stad Alkmaar, geen difficultijt gevonden omme het lijk van de geëxecuteerde aan de gecommiteerde van de gemelte facultijt toe te staan en te laten volgen, versoekende egter dat wij een rescriptie mogen ontvangen, waardoor het ten allen tijden soude kunnen consteren dat het voors. lijk waarlijk ter publike dienste van de anatomie is geaccepteert, in welk verwagtinghe wij na uw hooggeleerde in de protexie Godes bevolen te hebben blijven.

Alkmaar
den 20^e februarii 1717

Uw hooggeleerde D.W./ d' heren
en goede vrinden schout
en schepenen der stad Alkmaar
ter ordonnantie van deselve

G. Sevenhuijsen.

folio 51

Wel edele achtbare gestrenghe heeren

Mijne heeren,

De professoren constituerende de facultijt der medecine in d' universitijt tot Leijden hebben u wel edele achtbaren missive van den 20^e feb. wel ontfangen en daaruijt gesien dat het lijk van de geëxecuteerde sonder difficultijt ten dienst der publike anatomie is toegestaen, welke goetgunstighijt wij met dienstelijke dancksegginge erkennen. Hetselve dient tegenwoordigh der publike anatomie in der universitijt snijkamer, hetwelke wij op u wel edele achtbaren versoek bij rescriptie versekeren, deselve in Godes protexie bevelende. Leijden d' 22^e feb. 1717.

Op ordre der facultijt
der medecine in d' universitijt
binnen Leijden.
Bernhard Albin

[folio 51verso]

[in marge: Geapprehendeert 9^{en} maart 1720]

Anthonij de Four

Alsoo Anthonij de Four, oudt negen-
entwintigh jaaren, geboortigh uijt
's Chravenhage, jegenwoordigh gedetineerde,
sigh niet en heeft ontsien omme eenige
tijdt herrewaarts en apparent van
jongs aff aan te lijden een seer onor-
dentelijk, lui en godtloos leven, gelijk
hij, gedetineerde, buijten pijn en banden van
ijsere heeft geconfesseert ende beleden,
dat hij niet jegenstaande gesont
van lighaam sijnde egter heeft
gebedelt, sonder permissie daar toe
te hebben gehad, ende dat hij daar-
enboven sigh heeft weeten meester
te maken van een pas, die op den
naam stondt van eene Ottens, voor
welke persoon hij, gedetineerde, sigh
valselijk heeft uijtgegeven, ende
alsoo op een seer bedriegelijke en
godtloos vals voorgeven veele medelijdende
mensen heeft gepersuadeert gehad tot
een rijke en liberale aelmoes, omme
alsoo sijn lui leven op het sweet van
andere goeden ingeseten te onder-
steunen en te voeden tot seer groot
nadeel en prejuditie van de waare
en opregte armen, alle hetwelke
saken sijn die in een landt van ordre
ende daar goede justitie geadministreert
wert niet tolerabel sijn, maar anderen
ter exempelp op het rigoreuste behoorde

folio 52

gestraft te werden, soo is 't dat schepenen,
gesien ende geëxamineert hebbende den
crimineele eijsch en conclusie
van de heer jonkheer IJsbrandt Jacob van Vlad-
derakken, hooftofficier deser stadt,
ratione officii op ende jegens de gemelte gedetineerde gedaan
en genoomen, ende wijders gelet hebbende
op de vorenstaande confessie, mitsgaders
op 't gunt verder te considereren stont
en moveren mogte, doende regt, uijt den
naam ende vanwegens de hoogh Overighijdt
en Graaffelijkhijt condemneren de gedetineerde
gebragt te werden ter plaatse daar
men alhier gewoon is hijmelijke cri-
mineele justitie te doen omme aldaar
aan de paal geset en met roeden te
werden gegeesselt datter het bloet navolgt.
Bannen deselve voorts uijt de lande
van Hollant ende West-Vrieslant de tijdt
van twaalff eerstkomende en agtereen-
volgende jaaren, sonder inmiddels daar
weder in te mogen komen op poene van
swaarder straffe en condemneren de-
selve in de costen en misen van de
justitie (sed non habet), ontseggen
wijder de heer officier sijne verdere
eijsch en conclusie op ende jegens
de gemelte gedetineerde gedaan en genoomen.
Deselve daarvan absolverende bij desen.
Actum en in den tugthuijse alhier
gepronuntieert den 13^e april
1720.

[folio 52verso]

[in marge: Geapprehendeert 9^{en} maart 1720]

Christiaans Furrigh

Alsoo Christiaan Furrigh, oudt ontrent
32 jaar, geboortigh uijt der Elsas ontrent
de stadt Heijdelbergh, jegenwoordigh

gedetineerde, sigh niet en heeft ontsien omme
eenige tijdt herrewaarts en seer luij
en onordentelijk leven te lijden, soo met
bedelen als onder pretext van een
bekeerde joodt te sijn en seer swaare
schade van brandt geleden te hebben
de menschen een aelmoes af te bidden,
vertoonende ten dien eijnde sekere
brieve van recommandatie ende
voorschrijvinge van den Hertogh tot
Wirtenbergh en een pas, getekent
door den senator van Bronswijk,
die bijde seer suspect van valshijdt
en bedrogh sijn, te meer omdat hij,
gedetineerde, sigh vervoegt heeft ende een
familiare conversatie heeft gehouden
met Anthonij de Four, sijne medegedetineerde,
dewelke selfs heeft geconfesseert dat
met een valse pas heeft gelopen,
daarenboven omdat hij, gedetineerde, sigh
verders niet en heeft ontsien, gelijk
hij, gedetineerde, buijten pijn en banden
van ijsere heeft geconfesseert ende
beleden, dat hij niettegenstaande
gesont van lighaam sijnde, soo hier
als elders sonder permissie heeft
gebedelt ende van de voors. pas
en recommandatiebrieff een seer
slegt en godtloos gebruik heeft gemaakt,

folio 53

met de respectiven aantekeningen van de
giften, die de goede luijden aan hem quamen
te doen op een bedriegelijke en schelmagtige
wijse te veranderen en te vergrooten, om
daardoor wederom andere barmhartige
en medelijdende menschen te mislijden
en aan te setten tot groote en swaare
giften, waardoor de opregte en waare
armen van Jesu Christi kerke ten
uijtterste werden benadeelt, ende de
rijke ende mildadige gevers bekommert
gemaakt; alle welke saken sijn die
in een landt van justitie niet kunnen

werden getolereert, maar anderen ten
exempel op het strengste behoorde
gestraft te werden, soo is 't dat schepenen,
gesien ende geëxamineert hebbende den
crimineele eijsch en conclusie
van de heer jonkheer IJsbrandt Jacob van
Vladderakken, hooftofficier deser stadt,
ratione officii op ende jegens de gemelte gedetineerde
gedaan ende genomen ende wijders
gelet hebbende op de voorenstaande
confessie, mitsgaders op 't gunt verder
te considereren stont en moveren mogte,
doende regt, uijt den naam ende vanwegens
de hoogh Overighijt ende Graaffelijkhijt
van Hollant ende West-Vrieslant, con-
demneren de gedetineerde gebragt te werden
ten plaatse daar men alhier gewoon is
heijmelijke criminele justitie te doen
omme aldaar aan de paal geset ende
met roeden te werden gegeesselt datter
het bloet navolgt, bannen deselve voorts
uijt de landen van Hollandt ende

[folio 53verso]

West-Vrieslant den tijdt van twaalff
eerstkomende en agtereenvolgende
jaaren, sonder inmiddels daar weder
in te mogen komen op pøene van swaarder
straffe, alles met verscheuringe off
verbrandinge van de voors. brieve van
voorschrijvens en pas. Condemneren
deselve gedetineerde wijders in de kosten
en misen van de justitie (sed non habet),
ontseggende de heer officier sijne verdere
eijsch en conclusie op ende jegens
de gedetineerde gedaan ende genomen, de-
selve daarvan absolverende bij desen.
Actum en gepronuntieert in het
tugthuijs den 13^e april 1720.

[in marge: Geapprehendeert den 2^e april 1723]

Jacob IJsaks

Alsoo Jacob IJsaks, geboortigh van Amsterdam,
oudt 36 jaaren, jegenwoordigh gedetineerde, sigh
niet en heeft ontsien, gelijk hij buijten pijn en banden heeft geconfesseert en beleden,
in plaatse van met sijn
ambagt als hoeden schoonmaken op een eerlijke
mamiere de cost te winnen, omme op vrijdagh
den 2 deser, wanneer hij, gedetineerde, des morgens
met de snip van Langendijk naar dese
stad is comen vaaren, onder prætext van
met sijn mandt met hoeden nogh wat te
pakken en te schikken en alsoo de laaste
van alle de passagiers in de snip te blijven,
uijt een sak van een boerin, die met hem
was comen vaaren een webbe linnen te
steelen en hetzelve in alle spoet en behen-
dighijdt onder in sijn mandt met hoeden

folio 54

te doen en daarmede schielijk te vertrekken en
sigh in de veerman te retireren met intentie
om soo aanstonts naar Amsterdam te vaaren
en alsoo de regten eigenaar van het sijne te
beroven, al hetwelke sake zijn die alsoo
niet en behooren in een landt daar goede
justitie gadministreert werdt, intolerabel en
andere ten exempel straffbaar, soo is 't
dat schepenen, gesien ende geëxamineert hebbende
den crimineele eijsch en conclusie van d' heer jonkheer
IJsbrandt Jacob van Vladderakken, hooftofficier
deser stad, amptshalven op ende jegens de
gedetineerde gedaan en genoomen en wijders gelet
hebbende op de voorenstaande confessie en
't gunt verders te considereren stond ende
moveren mogte, doende regt uijt den naam
en vanwegens de hoogh Overighijdt ende
Graafflijkhijdt van Hollant en West-Frieslandt, con-
demneren de gedetineerde gebragt te werden ter
plaatse, daar men alhier gewoon is heijmelijke
crimineele justitie te doen, omme aldaar
aan de paal geset en met roeden gegeesselt
te werden. Bannen dezelve voorts uijt
dese stadt ende de jurisdictie van-
dien den tijdt van twaalff eerstkomen

en agtereenvolgenden jaaren, sonder immiddels
daar weder in te mogen comen op poene van
swaarder straffe. Ontseggende den heer officier
sijne verdere eisch en conclusie op ende jegens de gedetineerde
gedaan en genomen. Dezelve daarvan absolverende
bij desen en condemneren de gedetineerde in de kosten
en misen van de justitie (sed non habet).
Actum en gepronuntieert in den tugthuijse tot
Alkmaar den 15e april 1723.

[folio 54verso]

[in marge: Geapprehendeert den 5^e jann. 1726.

Sententie van Meijndert Ariens.

Alsoo Meijndert Ariens, oudt 26 jaar,
geboortigh van Edam, jegenwoordigh
gedetineerde, sigh niet en heeft ontsien,
gelijk hij buijten pijn en banden
van ijser heeft geconfesseert en beleden,
nadat hij stoutelijk en onbeschaamt
sulxs hadde ont kent ende gepresenteert,
't zelve met solemnele eede te
sweeren dat hij op donderdagh den 3^e
deser uijt het huijs van sijne eijgen
meester Pieter Stoffels trouwelooslijk
heeft gestolen de quantijt van agtien
ponden oudt loodt ende hetselve
immediaat wederom te hebben verkogt
aan eenen Jeuriaan Barents,
woonende alhier op de Heul voor
de somme van 1-2-0 en een
soopje genever, al hetwelke saken
sijn van de uijtterste consequentie, strij-
digh tegens de goddelijke ende werelt-
lijke regten en vervolgens anderen
ten exempel op het hoogste straff-
baar; soo is 't dat schepenen, gesien
ende geëxamineert hebbende den
criminele eisch en conclusie
van jonkheer IJsbrand Jacob van
Vladderakken, hooftofficier deser
Stadt, ratione officii op ende jegens de gemelte

folio 55

gedetineerde gedaan ende genomen ende
wijders gelet hebbende op de vorenstaande
confessie, mitsgaders op 't gunt verder
te considereren stond en moveren mogte,
doende regt uijt den naam en van
wegens de hoogh overighijt ende
Graaffelijkhijt van Holland, Zeelandt
ende West-Vrieslant, condemneren de
gedetineerde gebragt te werden ter plaatse
daar men alhier gewoon is hijmelijke
criminele justitie te doen, omme aldaar
aan de paal geset en met roeden
strengelijk te werden gegeesselt.
Bannen deselve voorts uijt dese
stad ende jurisdictie vandien agt
eerstkomende en agtereenvolgende
jaaren, sonder inmiddels daar weder
in te mogen komen op pøene van swaarder
straffe en condemneren deselve in
de kosten en misen van de justitie
(sed non habet), ontseggende wijders
d' heer hooftofficier sijne verdere
eijsch en conclusie op ende jegens
de voornoemde gedetineerde gedaan en genomen,
dezelve daarvan absolverende bij
desen. Actum en in den tugthuijse
der stad Alkmaar gepronuntieert
ende geëxecuteert den 17e januarii 1726.

[folio 55verso

[in marge: Geapprehendeert den 4 jann. 1726.]

Sententie van Jan Harksz. Klok

Alsoo Jan Harksz. Klok, oudt ontrent
18 à 19 jaar, gebooren binnen dese stadt,
jegenwoordigh gedetineerde, sigh niet en heeft
ontsien omme geduurende den tijd dat
hij op het lootgieten heeft gegaan
te begeven tot vuijlen diverijen van
loodt te steelen, alsmede omme
het loot, bij andere knegts beschaart
ende gestolen, voor haar te gaan

verkopen, gelijk hij, gedetineerde, buijten
pijn en banden van ijsere heeft gecon-
fesseert ende beleden, dat Adam, alias
Kroekel ende eene Frans, bijde loot-
gietersknegts, binnen dese stadt
gewoon sijn het loot, dat sij bescharen
en steelen ten huijsen daar sij te
werk gesonden werden, aan hem,
gedetineerde, te geven om hetselve te
verkopen, gelijk hij, gedetineerde, sulxs
ook iterativen malen heeft gedaan
en verkogt voor tien duijten het
pondt ende het gelt daarvan
gekomen off t' samen verdeelt off
verdrongen, alsmede dat hij met
de voornoemde twee knegts van twee
voornamen huijsen alhier heeft
gestolen een quantitijt loodt van het
afsnoeisel en wel agt pond aan het
eene huijs, al hetwelke saken
sijn etc. voorts in omnibus als in de
voorgaande sententie, except dat dese
maar twee jaar gebannen is. Actum ut supra.

folio 56

Maartje Dirks Spek.

Alsoo Maartje Dirks, anders Maa Spek,
oudt ontrent 31 jaaren, geboortigh van
Alkmaar, jegenwoordigh gedetineerde, sigh niet
en heeft ontsien te begeven tot een goddeloos
luij en ongebonden leven, tot dronken drinken
en allerlei soorten van diverijen, gelijk
sij buijten pijn en banden van ijseren heeft
geconfesseert en beleden, dat sij over verscheijdenen
reijsen en tijden uijt het huijs van Antje
van Cingelen, woonende in de Huijbrouwers-
steegh alhier, heeft gestolen een parthij
bartsel boendermakers winkelwaren
en in specie eens ses, eens 5 en eens
4 asch varkensbeesemtjes ende dezelve
aan sekere uijtdragster binnen dese
stadt voor 8, 6 en 5 stuivers te hebben

verkogt, gelijk sij verder heeft geconfesseert
van Cornelis IJensteijn, woonende
op de Oudegracht, gestolen te hebben
een stukje dobbelsteenkatoen en nogh
uijt de Kromelboogsteegh een ijsere pot
en nogh 4 à 5 pondt wol, ook een kaas
van een stapel staande op de publique
kaasmarkt, wijders diversen malen genever
op een anderen mans naam gehaalt en
alsoo op allerhande wijsen haaren even-
naasten berooft en bedrogen te hebben,
al hetwelke saken sijn intolerabel
in een landt van ordre en daar men
gewoon is justitie te oeffenen maar
anderen ten exempel ten hoogste straff-
baar, soo is 't dat schepenen gesien

[folio 56verso]

ende geëxamineert hebbende den criminele
eijsch en conclusie van jonkheer IJsbrandt
Jacob van Vladderakken, hooftofficier
deser stadt, amptshalven op ende jegens
Maartje Dirks gedaan ende genomen
ende wijders gelet hebbende op de voren-
staande confessie, mitsgaders gelet
op 'tgunt verder te considereren stond
en moveren mogte, doende regt uijt
den naam en vanwegens de hooge
Overheydt en Graafflijkheydt van Hollandt,
Zeelandt en Vrieslandt, condem-
neren de gedetineerde gebragt te werden
ten plaatse daar men alhier gewoon
is heijmelijke criminele justitie
te doen omme aldaar aan de paal geset
en met roeden te werden gegeesselt
en confineren dezelve wijders den
tijdt van ses jaar in den tugthuijsen
alhier, omme geduurende dier tijdt
aldaar te arbeyden ter discretie
van den tugtvader en condemneren de-
selve wijders in de kosten en misen
van de justitie (sed non habet), ontseg-
gende d'heer hooftofficier sijne verdere
eijsch en conclusie op ende jegens
de voornoemde gedetineerde gedaan en genomen,

deselve daarvan absolverende bij
desen. Actum en in de tugthuijse
alhier gepronuntieert den 5 maart 1726.

folio 57

Criminele sententie van Hendrik
Leenderts Scheurwater, alias Heijn
Clok.

Alsoo Hendrik Leenderts, oudt ontrent 40
jaaren, geboortigh van Assendelft, jegenwoordigh
gedetineerde, niettegenstaande hij in des stadts-
dienst en stille wagt sijnde en met
solemneele eede onder aanroepinghe van
Godts alderheijligste naam gesworen heeft
de stad in allen deelen getrouw te sullen
dienen en vervolgens op het hoogste verpligt
des stadts goederen met allen vleijt te
beschermen en te bewaaren, sigh egter
in tegendeel sooverre heeft te buijten
gegaan gelijk hij, gedetineerde, buijten pijn
en banden van ijsere heeft geconfesseert
en beleden, dat hij met eene Claas
Boekenogen, alias de Quaker, heeft aan-
gespannen en selfs aanleijdinge gegeven
met te seggen: 'Claas, hier is avontuur'
en soo verder correspondentie te maken
omme een parthij straatklinkers wel
ten getale van meer als duijsent,
leggende op de Paardemarkt en aan de
stad behoorende, te steelen, gelijk hij,
gedetineerde, op vrijdag den 22^e maart jongst-
leden, soo als hij 's morgens vroegh van de
wagt af quam, expres ten huijse van
gemelte Boekenogen is gegaan om hem te
porren en op te wekken, om alsoo tesamen
de voors. steenen te steelen, in een
schuijt te laden en wegh te brengen,

[folio 57verso]

dogh vermits het reets begon te ligten, wierdt

dit exploict tot de volgende nagt uijt-
gestelt, als wanneer hetselve wel
alleen door Claas Boekenogen is uijt-
gevoerdt geworden, maar denselve dagh
door hem, gedetineerde, van Claas Boekenogen
is afgevordert en ook effectiff ontfangen
de geregte helfte van de kooppenningen der
voors. steenen ter somma van 1-10-0,
dogh waarvan hij, gedetineerde, wederom
een dubbeltje aan Claas Boekenogen
moest uijtkeeren, vermits die alleen de
moeijte had gedaan de steenen te laden,
te varen en te leveren, dat hij, gedetineerde,
daarenboven sigh verstout heeft omme
des morgens vroegh, sools de steenen
daags tevoren gestolen waaren, te
gaan bij des stadts metselbaas Jacob
van den Beek en als met een ver-
baastheydt te klagen dat de stadts
steenen gestolen waaren, om alsoo, was 't
mogelijk, een indruk van sijne onnoselheijdt
en gewaande opregtigheijt te geven en sigh
alsoo onder een goddeloos mom aangesigt
voor een eerlijk man te willen doen aansien;
al hetwelke saken sijn van een schadelijk
en schandelijk gevolgh, die in een landt
van goede justitie onmogelijk kunnen verdra-
gen worden, maar anderen tot een
spiegel en exempel op het hoogste
straffbaar, soo is 't dat schepenen,

folio 58

gesien ende geëxamineert hebbende den cri-
minele eijsch en conclusie op en jegens
de voornoemde Hendrik Leendertsz. bij de heer
hooftofficier jonkheer IJsbrandt Jacob van
Vladderakken ratione officii gedaan en genomen
en wijders gelet hebbende op het voren-
staande geconfesseerde en verder
te considereren stond en moveren mogte,
doende regt uijt den naam en vanwegens
de hooge overigheijt en Graaffelijckheijt
van Hollandt, Zeelandt en Westvrieslant,
condemneren de gedetineerde gebragt te

werden ter plaatse daar men alhier
gewoon is openbaare criminele justitie
te doen omme aldaar door den scherpreger
strengelijk met roeden gegeesselt ende
met het wapen deser stad gebrantekent
te werden. Bannen deselve voorts
uijt den lande van Hollandt ende
Westvrieslandt den tijd van 15 eerst-
komende en achtereenvolgende jaaren,
sonder inmiddels daar weder in te
mogen komen op pøene van swaarder
straffe en condemneren dezelve in
de kosten en misen van de justitie
(sed non habet), ontseggende de heer
hooftofficier sijne verdere eijsch en
conclusie op ende jegens de gedetineerde
gedaan en genomen, denselven daar-
van absolverende bij desen. Actum
en in de vierschare der stad Alkmaar
gepronuntieert den 20 april 1726.

[folio 58verso]

Criminele sententie van Claas
Boekenoogen, alias de Quaker.

Alsoo Claas Boekenogen, oudt 36 jaar,
geboortigh van Alkmaar, jegenwoordigh
gedetineerde, sijnde mede een stadswerker
en vervolgens ten hoogste verpligt des
stadts goederen wel te bewaaren en
daartoe alles te contribuieren dat
in sijn vermogen was, sigh egter niet
heeft ontsien en sooverre in sijn eer
en pligt vergeeten, dat hij met eenen
Hendrik Leenderts, sijn medegedetineerde,
op den 21^e der voorledene maandt
maart heeft aangespannen en absolut
geresolveert om een parthij stadts straat-
steen ten getale van meerder als
duijsent, leggende op de Paardemarkt
binnen dese stadt, te steelen, te verkopen
en het profijt off kooppenningen t'samen
te verdeelen, gelijk hij, gedetineerde, alleen
tusschen den 22^e en 23^e der voors. maandt

maart de gemelte steenen in sijn vlet, leggende in 't water bij de voors. Paardemarkt, heeft geladen en met eenigh houdt en takken bedekt om niet gesien off gemerkt te kunnen werden en dezelve des anderendaags 's morgens in 't lumiere van den dagh vandaar vervoerd en aan die van de Mennoniste kerk op de Koningswegh binnen dese stad verkogt en geleverd en daar-

folio 59

voor ontfangen de somma van 3-0-0 en heeft hij, gedetineerde, daarvan de helfte uijtgekeert aan sijn medegevangen Hendrik Leenderts die hem wederom een dubbeltje terugh heeft gegeven vermits hij, gedetineerde, de steenen alleen geladen en vervoerd hadde, alle hetwelke saken sijn die in een landt van goede politie en justitie onverdragelijk sijn en tot afschrik van een ijder op het hoogste straffbaar, soo is 't etc. In omnibus als ten respecte van Hendrik Leenderts hiervoren is gesententieert. Actum den 20^e april 1726.

Criminele sententie van Pieter Sijmons de Boer, alias Piet Blixem.

Alsoo Pieter Sijmons de Boer, alias Piet Blixem, oudt ontrent 20 jaaren, geboren tot Alkmaar, jegenwoordigh gedetineerde, tersijde stellende alle vreesse Godts en der heijlige justitie, sigh van der jeugt aff aan niet alleen heeft begeben tot een los ongebonden leven, maar sigh ten eenemaal als overgegeven tot steelen en roven, niets ontsiende van wien hij het stal off van wat plaatse hij het konde beschaaren, gelijk hij, gedetineerde, buijten pijn en banden van ejsere (na een langduurige en halstarige

[folio 59verso]

ontkentenisse, waarbij hij, niettegenstaande
sijne sware gevankenisse soude geper-
sisteert en na alle gedagten volhardt hebben,
tensij hij door sijn medegedetineerde Elmert
Cornelis Storm was overtuijgt geworden,
heeft geconfesseert en beleden, dat hij op
sekere tijd door sijn medegevangen
Elmert Cornelis Storm in sijn eijgen
huijs met een bijteltje heeft doen op-
breken twee slootjes van een kasje
en dat hij, gedetineerde, daar heeft uijt gestolen
een somma van agtentwintigh stuvers,
toebehoorende eenen Sijmon Jansz., voor-
slaper aldaar woonende, en dat hij de
helft van dese penningen aan sijn mede-
gevangen Elmert Cornelis heeft mede-
gedeelt, dat hij ook van tijdt tot tijdt
van sijn eijgen moeder en susters heeft
gestolen eenigen klederen, lijnwaat, oudt
eijser en anderen goederen, die hij van
deselve op den eene off andere maar
magtigh konde werden, dat hij alle
deselve voor een schandelijke geringe
prijs heeft verkogt ende de penningen daar-
van gekomen bij nagt en ontijden
op slegte plaats en quaat geselschaph
geconsumeert, doch in plaatse van
na goeden vermaningen te luijsteren, soo
is 't dat hij dezelve versmadende van
quaat tot erger is voortgegaan,
gelijk hij, gedetineerde, ook heeft beleden
dat hij van verschijden huijsen in de
stad het loodt heeft gestolen,

folio 60

onder anderen met sijn medegevangen
Elmert Cornelis te sijn geweest aan
het voorluijveltje van het huijs ge-
naamt De oude Starrekroon, staande
op de noordsijde van het Dronkenoordt,
en vandaar een quantiteijt loot genomen

te hebben, gelijk ook nogh in compagnie
als voren van een pomp, staande op
den Dijk bij de koppedraijer, ook nogh
met sijn medegevangen en eene Garbrandt
Pieters Kroonenburgh, alias Sinter Claas,
woonende in de Sakkestraat (thans fugatiff),
te sijn geweest aan 't huijs van Arie
Hoogsandt, timmermansbaas op de Laat,
ende aldaar het loot van de glazen ge-
stolen te hebben, gelijk hij nogh met
sijn medegevangen en eene Andries,
schoenmakersgesel, woonende mede
alhier in de Sakkestraat (thans mede
fugatiff) is geweest aan een huijs op de
Laat bij de Capelsteegh en aldaar ook
een quantijt loot genomen te hebben.
Bekennende ook met sijn medegevangen
te sijn geweest aan het huijs van de spel-
demaker op de Laat om daar ook het
loot te steelen, dogh dat sij daar gestoort
wierden; wijders heeft de gedetineerde ook
beleden met sijn medegevangen ende
voornoemde Sinter Claas te sijn geweest
in de thuijn van d'heer Cornelis
van Eyk, raad in de vroetschaph etc.
deser stad, leggende buijten de Nieuwe-
lander poordt en van het thuijnhuijs
aldaar een goede quantijt loot mede-

[folio 60verso]

genomen te hebben en off dese menigvuldigen
diverijen hem, gedetineerde, eijndelyk tot inkeer
hadde behooren te brengen, soo is 't in tegen-
deel dat hij van quader tot het alder-
ergste is overgeslagen en sijn handen heeft
geslagen aan publique en stadts gebouwen,
gelyk hij, gedetineerde, met sijn medegevangen
en de voornoemde Sinter Claas van het Accijnshuijs
en Sakkedragershuijsje en ook van de
Rootorensbrugh een goede quantijt
gestolen te hebben, alle hetwelke saken
sijn waardoor niet alleen groote schade
aan de goeden ingesetenen werdt toege-
bragt, maar al haar plaijsier en genoeg-
gen, die sij in haaren thuijnen hebben,

weggenomen en gestoort en de stadts
en particulieren hujsen en gebouwen
geruineert, gebroken en bedorven en die
vervolgens van een pernitieus gevolgh
sijn en onverschonelyk in een landt
daar men gewoon is justitie te handt-
haven en vervolgens op het hoogste,
anderen tot een exempel, straffbaar,
soo is 't dat schepenen, gesien ende
geëxamineert hebbende den criminele
eijsch en conclusie van jonkheer IJsbrandt
Jacob van Vladderakken, hooftofficier
deser stad, ratione officii op en jegens de voornoemde
gevangen gedaan en genomen en wijders
gelet hebbende op het vorenstaande
geconfesseerde, mitsgaders op 't gunt
verder te considereren stondt en moveren

folio 61

mogte, doende regt uijt den naam en van-
wegens de hooge Overicheyt en Graaffe-
lijkheyt van Hollandt, Zeelandt ende
West-Vrieslant, condemneren de gedetineerde
gebragt te werden ter plaatse daar
men alhier gewoon is openbaare cri-
minele justitie te doen omme aldaar
door den scherpregher wel strengelyk
met roeden gegeesselt en met het
wapen deser stad gebrantekent te
werden, bannen dezelve voorts
uijt den landen van Hollandt en West-
Vrieslant den tijdt van vijffentwintigh
eerstkomende en agtereenvolgenden
jaaren, sonder inmiddels daar weder in
te mogen komen op pøene van swaarder
straffe en condemneren deselve
wijders in de kosten en misen van de
justitie (sed non habet).

Criminele sententie van Elmert
Cornelisz. Storm

Alsoo Elmert Cornelisz. Storm, oudt

ontrent 18 jaaren, geboortigh van Alkmaar,
jegenwoordigh gedetineerde, sikh mede niet en
heeft ontsien zedert een geruijme tijd
te begeven in 't geselschaph van quaden
en ondeugenden menschen en alsoo een luij,
vuijl en goddeloos leven te leijjen en
van quaat tot erger over te gaan

[folio 61 verso]

niettegenstaande de trouwe raadt
en recommandatie van sijn moeder
en sikh alsoo te begeven tot steelen en
roven gelijk hij, gedetineerde, buijten pijn
en banden van eijsere heeft geconfesseert
en beleden. Dat hij ten huijse van sijn
medegevangen Pieter Sijmons de Boer
seker kasje, toebehoorende eenen Sijmon
Jansz, met een bijteltje heeft geforceert
en open gebroken twee slootjes en dat
sij tesamen eenigh gelt dat daarin
was, hebben gestolen en verdeelt, alsmede
dat hij, gedetineerde, met sijn medegevangen
en andere sijne complicen het loot heeft
gestolen van verschijdenen gebouwen binnen
dese stadt, als onder anderen met
sijn medegevangen te sijn geweest
aan het voorluijfeltje van De oude
Starrekroon op het Dronkenoordt en
van daar een quantijt loot gestolen
te hebben, gelijk ook nogh in com-
pagnie als voren van een pomp, staande
op den Dijk bij de koppedraijer, ook nogh
met dezelve en eene Garbrandt Pieters
Kronenburgh, alias Sinter Claas, woonen-
de alhier in de Sakkestraat (dogh
jegenwoordigh fugatiff), te sijn geweest
aan 't huijs van Arie Hoogsant, meester
timmerman op de Laat, en aldaar het
loot van de glasen gestolen te hebben,

folio 62

alsmede nogh met sijn medegevangen

en eene Andries, schoenmakersgesel,
woonende mede in de Sakkestraat (en
nu ook fugatiff), te meermalen
op diergelyke exploitien te sijn geweest,
bekent ook het loot van de palen
van 't huijs op de Oude Vesten, daar
juffr. la Maire in woont, genomen te
hebben, alsmede in 't hofje op de
Oude Vesten over de Luijterse kerk
eenigh loot beschaart te hebben,
segd ook aan 't huijs van de spelde-
maker besigh te sijn geweest met
sijn medegevangen, dogh aldaar gestoort
te sijn, wijders dat hij met sijn voornoemde
compagnon en Sinter Claas is ge-
weest in de thuijn van de heer Cornelis
van Eijk, raadt en oudt-schepen
deser stad, leggende buijten de
Nieuwelanders poort, en aldaar mede
gestolen te hebben een goede quantijt
loot en eijndelijk dat hij met sijn
medegevangen en de voornoemde Sinter Claas
ook is geweest het loot te steelen van
het Accijnshuijs en Sakkedragershuijsje
en ook van de Rootorensbrugh, door alle
welke saken en goddelosen handel
de stad en goeden ingesetenen vandien
van tijd tot tijd niet alleen groote
schade komen te lijden en haar plaijsier
verliesen, maar ook des stadts en parti-
culieren gebouwen en ædificien geruineert,

[folio 62verso]

gebroken en bedorven werden, 't geen
van een pernitieus gevolgh en onverdra-
gelyk is in een landt van goede politie
en justitie. Soo is 't dat schepenen,
gesien ende geëxamineert hebbende den
criminele eijnsch en conclusie van
jonkheer IJsbrand Jacob van Vladderakken,
hoftofficier deser stad, amptshalven
op ende jegens de gedetineerde gedaan en
genomen en wijders gelet hebbende op
het vorenstaande geconfesseerde
en 't gunt in desen verder te conside-
reren stond en moveren mogte, doende

regt uijt den naam en vanwegens
de hooghe Overicheyt en Graaffelijkheyt
van Hollant, Zeelandt en West-Vrieslant,
condemneren de gedetineerde gebragt te
werden ter plaatse daar men alhier
gewoon is openbaare criminele jus-
titie te doen omme aldaar door den
scherprechter met roeden wel stren-
gelyk gegeesselt te werden, bannen
deselve voorts uijt de lande van
Hollandt en West-Vrieslant den tydt
van tien eerstkomende en agtereen-
volgende jaaren, sonder inmiddels
daar weder in te mogen komen op
pœne van swaarder straffe en
condemneren dezelve wijders
in de kosten en misen van de justitie
(sed non habet), ontseggende d'heer officier sijn verder eijsch en conclusie
op en jegens de voornoemde gedetineerde gedaan en genomen, de-
selve daarvan absolverende bij desen.
Actum ut supra den 20 april 1726.

folio 63

Criminele sententie van Jan Mauritsz.

Alsoo Jan Mauritsz., oudt ontrent de 39 jaar,
geboortigh van Alkmaar, jegenwoordigh
gedetineerde, niettegenstaande hij over sijne
bedelarijen, die hij voor desen gesonts lijfs
en uijt enkele luijheid en menigvuldigen
exactiën en insolentien in de polders
van de Oude Zijpe gepleegt, door de heren
schepenen van dezelve polders op den 13^e
decemb. 1712 is gecomdemneert geworden om
in het heijmelijk gegeesselt te werden en
voor den tijd van vijftien jaaren gebannen
uijt den lande van Holland, Zeelandt
en West-Vrieslandt, sonder middelerwijle
daar weder in te mogen komen op pœne
van swaarder straffe, hij, gedetineerde,
egter sigh niet en heeft ontsien volgens
confessie buijten pijn en banden van
eijssere gedaan, niet alleen om sigh met
bedelen te generen en gesondts lijfs tot

lasten van de goeden ingesetenen aalmoessen
te vorderen, maar selfs in 't gesigte
van den regters, die hem gestraft en ge-
bannen hebben, dagelijxs te verscheijnen
en alsoo 't voors. bannissement op een schan-
delijke wijze te violeren, ja selfs niet-
tegenstaande hem de dienaars van de
justitie alhier verscheijden malen hebben
gewaarschouwt van hier te vertrekken
alsoo sijne jaaren van bannissement nogh
niet geëxpireert waaren, sijn op een brutale
wijze tegens haar aan te kanten ende over haar

[folio 63verso]

te klagen bij dese edele aghbare gerechte
als wanneer hem gedetineerde sijn groot
ongelijk wierdt aangetoont en gere-
commandeert sijn maar hoe eer hoe
beeter wegh te pakken en aan
het vonnis van de heeren schepenen van
de Zijpe te voldoen, hij, gedetineerde, van
die assurantie was om te blijven staan
en te versoecken dat hem regt ende
justitie mogte geschieden, alle
hetwelken saken sijn van seer quaadt
gevolgh en in vilipendie van 't ontsagh
ende eerbiedt die men aan de heijlige
justitie is verschuldigt, vervolgens ten
uijtterste en anderen banditen ten spiegel
straffbaar, soo is 't dat schepenen,
gesien ende geëxamineert hebbende den
criminele eijsch en conclusie van
jonkheer IJsbrandt Jacob van Vladderaken
ratione officii op ende jegens de voornoemde gedetineerde
gedaan en genomen, en wijders, gelet
hebbende op het vorenstaande geconfes-
seerde en 't gunt verder te considereren
stondt en moveren mogte, doende regt
uijt den naam en vanwegens de hooge
overigheijt en Graaffeljkheijt van Hollandt,
Zeelandt en West-Frieslandt, condemneren
de gedetineerde gebragt te werden ter
plaatse daar men alhier gewoon is
heijmelijke criminelen justitie te doen

om aldaar aan de paal geset en door

folio 64

een dienaar van de justitie met roeden strengelijk te werden gegeesselt datter het bloedt navolgt, bannen deselve voorts uijt de landen van Hollandt, Zeelandt en West-Vrieslant boven en behalven die jaaren hem gedetineerde bij het bannissement van de heeren van de Zijpe opgelegd den tijdt van dertigh eerstkomende en agtereenvolgende jaaren, sonder inmiddels daar weder in te mogen komen op pøene van swaarder straffe en condemneren deselve in de kosten en missen van de justitie (sed non habet), ontseggende de heer hooftofficier sijne verdere eijsch en conclusie op ende jegens de voornoemde gedetineerde gedaan en genomen, deselve daarvan absolverende bij desen. Actum en in de regentenkamer van het tugthuijs alhier gepronuncieert den 27^e septembris 1726.

Criminele sententie van Jacob van Leijden.

Schepenen der stad Alkmaar, gezien ende geëxamineert hebbende den crimineele eijsch ende conclusie van jonkheer Ysbrand Jacob van Vladeracken, hooftofficier deezer stad ratione officii eyscher op ende jegens Jacob van Leijden, geboortigh van het eijland Blankenburg over 't eijland van Overflaque in Zeeland, geweesene schoolmeester,

[folio 64verso]

en binnenvader in 't Burgerwees- ~~huijs~~ en huijs-armenhuijs binnen deeze stad, ingedaagde bij edicte, mitsgaders geleth op 't gunt tot verificatie van der voornoemde heer eijsscher

intendith is overgelevert en wijders te considereeren stond en moveeren mogte, doende regt uijt den naam ende vanweegen de edele grootmogende heeren Staten van Holland, Zeeland en West-Vrieslandt, bannen den voornoemde Jacob van Leijden uijt de landen van Holland, Zeeland en West-Vriesland den tijd van thien eerstcoomende en agtereenvolgende jaaren, zonder inmiddels daar weeder in te moogen coomen op pøene van swaarder straffe en condemneeren dezelve in de costen en misen van de justitie (sed non habet). Actum en ter rolle gepronuntieert den 5^{en} april 1727.

Crimineele sententie van
Helena Jans Visser.

Alzoo Helena Jans Visser, gebooren in Munsterland, oud drieëentwintigh jaaren, jegenwoordig gedetineerde, zigh niet en heeft ontzien omme al vroegh in haar jonge jaaren haar diefagtige aart te vertoonen, gelijk zij buijten pijn en banden van ejsere ook heeft

folio 65

beleeden, dat zij, voordat ze getrouwt was, ten huijzen van Jan Visser, kuijper en geswoore brander binnen deeze stad, alwaar zij voor dienstmeijd woonde, heeft gestoolen twee linne lakens en twee linne sloopen ende dezelve te hebben vercocht aan Joost de uijtdrager in 't Schaapesteegje voor 1-15-0, dat de voornoemde Visser haar in zooverre heeft verschoont, dat hij haar aan de justitie niet heeft aangeklaagt, maar zulx heeft versweegen en tot vergoedingh zijner schaden van haar, gedetineerde, heeft gehouden eenigh boezelgoed en lijnwaat, met die inzigte om haar, gedetineerde, niet te schande te maken,

maar op hoope en in verwagtingh dat zij haar voor diergelijke zaaken in 't toecoomen zoude wagten, waartoe hij na alle gedagten haar ook een ernstige vermaninge zal hebben gegeven, waarop zij, gedetineerde, getrouwt zijnde met eenen Jan Vis, zij, gedetineerde, haar zeekerlijk qualijk moet hebben gedragen en na alle gedagten de oude wegh ingeslagen nadeemaal haar man zigh van haar absenteert, gelijk dezelve jegenwoordigh, volgens des gedetineerdens zeggen, in Engeland zigh is onthoudende en zij, gedetineerde, geen sufficante reedenen van zijn absenteeringh weet te geeven, welke gedagten werden gesecondeert en gewettigt in consideratie zij, gedetineerde

[folio 65verso]

in het oude spoor is voortgaande, gelijk zij, gedetineerde, meede als vooren heeft geconfesseert, dat zij op saturday den 31^e maj laastleden, zijnde voor schoonmaakster ten huijze van Mathijs van der Vlied, apothekcar op de Mient alhier, heeft gestolen een zilvere apothecaris uijtgedreven beeker off croesje en hetzelzve te hebben vercocht aan de zilversmit Rooseboom alhier voor de zomma van vijff gulden en agtien stuivers', ook een fles gevult met een pint brandewijn en dezelve met eenen Lijsbeth, woonende in 't Hek in 't Raaxje, te hebben geconsumeert, berovende en ontdragende alzo den eene voor den ander na de goederen die de goede luijden haar, gedetineerde, betrouwen en in haar huijs agten secuur en vijligh te zijn, al hetwelke zaaken zijn van een slood gevolgh en in een land van goede justitie onverdragelijk, die anderen ten exempel behooren te werden gestraft; zoo is 't dat schepenen, gezien ende geëxamineert hebbende de crimineele eijsh en conclusie van

jonkheer IJsbrand Jacob van Vladeracken,
hoofthofficier deezer stad, amptshalven
op ende jegens de voornoemde gedetineerde
gedaan en genoomen, mitsgaders ge-
leth op de voorenstaande confessie

folio 66

en 't gunt wijders te considereeren
stond en moveren mogte, doende regt uijt
den naam en vanweegens de edele
grootmogende heeren Staten van
Holland, Zeeland en West-Vriesland,
condemneeren de gedetineerde gebragt te
werden ter plaats daar men alhier ge-
woon is heijmelijke crimineele justi-
tie te doen, omme aldaar aan de
paal gezet en met roeden te werden
gegeesselt; bannen dezelve voorts uijt de
voors. lande van Holland, Zeeland ende
West-Vriesland den tijd van twaalff
eerstcoomende en agtervolgende
jaaren, zonder inmiddels daar weeder
in te moogen coomen op pøene van
swaarder straffe en condemneeren
dezelve in de costen en misen van de
justitie (sed non habet), ontzeggende
de voornoemde heer hoofthofficier zijne
verdere eijsch en conclusie op ende
jegens den gedetineerde gedaan en
genoomen, denzelven daarvan absol-
veerende bij deezen. Actum en in 't
tugthuijze alhier gepronuntieert den 24^e
junij 1727.

[folio 76verso][folio-nummering van 66 naar 76v versprongen]

Criminele sententie van Cornelia
Traagh.

Alzoo Cornelia Traeg, geboortigh
van Emmerik, oud ontrent vijffentwintig
jaaren, jegenwoordig gedetineerde, zig

niet en heeft ontzien omme al vroeg
in haare jonge jaaren, haare dieffagtige
aard te vertoonen, gelijk zij, buijten
pijn en bande van ijzer ook heeft
bekent, te hebben gestoolen van eenen
Cornelia Pieters, gewoont hebbende
tot Egmond op Zee, een hembd,
een kroplap, en een witte neusdoek,
en van Johanna Cornelia, hebbende
gewoont binnen deeze stad in de
Roode Leeuw ende nieuw woonaghtigh
ten huijzen van mevrouwe weduwe
d' heer Johan Kien zaliger van dezelve
heeft gestoolen een goud hoepringetje,
hetwelk door haar bij de zilversmit
Rooseboom is verruijlt, mitsgaders
nog twee kroplappen, een mopmutze,
alle hetwelke zaaken zijn, van een
snood gevolgh en in een land van
goede justitie onverdragelijk, anderen
ten exempel behooren te werden

folio 77

gestrafft, zoo is 't dat schepenen,
gezien ende geëxamineert hebbende de
crimeele eijsch en conclusie van den
heer hooftofficier deezer stad ampts-
halven op ende jegens den voorgemelte
gedetineerde gedaan ende genoomen,
mitsgaders geleth op het voorenstaande ge-
confesseerde en 't gunt wijders te
considereeren stond en moveeren mogte,
doende regt uijt de naam ende van-
weegen de edele grootmoogende
heeren Staaten van Holland, Zeeland
en West-Vriesland, condemneeren den
gedetineerde gebragt te werden, ten
plaatse daar men alhier gewoon is
heijmelijke en criminele justitie te
doen, omme aldaar aan de paal gezet
ende met roeden te werden gegee-
zelt, bannen dezelve voorts uijt
de voors. landen van Holland, Zeeland
en West-Vriesland voor den tijd van thien

eerstcoomende en agtereenvolgende jaaren, zonder inmiddels daar wederom in te moogen coomen, op pæne van swaarder straffe, condemneeren dezelve wijders in de costen en mise van de justitie, ontseggende den heer eijscher in zijnen

[folio 77verso]

voorgemelte qualiteitj zijns verdere eijsch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaan en genoomen, dezelve daarvan absoluteerende bij deezen. Actum en gepronuntieert in den tugthuijze alhier den 10^e aug. 1728.

Criminele sententie van Grietje
Tomas van Daelen

Alsoo Grietje Tomas van Daelen, geboortigh van Amsterdam, oudt ontrent 40 jaar, jegenwoordigh gedetineerde, sijn niet en heeft ontsien omme in haare 1^e, 2^e, 3^e en 4^e examen den regter valselijk op te geven, dat sij was woonagtigh tot Leeuwaarden in Vrieslandt en aldaar had gelaten 4 kinderen, waarvan de oudste maar negen jaaren oudt was, waardoor den regter wierd gepermoveert onderzoek te doen of sij haare kinderen ook malitieuuselijk mogt verlaten hebben, dogh vindende dat sij, gedetineerde, daar niet bekent was en haar sulxs voorhoudende, den regter andermaal te mislijden en te seggen, dat sij was woonagtigh tot Amsterdam in de Goudtsblomstraat bij eene Marijtje, die uijt schoonmaken gaat en dat aldaar hare kinderen waaren, haar beroepende op eene Pieter Purmerendt, haar neeff (soo sij seijde), sijnde een kruijjer woonende mede tot Amsterdam, 't welk wederom na ondersoek is bevonden een leugentaal te sijn, sulxs sij den regter van tijd tot tijd door dese en gene valschen opgevans heeft opgehouden en haar gevan-

folio 78

kenisse getraineert en den regter genootsaakt
ome (waar het mogelijk agter de regte waarheidt
te komen) haar, gedetineerde, met haar medegevan-
gen te brengen tot Amsterdam en dezelve te
vertonen aan de tugtelingen aldaar, 't welk
van dat gewenst effect is geweest, dat sij
daardoor heeft moeten bekennen dat sij veele
en diversen malen is geweest in hegenisse
en puplique straffe ondergaan, gelijk sij
onder anderen den 5 maart 1727 over begane
diefstal tot Hoorn onder den naam van Maria
van den Bergh puplicq is gegeesselt en
gebannen uijt den lande van Holland
en West-Vrieslandt voor de tijd van 25 jaaren,
alsmede op den 8 maart 1715 tot Haarlem
gegeeselt en gebrantekent, mitsgaders
geconfineert in het werkhuijs aldaar 15 jaaren
en na expiratie van dien gebannen voor
20 jaar uijt deen landen van Holland en West-Vrieslandt,
gelijk ons ook uijt de extracten van haar
sententiën is gebleken uijt welk laatste
extract consteert, dat sij, gedetineerde, wegens
haare schelmstukken diverse malen is
getugtigt, als vier malen tot Amsterdam,
ook tot Haarlem in den jaare 1710, gelijk
ook tot Uijtrecht en in Den Haagh;
uijt allen welken saken seer klaar is te sien, dat
sij, gedetineerde, is van een seer slegt goddeloos
leven en dat alle de gedaane correctiën en
tugtingen aan haar tot nogh toe vrugteloos
sijn geweest, alsoo sij dieselfde manier
van leven hartnekkigh is voortgegaan, gelijk
sij buijten pijn en banden van van eijssere, nadat
sij den regter ontrent twee maanden door
het opgeven van een valse naam, woonplaats
geboorte en diergelijke had opgehouden, eijndelijk
heeft bekend, dat al 't gunt sij in de gem. 4
eerste examinaas met soo veel vrijmoedigheit

[folio 78verso]

als onbeschaamde stoutheijdt had opgegeven en daarbij hartnekkigh gepersisteert, selfs met uijtbodt van de alderswaarste straffe te willen ondergaan, indien contrarie wierdt bevonden, al hetselve voorbedagtelijk en valselijk te hebben gelogen, mitsgaders dat sij, niet jegenstaande wel wist dat haare jaaren van bannissement nogh niet waaren afgelopen, egter hier in de stad was gekomen en op den 7 majj jongstleden alhier uijt het huijs van Marijtje Steenwijk, woonende op het Luttig Oudorp, heeft gestolen een silvere sakorlogie. Alle hetwelke volkomentlijk is strekkende tot bespottighe en veragtinghe van dien Regtvaardige Rigter van hemel en aarde en sijne dienaarresse de heijlige justitie, vervolgens anderen ten exempel straffbaar, alwaaromme schepenen deser stad, gesien ende geëxamineert hebbende den criminele eijsch en conclusie van den heer mr. Jacob Josias Vrijburgh, hooftofficier deser stad ratione officii op ende jegens de voornoemde Grietje Tomas van Dalen gedaan en genomen, mitsgaders gelet op des gevangens confessie en wijders op 't gunt in desen te considereren stond en moveren mogte, doende regt uijt den naam en van wegens haar edele grootmogende de heren Staten van Holland en West-Vrieslandt, condemneren de gevangen gebragt te werden ter plaatse daar men alhier gewoon is openbare criminele justitie te doen omme aldaar met de strop om de hals onder de galgh ten toon te staan geduurende de executie van haar medegevangenen en daarna door de scherprechter aan de paal gebonden gebonden met roeden gegeesselt en met het wapen deser stad gebrantekent te werden. Voorts, boven en behalven haare vorigen bannissementen, gebannen te sijn uijt de voornoemden lande van Hollandt en West-Vrieslandt den tijdt van 25 eerstkomende en agtereenvolgende jaren, sonder inmiddels daar weder in te mogen komen op pøene des doots en wijders gecondemneert in de costen en misen van de justitie (sed non habet). Actum en in de vierschaar der stad Alkmaar gepronuntieert den 16 juli 1729.

Sententie van Jannetje Thomas van
Daelen.

Alsoo Jannetje Thomas van Daelen, geboortigh van Amsterdam, oud circa 25 à 26 jaren, sigh mede niet en heeft ontsien omme soo ras sij alhier in hegtenisse is geraakt, te practiseren hoe sij den regter door het opgeven van een valse naam en woonplaats als anders, het best soude kunnen mislijden, gelijk sij ook effective heeft gedaan, tot soo langh sij als haare medegedetineerde door de tugtelingen tot Amsterdam is ontdekt geworden, als wanneer sij heeft bekent te meer malen over haare bedreven diefstallen te sijn geschavotteert, onder anderen tot Rotterdam puplicq te sijn gegeesselt en gebannen en tot Amsterdam in novemb. 1725 mede te sijn gegeesselt en geconfineert voor 6 jaaren in het Spinhuijs aldaar en bovendien gebannen voor den tijd van 10 jaaren uijt den landen van Hollandt en West-Vrieslandt, sonder daar weder in te mogen komen op pæne van swaarder straffe, en ofschoon sij, gevange, behoord hadde als wanneer sij op i^e maij laastleden uijt het tugthuijs tot Amsterdam was gelaten, haar uijt dese landen te begeven ingevolge van haare sententie, soo is 't dat sij in vilipendie vandien haar aanstondts voegt bij haar medegevangene, die haar halve suster is en daarmede aanspant omme na allen gedagten sigh wederom met stelen en roven te behelpen, gelijk sij ten dien eijnde alhier in verschijdene burgerhuijsen is geweest, dogh door de voorsigtige oplettentheijdt van dezelve belet geworden, uijt allen welken saken seer klaar is te bemerken dat dese gevangene is van een seer slegt ontugtigh en goddeloos leven, en dat alle de voorgaanden correctiën haar niet hebben kunnen brengen tot inkeer en beter wijsen van leven

[folio 79verso]

maer in tegendeel, dat sij van quaat tot

erger is overslaande, haare vorigen bannissementen overtredende en haar voegende bij soo een ondeugende en gebrantmerkte suster; al hetwelke saken sijn die in een landt van justitie niet tolerabel maar anderen ten spiegel strafbaer, waaromme schepenen, gesien ende geëxamineert hebbende den criminele eijsch en conclusie van d' heer mr. Jacob Josias Vrijburgh, hooftofficier deser stadt, ratione officii op ende jegens de voornoemde Jannetje Tomas van Daelen gedaan en genomen, en wijders gelet op des gevangens confessie en 't gunt in desen verders te considereren stond en moveren mogen, doende regt uijt den naam en vanwegens de hoogh overigheijdt mijn heren de Staten van Hollandt en West-Vrieslant, condemneren de gevangen gebragt te werden ter plaatse daar men alhier gewoon is openbaere criminele justitie te doen, omme aldaar aan de paal gebonden en door den scherpreghter met roeden gegeesselt en met het wapen deser stadt gebrantekent te werden, bannen dezelve gevangen (boven haare vorigen bannissementen) uijt den landen van Hollandt en West-Vrieslant den tijd van 25 eerstkomende en agtereenvolgende jaaren, sonder inmiddels daar weder in te mogen komen op pøene van swaardere straffen, en condemneren dezelve wijder in de costen en misen van de justitie (sed non habet). Actum en gepronuntieert als vooren.

folio 80

Sententie van Cornelis Adriaans Schoenmaker.

Alsoo Cornelis Adriaens Schoenmaker, oudt 36 jaren, wonende tot Boekel onder de jurisdictie deser stadt, zedert veelen jaren en genoegsaam van den jeugt af aan heeft geleyt een los en ongebonden leven, verre van tugt, eerbaarheijdt en vreesse Godts en ontsagh voor de heijlige justitie, sigh niet en heeft ontsien van tijd tot tijd te stelen en te roven, gelijk door het getuijgenisse

van diverse eerlijke luijden is gebleken, dogh bij hem, gevangen, hartnekkigh ontkent. Het steelen van broden, van een half pints wijnkannetje, van aalbessen, het doodtslaan van de stadtsswaanen, het vervoeren van een andermans koe, dezelve te merken en een stuk van de staart af te snijden en diergelijken, zijnde hij, gevangen, ook onder swaare suspicie van grootere schelmstukken, dogh waarvan men bij gebrek aan bewijs hem, gevangen, niet hebben konnen overtuijgen, egter bij notariale verklaringe gebleken sijnde dat hij sigh ook niet en heeft ontsien, gelijk hij ook buijten pijn ende banden van eijseren heeft beleden, op den 10 Maij 1721 uijt het huijs van eenen Cornelis Abramsz. tot Boekel, tegen wil en dank van de huijsvrouw van gemelte Cornelis Abramsz., die hem sulxs verbood, eenigen solderplanken te hebben medegenomen, en sulxs tot diverse malen te hebben gedaan, en dat hij, door die voornoemde vrouw daarin verhindert werdende, hij haar met een verbolge gelaat en met een bloot mes in de handt attaqueerde en seijde: "Jou deuvels beest, nu sult gij sterven, ik sal je doorsteken", welke laaste periode hij, gevangene, hartnekkigh ontkent, niet-tegenstaande eerlijke luijden verklaren sulxs gehoord, gesien en bijgewoont te hebben en met solemneele eede onder aanroepinge van Godts Alderheijligste Name presenteren te sterken, dogh den gevangene het hierbij niet konnende laten berusten, schoon over ruijm ses jaaren wegens begane diefstal van een eijseren pot is gecorrigeert met een gevankennisse te water en broot voor eenigen dagen

[folio 81 verso]

met ontsegginge van sijne bijwooninghe in de stadt ende jurisdictie vandien, maar van quaat tot erger overslaande heeft hij, gevangen, sigh ook niet ontsien, gelijk hij mede heeft geconfesseert, omme nu kortelings sigh te adresseren aan de heer hooftofficier deser stadt en sigh te beklagen dat sekere ses poepen of maijers, diestijts maijjende bij eene Cornelis Abramsz. tot Boekel, sijn huijs waeren ingebroken, de kas in huijs met geweld opengemaakt en

eenigh goet daaruijt hadden medegenomen ende vervolgens versogt dat de voornoemde maijers in de gevanke- nisse mogten geworpen werden, gelijk sulxs ook is geschiet, dewijl hij hadde aangenomen de hooftofficier sodanige bewijsen te sullen beschikken die dese maijers souden overtuigen, waarop dese maijers met den gevan- ge en sijn vrouw verhoordt sijnde, is gebleken niet alleen dat gemelte maijers het huijs niet hadden opengebrouwen (dewijl volgens verklaringh van des gevangene vrouw selfs, de deur niet sluijt en op de minste aanrakingh open gaat, nogh de kas met geweld open gemaakt, dewijl de sleutel daar reets instak volgens verklaringh als voren, maar dat hij, gevange, eenigh gelt, dat een deser maijers in het sweet sijnes aanschijs hadde verdient, hadde geweten in stilte te ontfangen en tot sijn eijgen gebruik geapliceert en besteedt, sulxs dat hij dit gelt aan dien maijjer hadde geweijgert en dat daarom die maijjer, geadsisteert met sijne medemaijers, was gekomen aan het huijs van hem, gevanghe, om sijn gelt te eijnschen, en dat de vrouw die alleen thuijs was, seijde het gelt niet te kunnen geven, die maijjer daarop de kas had open gestoten en geen gelt vindende, eenigh goet met bewilligingh van de vrouw tot pand ter minne medegenomen, en ten huijse van een buurman Cornelis Abrams gebragt. Waaruijt seer klaar consteert dat hij dese eerlijke lieden valselijk heeft betigt, de justitie mislijdt en sijn alsoo schuldigh gemaakt aan een snood en goddeloos bedrieff, welke saken in een landt

folio 81

van goede ordre en justitie niet tolerabel, maar andere ten uijtterste straffbaar sijn, soo is 't dat schepenen, gesien ende geëxamineert hebbende den criminele eijsch en conclusie op ende jegens de voornoemde Cornelis Adriaansz. Schoenmaker gedaan en genomen, mitsgaders gelet op des gevangens confessie en 't gunt in desen verder te considereren stond en moveren mogte, doende regt uijt den naam en van-

wegens de heren Staten van Holland ende West-Vrieslant, condemneren de gevangen gebragt te werden ter plaatse daar men alhier gewoon is openbaere crimineel justitie te doen, omme aldaar aan den paal geset en door den scherp-regter moet [sic] roeden gegeeselt te werden, bannen dezelve voorts uijt de voornoemde lande van Holland ende West-Vrieslant den tijdt van vijftien eerstkomende en agtereenvolgende jaaren, sonder inmiddels daar weder in te mogen komen op pœne van swaarder straffe, en condemneren dezelve wijders in de costen en misen van de justitie (sed non habet). Actum en gepronuntieert als voren den 16^e julij 1729.

Criminele sententie van Bastiaan de Graaff.

Alsoo Bastiaan de Graaff, ingedaagde bij edicte, klok geslagh en affixtie van billetten, tersijden stellende alle vreesse Godts, ontsagh voor de heijlige justitie en liefde tot sijn evennaaste, sigh niet heeft ontsien omme op donderdagh den 29^e januarij des voorleden jaars 1728 den persoon van Pieter Andriesz. (bijgenaamt de Krulhondt) woonende diestijds op de

[folio 81 verso]

Korte Koningswegh binnen dese stadt, terwijl dat sijn met den anderen met blooten messen vogten en sneden, ende terwijl dat de voornoemde Pieter Andriesz. besigh was sijn mes, hetwelk op de grond was gevallen, op te nemen, op een verradelijke wijze in de linkerzijde met een mes sodanigh een vehemente steek toe te brengen, dat hij na verloop van ontrent ses etmaal daaraan is overleden, dewijl de wondt volgens beëdigde verklaringhe van de

stadts doctoren en chirurgijns pene-
treerde tot in de hollighijdt van de
borst, gaande wijders door het dia-
phragma tot in en door de maagh.
En alsoo het een misdaat is ten uijtterste
te verfoejen, roepende om wrake bij
God en de justitie, onlijdelijk voor
de publike en particuliere securitijt,
vervolgens anderen ten voorbeelde en
afschrik ten uijtterste straffbaar,
soo is 't dat schepenen der stad Alkmaer,
gehoord hebbende den crimineele eijsch
en conclusie bij den heer mr. Jacob
Josias Vrijburgh, hooftofficier der voors.
stadt, ratione officii op ende jegens de voornoemde
ingedaagde gedaan en genomen, en wijders
gelet op 't gunt tot verificatie van
het intendith is overgelevert en 't gunt
verder heeft konnen moveren, doende
regt uijt naam en vanwegens de

folio 82

heeren Staten van Holland ende
West-Vrieslandt, condemneren den ingedaagde
defaillant en gecontumaceerde ter
welker tijd hij in handen van justitie
sal komen te geraken, gebragt te werden
ter plaatse daar men alhier gewoon
is crimineele justitie te doen ende
aldaar met den koorde gestraft te
werden datter de doot navolgt, en dat het
geëxecuteerde lighaam daarna sal
gebragt werden bujten op het ordinaris
galgevelt van dese stad omme aldaar
ten afschrik van de passanten aan een
galghe gehangen te werden omme alsoo
ten proije van de vogelen des hemels
en door de injurien van de lugt ten eene-
maal verteert en geconsumeert te werden,
verklarende allen sijne goederen na aftrek
van de costen en misen van de justitie
waarin hij gecondemneert wert bij desen
ten behoeve van de hooghe overigheijdt
verbeurt en vervallen. Actum en gepro-

nuntieert op de rolle den 22^e decembris
1729 en ten selve daghe ook gepubliceert
van de puije des raadhuijs.

[folio 82verso

Criminele sententie van Heijndereijntje
Hendriks Hagens.

Alsoo Hendereijntje Hendriks, geboortigh
tot Alkmaer, oudt 32 jaeren, jegenwoordigh
alhier gedetineerde, tersijde stellende de
vreese Godts en het ontsagh voor de heijlige
justitie sigh niet en heeft ontsien een gansch
dissolut, ongebonden en goddeloos leven als van
haar jeugt af aan te leijden, haar aan de drank
overgevende, die een wortel is van alle quaat,
haar generende met stelen en roven, gelijk
sij ook buijten pijn en banden van ijsers heeft
beleden. Dat sij alleen, sonder adsistentie van
ijmandt off medecompllice, in de natijdt
des voorledene jaars uijt de thuijn van den
heer dr. Wandelaar gestolen heeft een
tabaksdoos met eenige provisies van tontel,
welke doos sij wederom vercoft heeft voor vijff
stuijvers en ½ pint genever, ontkennende
het verdere vermiste goet, sijnde een snoemes,
een haak en diergelijke, uijt de voornoemde thuijn
medegenomen te hebben, nogh bekent
sij een groen trijp kussen met leer gevoert,
gestolen en verkogt te hebben aan eene Lijsbeth
in de Bordeelsteegh, dogh weet niet uijt wat
thuijn sij dat genomen heeft, alsmede dat
sij van het erff van Jan Hoogduijts genomen
heeft een mop en krolap onder prætext dat
hij, Jan Hoogduijts haar had geweijsert gelt
te betaalen, dat sij bij hem verdient hadde.
Bekent ook uijt een andere thuijn eenige
appelen genomen te hebben en in de thuijn
van Jacob Tromp geslapan te hebben,
ook dat sij uijt de kas van Joost Kieft
het genomen heeft, dogh dat sij daarop
betrappt werdende, aldaar wiert vastgehouden
en bewaardt soo lange tot om de dienaars
van de justitie gesonden wierdt.

folio 83

Bekent ook het mes getrokken te hebben tegens ijmandt, die haar hadde verweeten, dat sij haar borrel niet konde betalen, die sij in 't Poepenest nogh schuldigh was.

Uijt alle welken saken seer klaar is te bevroeden dat haar dat haar gansche manier van leven bestaat in dronken drinken, in ledigh te gaan en met steelen en roven haar tragt te generen, welke saken in een landt van justitie niet te verdragen sijn en anderen ten hoogste tot afschrik straffbaar, soo is 't dat schepenen, gesien ende geëxamineert hebbende den criminele eijsch en conclusie van d' heer mr. Jacob Josias Vrijburgh, hooftofficier deser stadt ratione officii op ende jegens den gemelte Hendereijntje Hendriks gedaan en genomen en wijders gelet op het vorenstaande geconfesseerde en 't gunt heeft konnen moveren, doende regt uijt naam en vanwegens de hooge overighijdt, condemneren den gemelte Hendereijntje Hendriks gebragt te werden ter plaatse daar men alhier gewoon is openbaere criminele justitie te doen, omme aldaar aan de paal geset en met roeden door den scherpreger strengelijck te werden gegeesselt, bannen dezelve voorts den tijdt van 25 eerstkomende en agtereenvolgende jaaren, sonder inmiddels daar weder in te mogen komen op pøene van swaarder straffe, en condemneren dezelve in de costen en misen van de justitie (sed non habet), ontseggende den gemelte heer hooftofficier sijne verdere eijsch en conclusie op ende jegens de voornoemde gedetineerde gedaan en genomen, denselve daarvan absolverende bij desen.

Actum en ter vierschare der stadt
Alkmaar gepronuntieert den 27 jann.
1730

[folio 83verso]

Criminele sententie van
Steven Reijerse van Oudhuijsen.

Alsoo Steven Reijerse van Oudhuijse, geboortig van Haerlem, oud sijnde omtrent 21 jaeren, jegenwoordig gedetineerde alhier, tersijde settende alle eere en vreesse Gods en 't ontsag voor de justicie, sig niet en heeft ontsien om op den 7 maert deses jaers 1733, 's morgens ten agt uren met eene Cristiaan de Ruijter, Pieter en Abram Cromhoud, tesaame leerloijersknegts, in plaets van sig ordentelijk ter werk te begeven, in compagnie den geheele dag door te brengen met dronke drinken, gruwelijke geweldenarije te begaen, als namentlijk des middags de meesterknegt van de loijerije, alwaer sij werkte, dewelke hem en sijnne medecomplieese ter saeke van haer dronkenschap wijgerde te laete werken, als wanneer Cristiaen ter præsentie van hem, gedetineerde, en de verdere gesegde personen sig niet en ontsag de gemelde meesterknegt geweldadig aen te vallen en te mishandelen, wijders vandaer te vertrekken, ende na weder een goede quantijt jenever gedronken te hebben te gaen na de huijsinge van eene Jan, in de wandelingh genaemt de Pakkiesnaijer, ende aldaer met sijn bijhebbent geselschap brutael en gansch onmenselijk aen te stellen, nemende de ledige flessen

folio 84

denselve door de glaese goijende, sulks sij daer ten huijse uijtgedreven wierden, dat verders sij hun verstoutende in sekere andere huijsinge naest de slaepstede van Cristiaen de Ruijter, mededelinquent, den hospes te attacqueren, tegens deselve 't mes uijt te trekken en alle mogelijke devoire aen te wenden, hem te snijden en te kerven, sulks den hospes alsoo in lijfsgevaer sijnde, sig met veel moijte van dit boosaerdig geselschap ontdede, en onder andere hem, gedetineerde, bij 't haer ten huijse

uijtsleepten, tragten inmiddels hij, gedetineerde,
dog vrugteloos denselven hospes te quet-
sen. Blijvende hier niet bij, maer gaende
al verder voort, vergeselschap met sijne
voorgenoemde companjons, met 't mes in de hande
schrappende langs de straten en maekende
alsoo alles in rep en roer, sulks een foele
van menschen saeme schaerde, die hem,
gedetineerde, ende sijne mededelinquenten mits haer
gruwelijk vloeken, vuer en vlam schrappen,
snijden na de menschen en andere geweldenarijen,
egter niet dorsten ophouden, ontweldigende
seker man een puthaek, tragtende deselve
daerenboven te snijden, dat den gedetineerde
en sijn bijhebbent geselschap, alsoo gewapend
met een puthaek en messen, sijn gegaen ~~na den~~
door de Sint Annaesstraed, alwaer sij, wederom
schrappende langs de straeten, nae een persoon
die haer aldaer ontmoetende, alsook naer een
seker vrouwspersoon over haer deur leggende,
vehementelijk hebben gesneden, gaende

[folio 84verso]

wijders alsoo 't grooste gedeelte van de stad
door, ende niemand, wie hij ook mogte sijn,
laetende ongemolesteert, dat hij, gedetineerde,
onder andere met Cristiaan ook gekoomen
sijnde op den Dijk, alwaer voor de herbergh
't Paers Hooft, eenige vrouwspersonen
besig waeren met schrobben, deselve vrouws-
personen met 't mes en puthaek hebbe
geattacqueert en van de publike straet
verjaegt en verdreven tot in de tweede stal
van de voorsz. herbergh, gaende vandaer
benedens sijne cameraden na de Konings-
wegh, schrappende aldaer ingelijks hij,
gedetineerde, met de puthaek en sijnne
mededelinquenten met de messen, als wanneer
sij aldaer op 't lijff liepen sekere Hermanus
Veldhoen, slaende hij, gedetineerde, den-
selve vehementelijk ende verwoet met de
puthaek, in soo verre selfs dat er de ijsere
haek daarvan afvloog, adsisterende hem
in dese abominabele mishandelingh de
meergemelte Cristiaen de Ruijter met 't

uijgetogen mes, ontsienende hij, gedetineerde, sig selfs niet selfs de dienaers van de justitie met het mes drijgende te attacqueren, sulks dat alle dese notoire geweldenarije niet alleen veel van de goede burgers en ingesetenen hebbe gebragt in 't uijterste gevaer, maer selfs andere soodanig geincommodeert, dat daeruijt swaere ongelukken soudén hebben kunnen resulteren.

Folio 85

Al 'twelk saeken sijn van quade gevolge en die in een land van justitie niet kunnen werden geleden, maer anderen tot exempel ten hooghste stafbaer sijn. Soo is 't dat schepenen der stad Alcmaer, gesien den criminele eijsch en conclusie bij den heer Pieter de Carpentier, representerende den hooftofficier van de gemelde stad, op ende jegens de voornoemde gedetineerde ampshalve gedaen en genomen, mitsgaders gehoort en gesien hebbende de vrijwillige en meermael herhaelde confessie van denselve gedetineerde buijten pijn en banden van ijsere gedaen, en op alles watter materie dienende was en mogten moveren rijpelijk gelet hebbende, doende regt uijt den name ende vanwege de hoogh overighijt, haer edele grootmogende de heeren Staaten van Holland en West-Vriesland.

Condemneren de gevangene gebragt te werden ter plaetse daer men alhier gewoon is publice criminele justitie te doen, ende aldaer aen een pael geset, door den scherpregter wel strengelijk met de roeden te werde gegeeselt dat er bloet navolgt, bannende deselve wijders uijt den lande van Holland en West-Vriesland voor de tijd van 25 eerstkomende en agtereenvolgende jaeren, sonder inmidels daer weder inne te mogen koomen op pene van swrader [sic] straffe.

Condemneren wijders denselve gedetineerde in de kosten en miesen van de justitie, (sed non habet) ontseggende de heer eijser

[folio 85verso]

sijn verdere eijsch en conclusie op ende
jegens de gedetineerde gedaen en genomen,
deselven daervan absolverende bij dese.
Actum in de vierschare der stad Alcmaer gepronuntieert
den 18 april 1733]

Criminele sententie van Maarten Jans

Alsoo Maarten Jans, oudt 59 jaaren, geboortigh van Langedijk, jegenwoordigh gedetineerde, sigh niet en heeft ~~zedert~~ ontsien zedert veelen jaaren te begeven tot een luij, ledigh, overspeeligh en diefachtigh leven en alsoo tersijde stellende alle vreese Godts en ontsagh voor de heijlige justitie, gelijk hij, gedetineerde, buijten pijn en banden van ijsere heeft beleden dat hij sijn wettige huijsvrouw Marijtje Adriaans malitieuslijk heeft verlaaten en eene Grietje Claas, die een getrouwde vrouw was en wiens man na Oostindiën was gevaaren, tot sijn bijsit en concubine genomen heeft en met dezelve niet alleen den tijd van 6 jaaren te boeleren en in overspel te converseren, maar daarenboven met dezelve te plegen een meenigte van diefstallen, gelijk bij de eijsch van de heer hooftofficier en de examinaas is gemelt, over welke misdaden en dieverijen den gevangenen met sijn bijsit op den 15 feb. 1727 tot Hoorn publicq is gestraft en met roeden gegeeselt, mitsgaders gebannen uijt de landen van Hollandt en West-Vrieslant voor den tijdt van 20 eerstcomende en agtereenvolgende jaaren, sonder daar weder in te mogen comen op pøene van swaarder straffe, en ofschoon dese schande en straffe hem, gevangen, hadde behooren te brengen

folio 86

tot inkeer en beeter manier van leven, soo is 't dat dezelve voortgaande en sigh niet konnende

onthouden van stelen en roven ook wederom is geattrappeert en over sijne begaanen diefstal op den 19 maj 1727 voor de twede maal met roeden is gecorrigeert geworden tot Amstelveen en gebannen als vooren voor den tijd van drie jaaren, en dewijl het uijt het gedragh van den gevangen seer klaar blijkt dat hij sijn niet en heeft willen beteren, nogh het quade laten, aangesien dezelve gevangen boven en behalven dat hij in vilipendie van de justitie tegens sijn bovenstaande bannissementen sijn alhier ten plattelande heeft opgehouden, sijn wijders niet heeft ontsien te begeven tot sodanige feijten, die notoir volgens placcaaten deser landen met de doot gestraft moeten werden, gelijk hij, gedetineerde, ook bekent heeft dat hij snagts tusschen de 25^e en 26^e maart jongstleden van de bleekerij van eene Jan Hendriks buijten dese stadts Waterpoort gestoolen heeft twee manshemden en uijt een schuurtje daar annex een paar koussen, op welke daad hij ook is betrapt geworden, alle welke saaken sijn die in een land van justitie niet te verdragen maar in tegendeel anderen ten exempel en afschrik strafbaar sijn, soo is' t dat schepenen deser stad, gesien ende geëxamineert hebbende den criminele eijsch en conclusie van de heer Pieter de Karpentier, hooftofficier deser stad ratione officii op ende jegens de gemelde Maarten Jans gedaan en genomen, mitsgaders gelet op de confessie van de gevangene en wijders op 't gunt in dese te considereren stond en moveren mogte, doende regt uijt naam en vanwegens de hoogh Overheijdt de heeren Staaten van Holland en West-Frieslant, condemneren

[folio 86verso]

de gevangene gebragt te werden ter plaatse daar men alhier gewoon is publike criminele Justitie alhier te doen omme aldaar met de koorden te werden gestraft datter de doot navolgt en condemneren dezelve wijders in de costen en misen van

de justitie (sed non habet) vergunnende
den gevangene, uijt singuliere consideratie
voor desselfs eerlijken vrienden en nabestaanden,
dat sijn doode lighaam ter aarde sal werden
bestelt, ontseggende de heer officier sijne
verdere eijsch en conclusie op ende
jegens de gedetineerde gedaan en genomen,
deselve daarvan absolverende bij desen.
Actum en in de vierschaar alhier
gepronuntieert den 18 april 1733.

Sententie van Johannes Beer

Alsoo Johannes Beer, ruijter
onder de compagnie van d' heer van
Kenenburgh, ritmeester in het
Regiment van d' heer Drimborn, alhier
in garnisoen leggende, sigh niet en
heeft ontsien omme op den 19 junij jongst-
leden 's morgens tusschen elff en
twaalff uren ten huijse van Paulus
Jonasz., hospes in 't Moriaans Hooft
in de Nieuwpoort onder de jurisdictie
deser stad de persoon van eene Hendrik
... [*niet ingevuld*] smitsgesel tot Castricum
eerst deerlijk te slaan, trappen,
mishandelen, bij het hair langs

folio 87

de grondt te slepen en naderhandt
met deselfde persoon buijten de deur
van de voornoemde herrebergh geraakt sijnde,
sijn pallas uijt te trekken, de gemelde
smitsgesel vehementelijk daarmede
te slaan, mitsgaders hem sodanige letale
wonde aan de linkerzijde van sijn hoofd
toe te brengen dat deselve ter
aarde viel, afgrijselijk bloedede en op
den 22^e daaraanvolgende daaraan
overleden is, al hetwelke saken zijn
die in een land van ordre en daar de
justitie geadministreert werd, niet tole-
rabel, maar andere ten afschrik

ten hoogste strafbaar sijn, soo is 't dat schepenen gesien ende geëxamineert hebbende 't gunt bij den heer hooftofficier razione officii tot ^bverificatie en ^ainformatie van sijn intendith is overgelegd, en wijders gelet hebbende op 't gunt in dese te considereren stond en moveren mogte, doende regt, uijt naam en vanwegens de heren Staaten van Holland ende West-Vrieslant, verklaaren de ingedaagde bij edicte versteken te sijn van alle exceptien, soo declinatoir, dilatoir als peremptoir, mitsgaders van alle defensien keeren en weeren, bannen deselve ingedaagde voor altoos uijt de voorsz. lande van Hollandt en West-Vrieslant, sonder ooijt daar weder in te mogen komen op pøene van de doodt en condemneren de voornoemde ingedaagde defaillant en gecontumaceerde in de costen en misen van de Justitie. Actum ter rolle gepronuntieert den 17 novembris 1735.

[folio 87verso

Criminele
Sententie van Casper Jans
Meijer

Alsoo Casper Jans Meijer, gebooren tot Temmerlagen in Munsterland, oud omtrent 28 jaaren, jegenwoordigh gedetineerde alhier, terseijde stellende alle vreesse Gods, ende dat ontsag, 't geen ijjelijk aan de justitie (Gods stedehouderesse) verschuldigt is, sig niet en heeft ontsien, sedert een geruijme tijd te leijden een luy en ergelijk leeven, mitsgaders sig op diverse plaatse te begeeven tot het pleegen van menigvuldige en grove diverije en eerstelijk wel tot Egmond op den Hoeff, alwaar hij voor omtrent 4 jaar een mans rok uijt seker huijsinge heeft gestoolen, na Alcmaar vervoert, ende aldaar

aan een uijtdraagster verkogt, ende alsoo tot gelden gemaakt, om welke reden hij, gedetineerde, daar ter plaatse (apparentelijk uijt de conscientie des quaats, ende de vrees der straffe) sigselve niet en heeft derve laate sien, waardoor hij een afschrik van het quade had behooren gekregen, en een constant voornemen genomen te hebben

folio 88

sig in 't vervolg van diergelijke diverijen te onthouden, ende een behoorlijke levenswijse te zoeken, en te bevlijtigen, te meer, daar hij uijt overtuijging ende het prangen sijnes gemoets klaarlijk gewaar is geworden, dat hij tegen de justitie misdaan, ende haar wrekend vermogen 't sijner tijd sekerlijk te vreesen had, edog in plaatse van dat, soo heeft hij sig van quaat tot erger begeven, sijnde sijn aard ende natuer soo diefachtig ende tot steelen genegen, dat hij selfs tot die enorme, en verfoejelijke ontrouwe is gekomen, dat hij sig niet en heeft ontsien te bestelen dengen, die hem deed leven, ende in wiens dienst hij sijn brood gewon, ende daarenboven vertrouwde over sijne saaken te gaan, aan wien hij ook vervolgens de uijterste getrouwigheid verschuldigt was, als wanneer hij op diverse tijden, in de gepasseerde mej maand deses jaars 1736, telkens in de heele vroege morgen, als er nogh geen menschen op en waaren, het pakhuijs van sijn meester Arie Glas in 't Nieuweland welker gelegentheid, hem, vermits hij als knecht in sijn dienst aldaar menighmaal geweest is, seer bekent was, heeft open gemaakt,

[folio 88verso]

ende daaruijt in ses bijzondere reijsen gestoolen

omtrent 50 vellen van vette kalveren, welke hij wederom in ses gelijke rijzen heeft verkogt aan eene Jan Claasz., schoenmaker in de Hekelstraat alhier, die hem voor 't stucq derselver 24, en ook voor sommige 12 stuivers betaalt heeft, terwijl hij, gedetineerde, aan gemelte Jan Claasz. valselijk voorgaff, dat hij was een persoon die bij de kalkovens in de Egmondermeer woonde, en bij de boeren om een dagh huur uijt werken ging, en dat hij dese vellen voor sijn swager, dien hij seijde een slagter op den Hoeff te sijn, verkogt, dewelke hem belast had, dat hij tegen diegeene, die deselve soude koopen, seggen moest, dat hij er maar soo veel voor wilde geven, als het eenigsints kon leijden, sullende hij, indien de prijs sijn swager geviel, nog meer andere brengen, versoekende wijders, om des te meer onbekent te blijven, van Jan Claasz. een fooijtje voor sijn moeijte van het brengen, die hem ook dan 2, dan wederom 3 stuivers daarvoor heeft gegeven, bekledende dus sijne gepleegde diverijen met een gants valselijk verdigte historie, in sig vervattende de

folio 89

aldersubtielste, en sinisterlijkste leugens, die er souden bedagt kunnen werden, ten eijnde hij bevrijt van de suspitie dier dieffte te gemakkelijker de handen van de justitie souden kunnen ontduijken.

Alle hetwelke saaken sijn waarvoor imant sig niet ligt kan wagten, en daarom ten hoogste verfoeijelijk, mitsgaders strijdigh tegens de veijligheijd, waarbij de goede ingeseten, ende derselver goederen behoren beschermt en bewaart te werden, ende daarom in een land, daar regt ende justitie werd gehandhaaft, ten eenemaal intolerabel, maar anderen ten exempel en afschrik op

het hoogste strafbaar.

Alwaaromme de edele achtbare heeren schepenen der stad Alcmaar, gesien hebbende den criminele eijsch en conclusie bij den heer Joan van Egmond van der Nijenburgh, hooftofficier der voorschreeven stad amptshalven op ende jegens den voornoemde gevangen gedaan en genomen, wijders met rijpheid van raade gelet op des gedetineerdens iterative, vrijwillige, en daarbij persisterende confessie sonder pijn en banden van ijser gedaan, alsmede op 't-gunt wijders ter materie was dienende, doenden regt in den naame en vanwege de hooge overigheid haar edele grootmogende de heeren Staten van Holland ende Westvriesland.

[folio 89verso]

Condemneren den gevangen gebragt te werden ter plaatse daar men alhier gewoon is publike criminele justitie te doen, omme aldaar door den scherpregher aan een paal gebonden, met roeden wel strengelijk ge-geselt ende met het ordinaris brand-ijser deser stad gebrandtekent te werden. Bannen denselven wijders voor de tijd van 30 eerstkomende en agtereenvolgende jaaren uijt den landen van Holland en West-Friesland, sonder middelerwijlen daar weder binne te mogen koomen op pøene van swaarder straffe en condemneren den gedetineerde in de costen en mijsen van de justitie met gevolge, en aankleven van dien, ontseggen den heer hooftofficier sijner verderen eijsch en conclusie op ende jegens den ~~selven~~ gedetineerde gedaan en genomen en deselve daarvan absolverende bij desen.
Actum in de vuurschare alhier gepronuntieert den 3 novembris 1736.

folio 90

Criminele
Sententie van Anthonij Overbeecq.

Alsoo Anthonij Overbeecq, oudt 38 jaaren, geboortig onder Wassenaar, jegenwoordigh alhier gedetineerde, sig niet en heeft ontsien omme met veragtingh van het ontsag ende de vrees die hij God ende justitie verschuldigt is, over te slaan tot een los, ongebonden, ergerlijk en seer suspecte levenswijse, ende daartoe onbehoorlijke middelen van bestaan door diverije te zoeken ende in het bijzonder wel, dat hij, gevangen, sig heeft derven verstouten omme des nagts van Berger Ommegangh, de klokke half elff uren, te beklimmen de omheijnde, en toegesloten tuijn van Garbrand Kleij buijten deser stede Kennemerpoort, begevende sig alsoo in denselven met een resolutie om aldaar te stelen, gelijk hij ook immediaat dit sijn quaat voornemen heeft beginnen ter uijtvoer te brengen, vervoegende sig ten dien eijnde naar seker verhoole plaats, aldaar door gemelte Kleij

[folio 90verso

tot voorkominge van diverijen, dien hij menigmaal heeft moete ondergaan, gepractiseert, ende buijten hem aan wijnig persoonen, terwijl hij in desselfs dienst menigmaal als tuijnman hadde gewerkt, bekent gemaakt, stelende daaruijt eenige bottels met wijn, waarmede hij wederom over de heijning is terug geklommen en henen gegaan, waardoor hij sig vervolgens heeft schuldig gemaakt aan tuijndiverije.

Welke misdaet direct is strijdende tegens de algemeene veijligheijd ende het regt waardoor een ider ingeseten bij het gerust besit ende het vermakelijk genot sijner goederen moet werden bewaart, ende daarom

ingevolge het algemeene regt, de plaacaten van den landen ende de bijzondere keuren deser stad soo scherpeijk verboden ende alle regteren gelast hetselven met eenen strenge brijdel der straffe te beteugelen.
Alwaaromme de edele achtbare heeren

Folio 91

Schepenen der stad Alkmaar, gesien hebbende den criminel eijsch en conclusie bij den heer Joan van Egmond van der Neijenburgh, hooftofficier der voorschr. stad amptshalven op ende jegens den voornoemde gevangen gedaan en genomen, wijders met rijphijt van raaden gelet op des gedetineerdens menigmaal herhaalde vrijwillige en daarbij volhardende bekentnisse, sonder pijn en bande van ijsere gedaan, alsmede op 't gunt wijders ter materie was dienende, doende regt in den naame ende vanwegens de hooge overighijt haar edele grootmoghende de heeren Staten van Holland ende West-Vriesland.

Condemneren den gevangenen gebragt te werden ten plaatse daar men alhier wegens dese stad gewoon is publicque criminele justitie te doen ende aldaar door den scherpreger een brieff op sijn borst gehangen, daar met groote letteren op te lesen staat tuijndieff omme alsoo gedurende het gerigte van sijn medegevangene den volken vertoont

[folio 91 verso]

ende daarna door denselven scherpreger aan een paal gebonden, ende met roeden wel strengelijk gegeeselt te werden, bannen denselve wijders voor den tijd van 30 eerstkomende en agtereenvolgende

jaaren uijt de landen van Holland ende West-Friesland, sonder middelerwijlen daar weder binnen te mogen komen, op pøene van swaarder straffe, confineren hem middelerwijle in den tugthuijse alhier ter tijd en wijle sig bequaame gelegthijt opdoet om hem te versenden buijten 's lands en condemneren den gedetineerde costen en mijsen van justitie met de gevolge en aankleven vandien, ontseggen den heer hooftofficier sijnen verderen eijsch en conclusie op ende jegens denselven gedetineerde gedaan en genomen, deselven daarvan absolvende bij desen. Actum in de vuurschare alhier gepronuntieert den 3° november 1736.

Alsoo de gedetineerde tot heden toe niet buijten 's landts heeft konnen versonden werden vermits bij resolutie van de heren van de Oost- en West-Indische Compagnie geen personen die publicq gestraft sijn, niet mogen werden aangenomen en egter de intentie niet en is van de heren schepenen den gedetineerde voor altoos sijn vrijheijdt te benemen, soo is 't dat d' heren schepenen in consideratie van 't gunt voors. is, de gedetineerde uijt sijn detentie wederom ontslaan en in vrijheijdt stellen, mits dat hij sijn sententie van 30 jarigh banniesement uijt Holland en West-Vrieslant wel in agt nemen op pøene als bij gemelte sententie staat geëxpresseert, aldus gepronuntieert in de tugthuijse den 23 decemb. 1737.

folio 92

Criminele sententie van Maartje Dirks.

Also Maartje Dirks, oudt 28 jaaren, geboren in de Rijp, jegenwoordigh gedetineerde, de vreesse Godts en die der heijlige justitie tersijde stellende, sigh niet en heeft ontsien omme in plaatse van op een ordentelijke wijze haar te bevljtigen, haar onderhoud te soeken, haare handen uijt te strekken tot diverije, gelijk sij buijten pijn en banden heeft beleden. Dat sij op den 2 deser bij occasie dat de oude vesten passeerde ende steegh van de Brouwerije 't Fortuijn aldaar ingongh om quasi een dronk bier te versoecken en siende

de poort van 't erff van eene Dirk Speet,
aldaar woonagtigh, open, van dat erff
heeft gestolen een rode kopere theeketel,
deselve verkogt voor twee gulden ende penningen
tot haar eijgen gebruik geëmployeert, al het
welken saken sijn die in een land van justitie
niet ongemerkt kunnen gelaten maar anderen
ter afschrik behoorde gestraft te werden.
Soo is 't dat schepenen, gesien ende geëxa-
mineert hebbende den criminele eijsch en
conclusie van d' heer Joan van Egmont van der
Nijenburgh, hooftofficier deser stad ratione officii op ende
jegens de gemelte Maartje Dirks gedaan en genomen
en wijders gelet soo op de confessien als op 't gunt
in desen verder te consideren stond en moveren mogte,
doende regt uijt naam en vanwegens de edele groot-
moghende d' heren Staaten van Hollant en West-Vrieslant.
Condemneren de gedetineerde alleneijk uijt consideratie
van haar apparente onnoselheijdt gebannen te sijn
uijt dese stad ende jurisdictie vandien den tijd van
twaalf eerste komende en agtereenvolgende jaaren,
sonder inmiddels daar weder binnen te mogen komen op
pøene van swaardere straffe, ontseggen de heer hoofd-
officier sijne verdere eijsch en conclusie op ende
jegens de gedetineerde gedaan en genomen, deselve
daarvan absolverende bij desen en condem-
neren deselve gedetineerde in de costen en misen
van de justitie (sed non habet). Actum en ter rolle
gepronuntieert den 11 octobris 1737.

[folio 92verso]

Criminele sententie van Gerret
Jans Kroes

Alsoo Gerret Jans Kroes, oudt volgens
sijn opgave ontrent 40 jaar, gebooren
in de Beverwijk, jegenwoordigh alhier gevangen,
sigh niet en heeft ontsien niet tegenstaande
dat hij wegens sijn slegt gedragh op den 14
decemb. 1730 door dese edele agtbare gerechte uijt
de stad en desselfs jurisdictie is geban-
nen den tijd van 15 jaaren, sigh egter alhier
op te houden en publicq te vertoonen in vilipendie
van de justitie, maar daarenboven met sijn

gansch gedragh te vertoonen dat hij waarlijk de vreesse Godts en die der heijlige justitie ten eenemaal heeft tersijde gestelt, gelijk hij heeft beleden een gansche reexs van diverijen en roverijen. Onder anderen dat hij met een persoon, in de wandelingh genaamt Ruijgen Willem, diverse malen met een kar en paard des snagts is gereden na de boerenkrogten, alwaar de rapen op hoopen gestapt stonden, haare kar met dese gestoolen rapen af te laaden en met deselve na Haarlem te rijden, deselve rapen aldaar uijt te venten ende de penningen daarvan gekomen onder elkander te verdeelen.

Dat hij ook menigmaal, soo alleen als in compagnie van eene Willem de Ruijter en eene Jan Kintjes, des snagts is uijtgeveest en veele makken boeren eendvoogels gestolen en beschaart heeft.

folio 93

Ook met de voornoemde Willem de Ruijter des smergens vroegh, als het nogh donkers was, de boerenwagens, rijdende na dese stadts kaasmarkt, waar te nemen als wanneer Willem de Ruijter, die de langste van haar was, de kaasen daar al rijdende afnam en door hem, gevangen, gesmeten wierden in het een of ander hout of bosch, alwaar sij deselve naderhand vandaar haalden en onder haar verdeelden, gelijk hij, gevangen, ook heeft bekent drie van die kaasen ook te hebben verkogt aan een persoon van Amsterdam voor 6 stuijvers 't stuk, sijnde in het Amsterdammer Wapen in de stadts Houten diestijts bij den anderen.

Wijders dat hij sigh ook heeft laten employeren omme met sijne medegevange Frans Jacobs voor andere te sluijken, gelijk sij met den anderen bekennen voor twee broodbakkers alhier in de stad verscheijden sakken meel gesloken te hebben en voor ijder sak een gulden tot loon te hebben gekregen.

Dogh van quaat tot erger voortgaende, heeft hij ook beleden diverse thuijnen te hebben bestolen met de voornoemde Willem de Ruijter, het goet daarin vindende mede te nemen en onder haar te hebben verdeelt.

Alsmede dat hij in compagnie van de bovengenoemde Willem de Ruijter die (volgens des gevangens seggen) reets overleden is en de voornoemde Jan Kintjes, die volgens seggen als vooren nu op de vaart is, ten tijde als sij met den anderen om de roof uijt waaren en de boereeneenden ook sogten te beschaaren, ook een webbe linnen van 50 elle langh, leggende in de sloot om te bleeken en toebehoorende aan de kleermaker tot Oudorp gestolen heeft en onder haar verdeelt en vervolgens sijn portie daar van genoten.

[folio 93verso]

Dogh den gevangen het hier nogh niet bij laatende, heeft ook derven bestaan aan sijne medegevange Frans Jacobs onder benefitie van een soopje te proponeren om eens met de anderen bij nagt uijt te gaan en om een goede buijt 't zij van hout, schaaap of lam of wat haar mogte voorkomen te beschaaren, gelijk hij, gevange, ook heeft beleden dat hij, schoon seer wel wist dat daar swaare straffen, ja selfs de straffe des doodts toe stond, egter met dat voornemen op sekere avond laat of nagt sijnde ontrent vier jaaren geleden met de medegevangens paard en wagen met sijn medegedetineerde Frans Jacobs is uijtgereden en op dien tijd uijt een stuk land, gelegen aan de Sandersloot, gestolen heeft een lam, 't welk hij, gevangen, selfs had gegrepen, aldaar aanstondts de hals afgesneden en met hulp van sijn medegevangen alsoo op de wagen geworpen en na het huijs van gemelte Frans Jacobs gebragt en aldaer gevilt en verdeelt.

Al het 'twelke saken sijn die niet alleen onverdragelijk sijn, maar die een souverijne van de landen bij haare placcaten met

de dood te straffen bevolen hebben,
soo is 't dat schepenen, gesien ende
geëxamineert hebbende den criminele eijch
en conclusie van den weledele heer
Johan van Egmont van der Nijenburg, hoofd-
officier deser stad amptshalven op
en jegens de gedetineerde gedaan en genomen, mits-
gaders gelet op de vrijwillige iterativen

folio 94

confessien van de gedetineerde buijten pijn en
banden van ijsere gedaen en op 't gunt in
desen verder te considereren stond ende
moveren mogte, doende regt uijt den naam
en vanwegens de heeren Staaten van Hollant
ende West-Vrieslant, condemneren de
gedetineerde gebragt te werden ter plaatse daar
men alhier gewoon is openbaare criminele
justitie te doen om aldaar met een
houte schaap of lam boven sijn hoofd
met de koorde te werden gestraft dat
daar de dood navolgt, en dat vervolgens
sijn doode lighaam aan de galgh op het
ordinaire galgevelt gehangen omme alsoo
door het gevoogelte ende injurien van de
lugt verteert te werden en condemne-
ren deselve wijders in de costen en
misen van de justitie (sed non habet).
Actum en ter vierschaar gepronuntieert
den 9^e novembris 1737.

Criminele sententie van Frans Jacobs.

Alsoo Frans Jacobs, volgens sijn opgave
oudt 66 jaaren, gebooren tot Medemblik,
jegenwoordigh alhier gevangen, van over lang
voor een seer slegt persoon is bekend geweest
van sijn op te houden met steelen als ander-
sints, gelijk sijn gedragh ook in vervolgh van
tijd sulxs heeft bevestigd, zijnde hem,
gevangene, over drie jaar wegens sijn wangedragh
dese stad en desselfs jurisdictie door dese
edele agtbare geregte is ontsegt ge-

worden, dogh hebbende niet alleen sijn
goederen verquist en kostwinnigh geneg-
liseert, maar ook sigh schuldigh gemaakt

[folio 94verso]

aan diversen diverijen, gelijk hij onder anderen
heeft geconfesseert dat hij, nogh schipper sijnde
van Veenhuijsen op dese stad, van een molenaar
heeft gekogt eenige zeijlen, die hij wel wist
dat de gemelde molenaar gestolen hadde voor
14 gulden en vervolgens onder de regte waardije,
dat hij te meermaalen uijt een seker bos
aldaar gelegen niet alleen dor, maar ook
groenhoud dat gehackt was, gestolen heeft,
gelijk ook naderhand alhier metterwoon
gekomen sijnde in de stadts Houten uijt het
bos van d' heer van Egmont iterative malen
gedaan heeft, ook dat hij op sekere tijdt,
siende dat een seker persoon besigh was
hout te steelen van het land van Cornelis
Koedijk en hetselve latende vallen
en leggen op de wegh, omdat die persoon
door des gevangens aankomst hetselve
niet derfde medenemen, hij, gevange, egter,
niet tegenstaande dat hij wel wist dat dat
hout Cornelis Coedijk toebehoorde,
hetselve hout heeft opgevat, medegenomen
en alsoo gestolen heeft, hebbende hij, gevangen,
sigh ook laten gebruijken om voor dese en
geene te sluijken, gelijk hij ook heeft bekend
voor twee bakkers alhier in de stad
eenige sakken meel gesloken te hebben
en voor ijder sak een gulden tot loon
ontfangen te hebben en nademaal
den gevangen sigh ophielt met dito soort
van menschen, die onder prætext
van een soopje bij hem te gaan drinken
(dewijl hij die verkogt in de kegelbaan
in de stad Houten over het Amsterdammer
Wapen) haare schelmerijen met den anderen

folio 95

aldaar overlijden gelijk hij, gevangen, ook
gesegt heeft de gemelde persoonen van Willem
de Ruijter, Ruijgen Willem en Jan Kintjes
wel te kennen, als ook sijne medegevange
Gerret Jans Kroes en door deselve ten
meermaalen te sijn aangesogt geworden
om met hem rapen te steelen en uijt te
venten, ook van het linnen dat sijn mede-
gevangen gestolen had, te kopen, heeft
hij, gevange, alle vreesse Godts en sijner
heijlige justitie tersijde stellende met
sijn medegevange, na alvorens wederom
een soopje genomen te hebben, vastgesteld
en beraamt, niet tegenstaande hij, gevange,
segd wel te hebben geweeten dat daar een
swaare straff, ja de dood selfs op gestelt
was, te samen met paard en wagen des avonts
of 's nagts uijt te gaan en te beschaaren
al dat haar mogte voorkomen, 't zij
hout, schapen of lammeren of wat sij
maar krijgen konden, gelijk hij, gevange,
ook heeft uijtgevoerd en met sijn mede-
gevange een lam gestolen uijt een stuk
land, leggende alhier agter den Houten
aan de Sandersloot, hetselve lam, na-
dat het door sijn medegevange reets
den hals was afgesneden, op sijn gevangens
eijgen wagen helpen werpen en daar-
mede na sijn, gevangens, huijs gereden,
alwaar hij hetselve heeft gevilt en
onder hem en sijne medegevange verdeelt.
Al hetwelke saken sijn etc. in
alles voorts als in de voorgaande sententie
van Gerret Jans Kroes.

[folio 95verso]

Criminele sententie van Laurens
Pancras, alias de Kikker

Also Laurens Pancras, alias de
Kikker, oudt volgens sijn seggen
36 à 37 jaaren, gebooren aan het Heems-
kerkerduijn, jegenwoordigh alhier gevange,
de vreesse Godts en die van sijne heijlige
justitie tersijde stellende, sigh niet

en heeft ontsien, niet tegenstaande
hij, gevange, bij sententie van de hoge
vierschaar van Kennermerlandt
op den 26 maj 1728 voor den tijd van 25
jaaren gebannen uijt de landen van
Holland en West-Vrieslant, niet alleen
sigh alhier op te houden en selfs in dese
stad te komen wonen tot groote verag-
tingh en vilipendie van de justitie,
maar daarenboven nogh voort te gaan
in sijn godloos leven, gelijk hij, gevange,
heeft beleden, dat hij ruijm twee jaaren
gleden den persoon van Joost Everts,
onze burger en inwoonder, sonder dat
hij die persoon kende of ooijt of ooijt
eenigh woord of verschil met deselve
gehad hadde, soo als hij op bankje van
dese stadts Houten sat, een seer swaare
snede in sijn aangesigt te geven.
't Welk saken sijn van de uijtterste extremitijt
van moetwil, booshijdt en publicq geweld,
die in een land van justitie niet alleen ondra-
gelijk maar ook anderen ter afschrik bijna
niet swaar genoegh gestraft konnen werden.

folio 96

Alwaaromme schepenen, gesien ende geëxamineert
hebbende den criminele eijsch en conclusie
van de wel edele heer Johan van Egmont van de Nij-
enburgh, hooftofficier deser stad ratione officii op en jegens
den gedetineerde gedaan en genomen en wijders gelet
op de confessie bij de gedetineerde buijten pijn en banden
van ijser gedaan, mitsgaders op 't gunt in desen verder
te considereren stond en moveren mogte, doende
regt uijt den naam en vanwegens d' heeren
Staaten van Hollant en West-Vrieslant, condemneren
de gevange gebragt te werden ter plaatse
daar men alhier gewoon is publique criminele
justitie te doen omme aldaar aan de paal
geset en met een mes boven sijn hoofd door de
scherpregher met roeden wel strengelijk
te worden gegeeselt en met het ordinaris brant-
teken gebrantmerkt te werden, mitsgaders
met een mes in sijn aangesigt een suffi-

sante sneede gesneden te werden, bannen deselve voorts sijn levenlange gedurende uijt de lande van Hollant ende West-Vrieslant, sonder daar ooijt weder binnen te mogen komen op pøene van swaarder straffe, ontseggende wijders den heer hooftofficier sijne verdere eijsch en conclusie op en jegens den gevange gedaan en genomen, deselve daarvan absolverende bij desen en condemneren deselve wijders in de costen en misen van de justitie (sed non habet). Actum en geproniuenteert den 9e novembris 1737.

[folio 96verso]

Criminele sententie
van Dirk Sweers van Voorts.

Alsoo Drik Sweers van Voorts, oudt 40 à 41 jaaren, geboortigh van Wilp buijten Deventer, jegenswoordigh gedetineerde, alle eere ende vreesse Gods en die der heijlige justitie terzijde stellende, zigh niet en heeft ontsien omme op den 12 novembris jongstleden, zijnde alhier ordinaire paardemarkt, sig te vervoegen ten huijse en in de gemeene haard van Jacob van Haffen, hospes in de stads stalle alhier (alwaar diestijds diverse burgers deser stad en vreemdelingen, die met malkanderen op de koopmanschap van paarden spraken, en den een den ander geld betaalde, waaren) aldaar veel geraas en geweld, soo met singen als andersints te maken, en wel soodanigh dat de gemelte aldaar sijnde personen in haar verrigtingh wierden gefrustreert en door 't geraas malkander niet konde hooren ofte verstaan, waarom van Haffen werd versogt de gedetineerde te verbieden ofte ten huijse uijt te doen gaan, soo niet, dat sij anders genoodsaakt souden sijn van daar te vertrekken, waarop de gemelte Van

folio 97

Haffen de gedetineerde in alle ordentelikhijt verbiedende en recommandeerde sijn stil te willen houden ofte dat hij, gedetineerde, andersints vandaar moest vertrekken, egter hij ter contrarie volhardende. Soo is de gesegde Van Haffen tot voorkomingh van sijnne schade en verdere ongemakken genoodsaekt te worden hem, gedetineerde, de voordeur, die an de Paardemarkt uijtkomt, uijt te settende en aanstonds toe te sluijten, opdat hij, gedetineerde, niet alsoo weder binne soude kunne komen, waarna hij, gedetineerde, andermaal sig verstout heeft om door de poort en steegh ter zijde de gemelte huijse in te komen, waarop de gemelte Van Haffen ten fine als boven, hem, gedetineerde, tegemoetvoerde: "Gij moet de deur uijt", en wanneer hij naar die vermaningh en recommandatie niet wilde hooren, is hij, gedetineerde, door meergemelte Van Haffen, de even gesegde poort uijt-geset, en wanneer hij, Van Haffen, dese poort tragte te sluijten, hij egter gedetineerde (oortussen veel werk maakte daar weder binne te komen) sig niet ontsien heeft van hem Van Haffen uijt te tarten en iterative maalen te herhalen: "Jou donder, kom hier maar, ik sal je een sneede in jou bek geven", dat , wanneer de gemelte Van Haffen aldaar een ander persoon mede voor de

[folio 97verso]

poort zag, die hij vroeg off aldaar binne moest sijn, maar merkende uijt de spraak (hem Van Haffen bekent) een ander persoon te wesen, mitsgaders dat de gedetineerde aldaar soo veel geraas en geweld maakte, hij, Van Haffen de gesegde poort weder opende, om de gedetineerde (waar 't doenlijk) op een sagte wijze van daar te doen gaan, dogh in plaetse zulks naar te laten, en vandaar te vertrekken, heeft hij, gedetineerde, (gelijk hij ook buijte pijn en banden van ijser vrijwilligh heeft geconfesseert ende

bekent wel te weeten sig door de besoetelingh van drank verstout te hebben, hem Van Haffen een sneede met sijn gedetineerdens mes in 't aangesigt toe te brengen) en sulks te hebbe gecommiteert, door dien hij, gedetineerde, door Jacob van Haffen ten huijse en poort wierd uijtgeset, wel wetende nogtans noijt geen voornemen op de voornoemde Van Haffen te hebben gehad, omme deselve te grieven, snijden, ofte eenige rusie met hem te maaken, welke sneede sijn begin nemende een pinkbreete van 't linkeroor, loopende de breete van een pink booven de kaak, en eijndigende met een

folio 98

lapwond onder de kin, heffende hij, gedetineerde, ondertussen voor de tweede maal sijn arm op om hem, Van Haffen, een tweede sneede te geven, 't welk egter mislukte.

Al 't welk zaake sijn die in land, alwaar goede politie en justitie gehandhaaft word, niet tolerabel, maar andere ten exempel ten hoogste strafbaar is.

Soo is 't dat schepenen, gesien ende geëxamineert hebbende den criminelen eijsch van den heer Joan van Egmond van der Nijenburgh amptshalven op ende jegens de gedetineerde gedaan ende genomen, doende regt, uijt naam ende vanwegens de heere Staate van Holland ende West-Vriesland, condemneren de gedetineerde gebragt te werden ter plaets daar met alhier gewoon is publicque criminele justitie te doen en aldaar aan een paal gebonden met een mes boven sijn hoofd, en door den scherpregter strengelijk te werden gegeeseld, en voorts gebannen uijt den lande Holland ende West-Vriesland de tijd van twaelf eerstkomende en agtereenvolgende jaaren, sonder inmiddels daar weder binne te mooge koomen op pøene van swaarder

[folio 98verso]

straffe en condemneren deselve in de
kosten en miese van de justitie, sed non habet, ont-
seggende den heer hoofdofficier sijnne
verdere eijsch en conclusie op ende jegens
de gedetineerde gedaan en genomen, deselve
daarvan absolverende bij dese. Actum
gepronuntieert den 6e decembris 1738.

Criminele sententie
van Gijsbert Riedveld geboor-
tigh van Overveen off Tetterode

Alsoo Gijsbert Riedveld, oudt
tussen de 35 à 36 jaaren, geboortigh
van Overveen off Tetterode, jegen-
woordigh gedetineerde, alle eere ende
vreese Gods en die der heijlige
justitie terzijde stellende, sig
niet en heeft ontsien (nadat hij
sijn goederen, soo door schulden als

folio 99

andersints had verquist en verkogt) om ~~in~~
in plaatse van op een eerlijke en be-
tamelijke wijze sijn kost door 't am-
bagt 't gunt hij had geleert te
winnen, hem tot 't steelen van
andermans goederen ten eenemaal over te
geven, en sedert ruijm een vierde
jaars herwaars sijn werk daarvan
te maaken, gelijk hij, gedetineerde, buijten
pijn en banden van ijser vrijwilligh
heeft bekent, dat hij door persuasie
en met overlegh van sijn vrouw, ge-
naamt Marijtje Frans van Overveen,
met wien hij ruijm negen jaaren ge-
trouwt is geweest, sig verstout heeft
om nu korts na de voorlede Pinx-
ter des nagts in vijff a ses tuijnnen,
gelegen buijten de Niewelander poort

deser stad tussen het land van Overdie

[folio 99verso]

ende lijnbanen, over de heijningh te klimmen, eenige tuijnhuijsen van deselve met een graeff, hakmes off diergelijke instrument 't geen hem voor quam aldaar, open te breeken, ook eenige door 't uijtslaan van een glas off andersints open te maken, wijders daaruijt te steelen een tafellaken, vier servetten, porcelijn en teeketel. Dat hij, gevangen, meer ende meer in het pleegen van tuijndieverije voortgaande, als des nagts tussen den 19^e en 20^e mej deses jaars, meest alle de tuijnnen leggende inde Coorenlaan op de Cingel deser stad, haar uijtsigt hebbende op 't land tussen den Houten en gemelte Cingel, heeft bestoolen, en daaruijt, na eenige deuren der tuijnhuijsen geforceert en met geweld geopent, en wel onder anderen een gantsch nieuwe eijke deur met een

folio 100

instrument aldaar gevonden, aan stukken gebrooken te hebben, mede genomen heeft uijt een van deselve seven à 8 flessen wijn, een rottingh met een porcelijne knop en goudraats koortje, een ijsere verrekijker, een tinne boterpot met boter, een porcelijn kopje en schoteltje. Item nogh uijt een andere een tinne boterpot met boter, een à twee flessen wijn, een blauw boesel, een porcelijne kopje en bakje, een groote bijtel, een tonteldoos en vuurstaal, en eenige andere klijnnigheden, die hij, gevangen, selfs niet specificq

wist te melden, alle welke gestolen goederen hij, gevangen, door sijn vrouw heeft laten verkoopen, uijtgenomen de voors. rottingh, die hij in de Beverwijk voor agtien stuijfers heeft verkogt. Dat hij gevange

[folio 100verso]

nogh die eijgen maand, en wel des nagts tussen den 23e ende 24e maij deses jaars, sig niet heeft ontsien om over de heijningen van 5 à 6 tuijnen, buijten de Zeijle poort der stad Haarlem te klimmen en daaruijt te steelen eenige porcelijnne kopjes en schoteljes, twee trekpotten, een kopere theeke-tel, een blauw bont boesel, een tabaksdoos, dog dat hij, gevangen, zooals hij uijt de gemelte tuijnen quam, door twee personen wierd gerancontreert, die hem op die dieverije betrappende, verpligt hebben alle de gestolene goederen weder te geven, gelijk hij, gevangen, dan alsoo op recommandatie van die personen van sijn leven te beteren en onder belofte van zulks noijt weder te sullen doen, die goederen

folio 101

weder heeft overgeven, uijtgenomen de hoed en de tabaksdoos, welke hij behield en naderhand door sijn voornoemde vrouw heeft laten verkoopen.

Dat (nietgegenstaande de recommandatie der voornoemde personen, die hem op de gemelte dieverije hadden betrapt, van zulks in 't toekomende agter te laten en sijn gevangens belofte van beterschap) hij, gevangen, in sijnne dieverije volhardende is gebleven, gelijk hij, gevangen, dan ook

vrijwilligh bekent heeft de tuin bij 't
Verlaten bruggetje en die gantsche
streek, als ook alle de tuijnnen buijten
de Waterpoort alhier, op dieselve
wijse te hebben besogt, met intentie
om se te bestelen gelijk hij, gevangen,
de tuijnnen, leggende in den Harden-
hout verbeij de Kijser Otto alhier, in
twee distincte rijzen heeft bestoolen,
daaruijt mede nemende porcelijn,

[folio 101verso]

trekpotten, theketel en eenige kleeren,
alle welke goederen hij, gevangen, door
sijn voornoemde vrouw mede heeft laten verkopen,
uijtgenomen een groene rok, die hij,
gevangen, selfs heeft behouden, dogh
naderhand aan een jood verkogt voor
de somma van vier gulden.

Dat hij, gevangen, van hier metter
woon naar Hoorn verhuijst zijnde, egter
alhier om streeks is koomen steelen
en force te pleegen, en wel op den 20^e
der voorleden maand julij van Hoorn
gekomen zijnde, des nagts eerst is
geklommen over de heijningen van vier
tuijnnen buijten de Waterpoort deser
stad, alwaar hij een van de tuijnhuijsen
met een graaff en hakmes hebbende
geforceert en opgebrooken, daaruijt
een koffijtrommeltje, een coffijkan,
een ½ dosijn porceleijn, een schoor-
steenkleetje, ~~uijt een andere~~

folio 102

uijt een andere tuijn weder een koopere
koffijketel en nogh uijt een andere
door 't uijtslaan van een ruijt, de wer-
vel van de deur hebbende gekregen en
alsoo in 't tuijnhuijs gekoomen zijnde,
eenige porcelijnne kopjes en schoteltjes

en 'tgunt hem maar voort quam heeft
gestoolen, mede genomen en doen verko-
pen, en eijndelijk soo bekennt, dat hij in de
tuijn leggende alhier op de cingel van de
Geesterpoort na de Nieuwe vaart gaande,
mede eenig porcelijn te hebben gestolen
en op gelijke wijze als vooren door zijn
voornoemde vrouw te late verkoopen.
Al hetwelke zaaken zijn, die
in een land, alwaar goede politie en
justitie gehandhaaft werd; niet tolera-
bel, maar anderen ten exempel, ten
hoogste straffbaar zijn.

[folio 102verso]

Soo is 't dat schepenen, gesien ende geëxa-
mineert hebbende den criminelen
eijnsch van den weledelgestrenghe heer
Jacob van Veen, hoofdofficier deser
stad, amptshalven op ende jegens
de gedetineerde gedaan en genoomen en
wijders gelet op des gevangens con-
fessie, mitsgaders op 't gunt in dese
verder te considereren stont, en mo-
veren mogte.

Doende recht uijt naam ende
vanwegens haar edele grootmogende
de heeren Staten van Holland en West-
Vriesland, condemneren de gedetineerde
gebragt te werden ter plaatsen daar men
alhier gewoon is publike criminele
justitie te doen, en aldaar met een strop
om de hals onder de galgh aan
een paal gebonden en door den
scherprechter seer strengelijk gegeeselt

folio 103

en met het ordinaris brandtteken
deser stad te werde gebrandtmerkt
en voorts gebannen uijt den lande van
Holland en West-Vriesland sijn leven langh
gedurende, sonder oijt daar weder binnen

te mogen koomen op pœne van swaarder straffe en condemneren deselve in de costen en mieste van de justitie (sed non habet) ontseggende wijders den heer hoofd-officier sijnne verdere eijsch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaan en genoomen, deselve daar van absolverende bij dese. Actum gepronuntieert den 22^e aug. 1739.

Sententie van
Sara Boneval

Alsoo Sara Boneval, oudt omtrent
36 jaaren, geboortigh van Leeuwaerden

[folio 103verso]

in Vriesland, tegenwoordigh gedetineerde, terzijde stellende alle eere ende vreesse Gods en die der heijlige justitie (nadat sij omtrent 14 dagen na de laeste Paasch-markt alhier met eenen Maarten Pietersz., die sig uijtgaff voor weduwenaar, thans medegedetineerde, met de gewoone plegtigheden was getrouwt, en nadat sij nu op voorleden sondagh eenige sterke drank met hem had geconsumeert en eenigh verschil over 't maken van meerder schulden gekregen) sig niet en heeft ontsien, (gelijk sij ook buijten pijn ende banden van ijser vrijwilligh heeft bekent) om aan haar booshijd te voldoen en alsoo op een gantsch verradelijke wijze met een wit hegt mesje haar

folio 104

man toe te brengen een sneede in sijn linker wangh, beginnende van 't os ju-

gale recht nederwaars tot beneden de maxilla inferior, zijnde omtrent vier duym langh en (na dit quaadaardigh faict te hebben begaan) aanstonts 't gemelte mesje in een Keulse kan te hebben geborgen.

Ende gemerkt dit een gepremediteert faict is, waardoor niet alleen de liefde, die de egtgenoten malkander verplicht sijn toe te dragen, en wel principaal de gehoorsaamhijt en onderdanighijt, die een vrouw haar man verschuldigt is te bewijsen, benomen werd, maar ook waaruijt ligtelijk een doodtslagh soude kunnen volgen en daarom in een land alwaar goede politie en justitie gehandhaeft werd, intolerabel, maar anderen ten exempel ten uijterste strafbaar is.

[folio 104verso]

waaromme schepenen, gesien ende geëxamineert hebbende den criminele eijsch en conclusie van d' weledelgestrenghe heer Jacob van Veen, hoofdofficier deser stad, amptshalven op en de jegens de voorn. Sara Boneval gedaan en genoomen, en wijders gelet op des gevangens confessie, en 'tgunt in dese verder te considereren stont en movere mogte. Doende recht, uijt naam ende vanwegens haar edele grootmogende de heeren Staten van Hollandt en West-Vriesland, condemneren de gedetineerde gebragt te werden ter plaetsen alwaar men hier gewoon is openbare justitie te doen, en aldaar aan een pael gebonden, met het mes boven haar hoofd door den scherprechter te werden

folio 105

gegeesselt, bannen wijders den gedetineerde
uijt de stad en de jurisdictie van-
dien de tijdt van vijff eerstkomende
en agtereenvolgende jaaren, sonder
middelerwijl daar weder binnen te mogen
koomen op pøene van swaarder straffe, en
condemneren deselve in de costen en
miese van de justitie (sed non habet), ontseggende
den heer hoofdofficier sijne verdere eijsch
en conclusie op ende jegens den
gedetineerde gedaan en genoomen, de-
selve daarvan absolverende bij dese.
Gepronuntieert ter vierschare der stadt
Alkmaar op den 22 aug. 1739.

Sententie van
Maarte Pietersz.

Alsoo Maarte Pietersz.,oudt
37 jaaren, geboortigh van Schoorl,

[folio 105verso]

tegenwoordigh gedetineerde, alle vreesse Godts
en de des heijlige justitie terzijde
stellende, (niet tegenstaande hij,
gevangen, met eenen Trijntje Jacobs,
gebooren te Egmond op Zee, een wettigh
huwelijk na de costume deser
landen voor enige tijd had aangegaan
en zij alsnogh in leven zijnde,
sonder dat 't selve huwelijk was
gedissolveert) sig niet heeft ont-
sien om een tweede huwelijk met
eene Sara Boneval, mede alhier
gedetineerde, aan te gaan, en om 't-
selven ten effecte te brengen, hij,
gevangen, sig verstout heeft gehad, (ge-
lijk hij ook vrijwilligh buijten
pijn en banden van ijser heeft ge-
confesseert) van sig uijt te geven voor
een weduwnaar, pretexerende sijn
voorn. egte vrouw te Hoorn te sijn

overleden, producerende ten dien

folio 106

eijnde aan de voorn. Sara Boneval
een rouwbrieff, waarbij hem quasi
haar overleijden, dat den 11^e decemb.
1738 soude sijn voorgevallen, wierd
gecommuniceert, door eenen Louris
Jansz. Welgeboren, lujdende de-
selve aldus:

Eerwaardigh vrient Maarten Pietersz.
Tuijnman, ik kan niet nalaten, om u
een lettertje te schrijven, als dat u vrouw
is overleden den 11^e decemb. 1738, tot Hoorn
bij de Koepoort, maar haar leven, dat
sij daar heeft aangeleijt, dat is schier
niet uijt te spreken van hoererijs, soo
goddeloos heeft sij daar geleeft, en nou
op 't lest nogh een ongelukkigh eijnde,
want sij heeft haar doot gesoopen
en werd versogt, off gij gelieft eens over te
komen. Morgen word sij begraven. Ik
Louris Jansen Welgeboren doet u de
groetenis en veel gesonthijt.

[folio 106verso]

Aldus lujd de superscriptie:
Dese brieff te bestellen aan Maarten
Pietersz. Tuijnman op de Schilphoek
sito sito voort tot Alkmaar

(Welke missive gansch vals en bij de
gedetineerde selfs geschreven en alleen
geconcipieert zijnde en ook daarvoor bij
sijnne confessie erkent.) Hij egter heeft
toegelegt sig onder dit valsche pretext
bij de voornoemde Sara Boneval als wedu-
wenaar voor te dragen en haar soo
verre te brengen, dat hij, gedetineerde,

met haar coram facie ecclesiæ om-
trent veertien dagen na de voorleden
Paaschmarkt alhier is getrouwt en
nadat over sulks hij willens en wetens
op een ende selve tijd twee vrouwen
had.

En gemerkt al 't voormelte oplevert
eerst een feijt van va[l]shijt en daar-

folio 107

na een crimen van bigamie, waar-
van 't eerste een gepremediteerde sup~~p~~
pressie van de waarhijt is, om 't volgende
quasi vrijelijk te kunnen perpetreren
en 't tweede een violatie van den
bandt des huwelijks en schendingh
van de goddelijke instellinge des
huwelijks en bespotingh van de ge-
meente, die als getuijge over 't vol-
trekken van 't huwelijk gestaan heeft.
Daarenboven een absoluijt overspel
en meijneedighijt in sig contineert
en daarom in een landt daar poli-
tie plaets heeft en justitie geoefent
werd intolerabel, maar anderen ten
exempel ende afschrik ten uijterste
strafbaar.

Soo is 't dat schepenen, gesien ende ge-
ëxamineert hebbende den criminelen
eijsch ende conclusie van de weledelgestrenghe

[folio 107verso]

heer Jacob van Veen, hoofdofficier deser
stad, amptshalven op ende jegens
den gedetineerde gedaan en genoomen,
wijders gelet op des gevangens con-
fessie en op al 't gunt in dese
te letten stont en movere mogte.
Doende recht uijt naam ende
vanwegens haar edele grootmogende

d' heren Staten van Hollandt ende West-Vriesland, condemneren den gevangen gebragt te werden ter plaats en daar men alhier gewoon is openbare criminele justitie te doen en aldaar de voorgemelte missive door den scherpregter voor des gedetineerdens aangesigte in de brand gestookt, brandende den volke vertoont en daarna in 't vuur geworpen te werden, vervolgens den gedetineerde aan een paal gebonden met twee vrouwemutsen boven sijn

folio 108

hoofd strengelijk te werden gezeest. Bannen verders den gedetineerde uijt de stad en jurisdictie vandien den tijdt van vijff eerstkomende en agtereenvolgende jaaren, sonder middelerwijl daar weder binne te mogen komen op pøene van swaarder straffe en condemneren deselve in de costen en mieste van de justitie (sed non habet), ontseggende wijders den heer hoofdofficier sijnne verdere eijsch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaan en genomen, deselve daarvan absolverende bij dese. Actum ter vierschare der stad Alkmaar gepronuntieert den 22e aug. 1739.

[folio 108verso]

Criminele sententie van Maria Jans, gebooren tot Sutphen, oudt 37 jaaren.

Alsoo dese gevangene, schoon getrouwt en verscheijden kinderen heeft, die selfs noch seer jonck sijn, sijn egter nergens van een vaste woonplaats bediend, maar integendeel met haare gansche huijsgesin geduurigh is swervende

en vagebonderende, soo ter plattenlande,
als in de steden, onder prætext van
haare coopmanschaph, bestaande in
eenigen kruijden en seker olij, door welk
occasie sij, gedetineerde, als logerende in
seer slegten huijsen, kennisse heeft gekre-
gen aan dese en geene personen van
dieselfde caliber en conduites, gelijk
sulxs ook volgens haar confessie blijkt,
dat sij aan haare medegevangene
Pieter Jans voor eenige
tijd kennisse heeft gekregen in een
seker logement tot Edam, en 't zedert
dien tijd met den anderen soo in eenige
steden als ten plattenlanden te hebben
gelopen.

Dat sij met de kermis alhier met
haar huijsgesin is komen logeren in
"de Kat en de Hond" op de Voormeer,
alwaar dese Pieter Jans. mede heeft
thuijs gelegen, dat sij dagelijxs met den

folio 109

anderen hebben gesproken en uijt geweest
(na alle apparentie om wat te beschaaren)
't welk sekerlijk haar toeleggh moet sijn
geweest, alsoo sij met den anderen verandert
sijnde van logement en haar intrek
genomen hebbende in een huijsje bij de
Nieuwpoort, aldaar op sekere avond met
den anderen hebben beraadslaagt en overlegt
hoe en op wat wijze sij haare diverije het
best soude aanleggen, ten dien eijnde een
taal onder den anderen sprekende die
den hospes nogh sijn vrouw niet verstaan
konden, om alsoo niet ontdekt te werden,
waarop sij, gedetineerde, met haar medegevangen
Pieter Jans des anderen daags 's mergens vroegh
sijn opgestaan, de stad ingegaan, veel
huijsen en winkels ingesien en sij, gedetineerde,
ook in sommigen geweest en alsoo een
proef genomen of er bequaame gelegenthijt
was om wat te bescharen, totdat sij eijn-

delijk is gekomen in een winkel op het
Toornburgh over de Rode Koetswagen, alwaar
sij, gedetineerde, terwijl haar medegevangen
op haar stond te wagten, is ingegaan, dogh
voor die tijd aldaar geen gelegenthijt vindende
en hoorende, dat de man uijt was, haare
medegevangene berigt deed, dat terwijl de
man uijt was, daar dan wel occassie soude
wesen, gelijk sij, gedetineerde, met haare mede-
gevangen een straatje hebbende omgelopen,
haare medegevangene in die winkel is
ingegaan, terwijl sij, gedetineerde, op de stadts
vesten hem stond te wagten, gelijk dan
ook haare medegevangen uijt die winkel

[folio 109verso]

heeft gestolen een pak met eenige goederen
daarin, als een stuk en een lap
servetgoet, een lap damast en een
grote lap digt kamerdoek of twee
en $\frac{3}{4}$ dun kamerdoek en een lap wit
streep met 2 à 3 lappen neteldoek
etc., welk pak met goederen sij, gedetineerde,
ook heeft bekent van haare mede-
gevangen ontfangen te hebben en alsoo
getoont, dat sij dese deverije met ge-
meen overlegh en tot wedersijts profijjt
tesaamen hebben gepleegt en vervolgens
mede door sodanigh gedragh vertoont, dat
sij de vreesse Godts en die der heijlige
justitie tersijde stelt en sigh overgeeft
tot een luij, oneerlijk en godloos leven.
Alle welke saken sijn die in een landt
van politie en daar justitie gead-
ministreert werd niet te verdragen sijn,
maar in tegendeel anderen ter exempel,
strafbaar, soo is 't dat schepenen,
gesien ende geëxamineert hebbende
den criminele eijsch en conclusie
van de weledele heer Jacob van
Veen, hooftofficier deser stad, ampts-
halven op en jegens de voornoemde Maria Jans
gedaan ende genomen, mitsgaders
gelet op de bovengemelte confessie buijten

pijn en banden van ijsere gedaan en
op 'tgunt in desen wijders te considereren
stond en moveren mogte, doende regt

folio 110

uijt den naam en vanwegens de heeren
Staaten van Holland ende West-Vrieslant.
Condemneren de gedetineerde gebragt te
werden ter plaatse daar men alhier gewoon
is openbaare ~~en~~ criminele justitie te
doen, omme aldaar aan de paal geset en
met roeden wel strengelijk te werden
gegeesselt, bannen deselve voorts haar
leven langh uijt dese stad en jurisdictie
vandien, sonder ooijt daar weder in
te mogen komen op pæne van swaarder
straffe en condemneren deselve wijders
in de costen en misen van de justitie
(sed non habet), ontseggende den heer
hooftofficier sijn verdere eijsch en
conclusie, den gevangene daarvan
absolverende bij desen. Actum en in de
vuurschaar deser stad gepronuntieert
den 3 octobris 1739.

Criminele sententie van Pieter
Jans, anders in de wandelingh genaamt
Jans Pieters, gebooren tot Hinlopen
in Vrieslandt, dogh opgevoed in de
Meijerije van Den Bos in een plaats
genaamt Surendonk en ook tot Rees
in Cleefslant, oudt 28 jaaren.

Alsoo dese gevangene, volgens eijgene
confessie een goet handwerk is exerce-
rende, als sijnde een balancemaker
van schaaen en diergelijke, ook in
staat de koffymolens te scherppen

[folio 110verso]

waardoor hij sijn kost op een behoorlijke wijze soude konnen winnen, gelijk hij soo tot Edam, Enkhuijsen, Hoorn, als ook hier ter plaatse voor dese wel heeft gedaan. Dogh niet tegenstaande dit, soo heeft deselve sijn t'zedert eenige tijd ver-voegt bij landlopers en vagebonden, gelijk sulxs blijkt soo uijt desselvs confessie, als uijt die van sijn medegevangene, als bekennde dat sijn elk ander voor dese al gekent en in een logement t' samen tot Edam wel hebben gelogeert met en benefens andere van dieselfde conditie en ook wel in compagnie na Enkhuijsen, Hoorn, etc. te sijn gereijst, totdat hij eijndelijk met de kermis alhier is gekomen logeren in "de Kat en de Hond" op de Voormeer, alwaar sijn medegevangen ook heeft gelogeert met haar man, (buijten alle gedagten nae voorgaande afspraak en overlegh), dewijl sijn dagelijxs met den anderen uijtgingen, na alle apparentie te sien of er occasie mogte voorkomen, het een of ander te beschaaren, gelijk hij, gedetineerde, nadat hij met sijn voornoemde geselschaph uijt sijn gemelte logement was vertrokken en gesamentlijk haar intrek hadde genomen in een seker huijsje aen den Houten in of bij de Nieuwpoort, op sekere avond met den anderen opsettelijk hadde gesproken om het een of ander uijt te voeren, dewijl sijn een taal met den anderen spraken die, gelijk reets gesegt is, nogh van den hospes

folio 111

nogh van sijn vrouw verstaan konden werden 't welk ook van die uijtkomst is geweest. Dewijl hij, gedetineerde, met sijn medegevangen des anderendaags vroegh is opgestaan, de stad ingegaan en diverse winkels en huijsen ingesien met die intentie omme bij bequame gelegentheit daar its te beschaaren, gelijk hij dan ook eijndelijk door sijne mede-

gevangene, die in sekere winkel op Torenburgh over de Rode Koetswagen was gegaan, er op die tijd geen occasie vindende en hoorende dat de man van 't huijs uijt was, berigt wierd (als staande daar digtbij te wagten) dat egter daar wel goede gelegentheijt was om wat te beschaaren. En nadat sij t'samen een straatje hadde omgelopen, hij gevangene[n], sigh niet en heeft ontsien als tersijde stellende de vreesse Godts en sijne dienaresse de heijlige justitie, het gemelte huijs of winkel in te gaan, gelijk hij gevangene buijten pijn en banden van ijsere heeft beleden, uijt gemelte winkel het pak, in de vorige sententie gemelt, te hebben gestolen en aan sijne medegevangen, die hem op de stadsvesten stond te wagten, overgegeven. Alle hetwelke saake sijn etc. etc. Voorts in omnibus als in de voorgaende sententie en ook gepronuncieert.

[folio 111verso]

Criminele sententie van
Johanna Beuningh, oudt ontrent 38
jaaren, geboortigh van Benthem

Alsoo Johanna Beuningh, gebooren te Benthem, oudt ontrent 38 jaren, tegenwoordigh gedetineerde alhier, terzijde stellende alle vreesse Gods en die der heijlige justitie als desselfs diennaressen, sig niet en heeft ontsien een ergelijk en gantsch verfoeijlijk leven zedert eenige tijd te lijden, haar over te geven kinderen in onegt geteelt ter werelt te brengen, een van die te verwaarlosen, de nodige hulpe ontrent 't baaren te versuijmen en agter te laten. Gelijk sij, gedetineerde, vrijwillig en sulks buijten pijn en banden van ijser heeft geconfesseert en bekent, dat sij voor eenige jaaren met een manspersoon vleeselijk heeft geconverseert, waardoor sij beswangert is geworden en in 't vervolg van een levendigh kind verlost. Zijnde sij, ge-

detineerde, diestijds niet alleen gewaar geworden
gedurende haar swanger gaan, dat sij moest
kraamen, maar ook alle nodige voorsorgh

folio 112

gereet gemaakt, 't selve niet verborgen gehouden,
vroetvrouw en andere menschen tot hulpe
te versoeken en verkreegen.
Dat sij, gedetineerde (alsoo sij diestijds met dat on-
egt kind bleeff sitten en de kost daarvoor
moest winnen, 't welk eghter eenige tijd daarna
is overleden en dat sij vervolgens een afkeer van
sulke oneerlijke daaden had behooren te krijgen, niet
tegenstaande dat, sig wederom met een manspersoon
tot de vleeselijke conversatie in de maand april
des voorleden jaars heeft begeeven en dus an-
dermaal beswangert is geworden; dat niet
tegenstaande sij wist met een manspersoon
vleeselijk geconverseert te hebben en 't ordinaire
der vrouwe te missen, ook twijfelende in 't
laaste van haar swanger gaan leven te gevoelen,
waardoor sij verplight was alle nodige voorsorg
en preparatiën (gelijk sij in haar voorige kraam
had gedaan) te maaken, anderen te openbaren,
hulp en adsistentie te versoeken, sij, gedetineer-
de, meenende dat sij met watersugt en scheurbuijk
gequelt was, waarvoor sij applicabele medicamen-
ten, ja even voor haar bevallen, heeft gebruikt,
voor ijder heeft verborgen, tenminste aan niemandt
geopenbaart, mitsgaders geen hulp, niet alleen van
ijmandt versogt, maar selfs ter contrarie (wanneer

[folio 112verso]

sij met haar camerade daags voor haar bevallen
thee sat te drinken en groote pijn gevoelde,
en zulks dat haar de barenswee aanquam)
sij 't selve alsnogh heeft bedekt, klagende
alleen op de pijn en dat het haar seer op 't
lijff drongh, waarop sij immediaat, sonder iets
anders te melden, laten blijken of te versoeken,
alleen na boven is gegaan, ter bedde begeeven

en dus alleen door hulp van haar eijgen handen en wel bij haar sinne sijnde, sonder ijmants adsistentie, hoewel sij segt tweemaal om hulp geroepen te hebben, den 29^e decembris jongstleden een soontje heeft gebaart. ('t Welke sij belijt niet bespeurt te hebben dat 't kind leefde, dog van desselfs doot geen andere versekeringe te hebben, dan dat sij 't niet heeft hooren schrijen, nog voele beweegen.) Sij egter onder 't dek, eerst tussen haar beenen en naderhand aan 't voeteneijnde van haar bedt, sonder eenige hulp 'tselve toe te brengen, soo lang heeft verborgen gehouden totdat haar mededienstmaagt en noodhulp bij haar quamen, (om dewijl sij nu omtrent een etmaal te bedde had gelegen), haar te verbedden, wanneer sij nog bleeff continueren haar verlossinge door

folio 113

beschroomthijt, soo sij segt, te bedekken, want eerst gaff sij voor sware pijn in 't hoofd te hebben, dies sij 't verbedden refuseerde en naderhand door gemelte personen haar bebloede handen gesien werdende en daarna vragende, een glim tragtede te geeven met te pretexeren, dat se niet wel was geworden, dog alsoo dese daarmede niet content schenen te sijn en dagten dat er mogelijk wat anders te doen was, een van haar 't dek van haar opsloeg, als wanneer aldaar 't voorengemelte jong geboorne soontje doot gevonden wierdt, welkers navelstreng was stukken en gantsch soo onbesorgt gelaten, dat wanneer de vroetvrouw haar van 't verdere verlost en 't kind alsoo vindende, 't bloet daar nog uitliep, welk kind, naderhand gevisiteerd zijnde, bevonden is notoir gerespireert te hebben en vervolgens dat 't tot aan en tenminste in de geboorte moet hebben geleeft; hebbende sij, gedetineerde, verder vrijwillig bekend, dat sij haar moederlijke pligt omtrent die vrugt niet alleen niet heeft waargenomen, maar selfs versuijmt en verwaarloost, ook dat sij (indien 't kind waarlijk geleeft heeft) de wesentlijke oorsaak van 't kindts doot soude

sijn geweest. Ja, dat een kind, daar een moeder
dusdanig mede handelt als sij gedaan heeft

[folio 113verso]

noodsakelijk sterven moet.

En dewijl alle dese zaaken en behandelinge
gevoegt met alle desselfs omstandigheden op-
leveren een notoir versuijm en verwaarlosingh
van haar kind en vervolgens in een land al-
waar justitie en goede politie plaats heeft,
intolerabel niet alleen, maar andere ten
exempel ten hoogste strafbaar.

Waaromme schepenen, gesien ende geëxamineert
hebbende den criminele eijsch van de weledele gestrenghe
heer Jacob van Veen, hoofdofficier deser stad, ampts-
halven op ende jegens de voornoemde Johanna Beuning
gedaan en genoomen en wijders gelet op des ge-
vangens confessie en 't gunt in dese verder te
considereren stont en movere mogte,
doende recht uijt naam ende wegens haar
edele grootmogende d' heeren Staten van Holland
ende West-Vriesland, bannen den gedetineerde uijt dese
stad ende jurisdictie vandien voor d' tijd van
vijffentwintigh eerstkomende en agter-
eenvolgende jaaren, sonder inmiddels daar weder
binne te moge koomen op pœne van swaar-
der straffe en condemneren deselve in de costen
en miesen van de justitie, sed non habet, ontseggende wijders
den heer hoofdofficier sijne verdere eijsch en conclusie
op ende jegens de gedetineerde gedaan en genomen,
deselve daarvan absolverende bij dese.
Gepronuntieert ter rolle den 1^e maart
1740

folio 114

Criminele sententie
van
Geertje Mijnders, oud 21 jaaren, gebooren
in de Kuijnder

Alsoo Geertje Mijnders, gebooren in de Kuijnder,

oud 21 jaaren, tegenwoordigh gedetineerde alhier, alle vreesse Godts en die der heijlige justitie als desselfs diennaresse terzijde stellende, zig niet en heeft ontsien, wanneer sij in den voorledene jaare 1739 woonde als dienstmeijd bij fatsoendelijke menschen alhier, sig verstout te hebben, gelijk sij buijten pijn en banden van ijser vrijwillig heeft geconfesseert, om in een cabinet, 't welke aanstont, verder te openen te gaan en aldaar op een diefagtige manier uijt een doosje daar geld in was, eenige agtentwintigen en groff geld te steelen, durvende daar niet meerder uijtneemen uijt vreesse dat het naderhand uijt mogte koomen, dog daarbij evenwel niet latende blijve, sig andermaal verstout te hebben de tas van haar vrouwe, die aan een stoel hingh in desselfs slaapkamer, daar wederom twee agtentwintige uijt te steelen en ook op een andere

[folio 114verso]

tijd uijt een pagtspelletje vier nieuwe stuijvers, alsmede in haar kist te verbergen een sleutel van een cabinet alwaar kleeren etc. in lagen, welke sleutel, zoo zij segt eerst door versuijm, bij gelegenthijt van siekte, te hebbe behouden en naderhandt, overmits die menschen al een nieuwe hadden laate maken, niet weder heeft durve geeven. Alle welke saken gepaart met desselfs omstandigheden opleveren een notoire huijsdieverije, waarvoor sig niemant kan verhoeden en daaromme in een land alwaar goede politie en justitie gehandhaaft word, intolerabel niet alleen, maar anderen ten afschrik, schepenen, gesien ende geëxamineert hebbende den criminelen eijsch van de weledede gestrenghe heer Jacob van Veen, hoofdofficier deser stad, amptshalven op ende jegens d' voornoemde Geertje Meijnders gedaan en genoomenen, en wijders gelet op al 't gunt in dese te considereren stont en movere mogte, doende regt uijt den naam ende vanwegens van haar edele grootmogende, d' heeren Staaten van Holland en West-Vrieslandt.

folio 115

Condemnerenden den gedetineerde gebragt te werden ter plaetse daar men alhier gewoon is publike criminele justitie te doen en aldaar door den scherpreger aan een paal gebonden en met roeden te werden gegeeselt, bannen wijders denselven uijt den landen van Holland en West-Vriesland voor de tijd van vijffentwintig eerstkomende en agtereenvolgende jaaren, sonder inmiddels daar weder binne te mogen koomen op pøene van swaerder straffe en condemneren deselven in de costen en miesen van de justitie (sed non habet) ontseggende wijders den heer hoofdofficier sijnne verdere eijsch en conclusie op ende jegens den gedetineerde gedaan en genomen, deselve daarvan absolverende bij desen
Gepronuntieert den 26^e maart 1740

[folio 115verso]

Crimineele sententiën van
Harmanus van Huijsen

Alzoo Harmanus van Huijsen, geweest hebben meester in het Burgerweesenhuijs, Armenhuijs alhier, ingedaagde bij edicte, klokgeslag en affixie van biljetten, zig niet en heeft ontsien, niettegenstaande deselve is een getrouut man met vrouw en kinderen en daarenboven dat hem de discipline ende toeversigt over het goede en ordentelijke comporteder weesen en huijsarme kinderen was toevertrouwd, omme tot dat vuyle gedragh en die verfoejelijke buytenspoorigheid te koomen van een huijsarme meijse, welk in het gemelte huijs onderhouden wierd, te debaucheren, verlijden en zijn vleeschelijke lust daarmede te pleegen, in zoverre dat deselve daarvan is bevrugt geworden

en verlost van een dogtertje.

Dat hij, ingedaagde, als verder voortgaande in zijn boosheijt ende het eene quaad op het ander hoopende, getracht heeft het gemelte huysarme kind, zoals hetzelve de barensweeen op den hals kreeg, door middel van agt goude ducaten om te koopen, teneijnde zij een andere als hem, ingedaagde, zoude beschuldigen de vader te weesen van de vrugt, waarvan zij stond te bevallen.

Dat het voorverhaalde eeniger maate rugtbaar en waereldkundig geworden zijnde, hij, ingedaagde, aanstonds uyt vreesse voor een regtvaardige straffe en uijt een volle overtuighingh des gemoeds van zijne begaane misdaad, zijn vrouw en kinderen

folio 116

ja, selfs zijn ampt en kostwinnige heeft verlaaten en sig met de vlugt gesalveert, zoodanig dat bereeds een ander persoon in zijn plaats tot meester in het voorsz. godshuijs is aangesteld.

Ende alsoo de justitie ten hoogsten daaraan geleegeen is dat zulke gruwelstuckken en misdaden rigoureuselijk en examplaer werden gestraft.

Zoo is 't dat schepenen der stad Alkmaar, gesien ende geëxamineert hebbende 't gunt bij ofte vanwegen den heer hooftofficier tot verificatie van zijn intendith is overgelegd en wijders gelet op al hetgunt in dese te considereren stont en moveren mogten, regt doende uijt naam ende vanwegen haar edele grootmogende de heeren Staaten van Hollland en West-Vriesland, den ingedaagde bij edicte en defaillant uyt cragte en voor 't profijt van de gedecerneerde defaulten versteecken van alle ex[c]eptiën, declinatoir, dilatoir en peremptoir, mitsgaders van alle defensiën en weeren die hij compareerende hadde mogen proponeren en doen bannen den ingedaagde en defaillant ten eeuwige daagen uyt Hollant en West-Vrieslant, sonder daarinne weder

te mogen komen op pœne van swaarder
en arbitralijk aan den lijve gestraft te
werden en condemneren wijders den-
selven in de costen en miesen van
justitie ter tauxatie en moderatie van
dezen edelagtbare geregte.

Actum en gepronuntieert op de rolle
den 16 decembris 1745.

En tenselve daage ook na klokke-
geslagh ten overstaan van den heer
hoofthofficier geplubliceert van de puije
des raadhuijs.